

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยของนักเรียน

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

พ ๔ ก.ย. 2552

ประพนธ์ จ้ายเจริญ และคณะ

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีการศึกษา 2542

ได้รับทุนสนับสนุนจากสมาคมผู้ปกครองและครู

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

S363317

คณะกรรมการในการทำวิจัย

รศ.วราภรณ์ รักวิจัย	ที่ปรึกษา
ผศ.ประพนธ์ จำยเจริญ	ประธานกรรมการ
อ.นัยนา คณานุรักษ์	กรรมการ
รศ.ลลิตพรรณ ทองงาม	กรรมการ
ผศ.อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร	กรรมการ
ผศ.อัจฉรา จำยเจริญ	กรรมการ
ผศ.ลักษณา อินทะจักร	กรรมการ
อ.พรรณนิภา สันติพงษ์	กรรมการ
อ.อำไพ มีจั่นเพชร	กรรมการ
อ.สาตินี อุนากุล	กรรมการ
อ.พรทิพย์ ศิริภัทราชัย	กรรมการ
อ.จิรัฐา ชิตประสงค์	กรรมการ
อ.ธัญสุดา จิรกิตตยากร	กรรมการ
อ.สุกัญญา ร้อยพิลา	กรรมการ
อ.ภริภา กิจพัฒน์เจริญ	กรรมการ
อ.เรวดี ตันหาโสภาส	กรรมการ
อ.ศุภมาส ด้านพานิช	กรรมการ
อ.กรรณิกา เพ็ชรเหลี่ยม	กรรมการ
อ.อัจฉรา อินทร์น้อย	กรรมการ
อ.ทิมมพร สวัสดิ์โยธิน	กรรมการ
อ.ชฎาธาร คำเนียม	กรรมการ
อ.กัลยา บุญเย็น	กรรมการ
อ.โกศล เพ็ชรภักดี	กรรมการ
อ.รัตนา บุญทิวากร	กรรมการ
อ.เยาวลักษณ์ วรรณม่วง	กรรมการ
อ.ทิพยกมล บุลภักดี	กรรมการ
อ.ประอร อิศรเสนา ณ อยุธยา	กรรมการและเลขานุการ
อ.เพ็ญใจ พรหมทัศนานนท์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คำนำ

งานวิจัย สาธิต และทดลอง เป็นหน่วยงานหนึ่งของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายประถม) ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการวิจัย สาธิต และทดลอง ทางการเรียนรู้การสอน ให้คำปรึกษา แนะนำ และให้บริการเก็บรวบรวมข้อมูลแก่นักวิจัย นิสิตนักศึกษา ทั้งภายในมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒเอง และสถาบันการศึกษาอื่นๆ

คณะกรรมการงานวิจัยสาธิต และทดลอง ได้ตระหนักในหน้าที่ที่ได้รับมอบจึงได้ดำเนินการทำวิจัย ฉบับนี้ขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ซึ่งงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความร่วมมือของคณะกรรมการของงานวิจัย สาธิต และทดลอง ทุกท่าน

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลของการวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารโรงเรียน คณะอาจารย์ ผู้ปกครอง และนักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายประถม) ตลอดจนผู้ที่สนใจ

คณะกรรมการงานวิจัย สาธิต และทดลอง

ประกาศคุณูปการ

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัย คณะผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้นำแบบสอบถามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยมาใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียน คณะอาจารย์งานวิจัย สาธิต และทดลอง ตลอดจนนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามด้วยความตั้งใจ ซึ่งคณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

อนึ่ง งานวิจัยเรื่องนี้สามารถสำเร็จลงได้เพราะสมาคมผู้ปกครองและครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายประถม) ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยด้วยดีเสมอมา คณะผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณและหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ที่จะนำไปเพื่อพัฒนาการมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายประถม) อย่างแน่นอน

คณะกรรมการงานวิจัย สาธิต และทดลอง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยของนักเรียน
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร(ฝ่ายประถม)

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายประถม)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2542

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางจิตใจ และสภาพแวดล้อมทางสังคม กับพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายประถม) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 154 คน นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 195 คน และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 176 คน ซึ่งรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจำนวนรวม 13 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีวินัย แบบสอบถามวัดการให้การสนับสนุนจากโรงเรียน แบบสอบถามวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม แบบสอบถามวัดความเชื่ออำนาจในตน แบบสอบถามวัดลักษณะมุ่งอนาคตและความคุมตน แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา ด้านพฤติกรรมการมีวินัย แบบสอบถามวัดการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัย แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการมีวินัย แบบสอบถามวัดความรู้กฎเกณฑ์และค่านิยมของโรงเรียน แบบสอบถามวัดการร่วมรู้สึก แบบสอบถามวัดสุขภาพจิต และคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักเรียน

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น สำหรับการค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดีในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัย และใช้สถิติค่าทีสำหรับการเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนที่มีลักษณะชีวสังคมต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยภายในที่เป็นลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำและปัจจัยภายนอกที่เป็นสภาพแวดล้อมทางสังคมร่วมกันทำนายพฤติกรรมการมีวินัยของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ศึกษาได้ร้อยละ 34.52
2. ผลการค้นหาค่าตัวพยากรณ์ที่ดีในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยจากตัวแปรอิสระ 20 ตัวแปร พบว่าตัวแปรอิสระที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยลำดับแรกๆ ของทุกกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นตัวแปรอิสระที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยเป็นลำดับแรกของกลุ่มตัวอย่างมากกว่าตัวแปรอิสระตัวอื่นในส่วนตัวแปรที่สำคัญรองลงไป ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การอบรมสั่งสอนและเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัย ทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีวินัย สถิติปัญญา ความเชื่ออำนาจในตน การร่วมรู้สึก

เมื่อพิจารณาอำนาจในการทำนายของตัวแปรอิสระเหล่านี้พบว่าอำนาจจำแนกในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยได้มากกว่าร้อยละ 50 ในกลุ่มย่อยที่จำแนกตามลักษณะชีวสังคม ดังนี้

กลุ่มนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีตัวแปรอิสระเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การร่วมรู้สึก การอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัย การสนับสนุนจากครูด้านสิทธิพิเศษ การสนับสนุนจากเพื่อนด้านสิ่งของ ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการมีวินัยได้ ร้อยละ 52.53 และมีสมการวิเคราะห์การถดถอยมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = .2395X_4 + .4095X_7 + .2230X_{10} + .2503X_{14} + .2528X_{15}$$

กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ระดับการศึกษาของบิดาต่ำ มีตัวแปรอิสระเรียงตามลำดับความ

สำคัญ คือ การร่วมรู้สึก การอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมกรรมมวินัย ร่วมกัน ทำนายพฤติกรรมกรรมมวินัยได้ร้อยละ 58.11 และมีสมการวิเคราะห์การถดถอยมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = -.4762X_7 + .7621X_{10}$$

กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ระดับการศึกษาของมารดาต่ำ มีตัวแปรอิสระเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ความเชื่ออำนาจในตน การร่วมรู้สึก การสนับสนุนจากเพื่อนด้านสิทธิพิเศษร่วมกันทำนายพฤติกรรมกรรมมวินัยได้ร้อยละ 58.11 และมีสมการวิเคราะห์การถดถอยมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = .3772X_3 + .6821X_7 + .4997X_{18}$$

กลุ่มนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ระดับการศึกษาของมารดาต่ำ มีตัวแปรอิสระเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน แรงจูงใจในใฝ่สัมฤทธิ์ สถิติปัญญาร่วมกันทำนายพฤติกรรมกรรมมวินัยได้ร้อยละ 90.30 และมีสมการวิเคราะห์การถดถอยมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = .6892X_2 + .4558X_4 + .3689X_6$$

กลุ่มนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ระดับการศึกษาของมารดาต่ำ มีตัวแปรอิสระเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน การรับรู้ค่านิยมของโรงเรียนร่วมกันทำนายพฤติกรรมกรรมมวินัยได้ ร้อยละ 53.34 และมีสมการวิเคราะห์การถดถอยมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = .6383X_2 + .3741X_{20}$$

3. จากการเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมมวินัยระหว่างนักเรียนที่มีลักษณะชีวสังคมต่างกันได้ผลสรุปว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมกรรมมวินัยไม่แตกต่างกัน และนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีพฤติกรรมกรรมมวินัยมากกว่านักเรียนชาย แต่พฤติกรรมกรรมมวินัยของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่แตกต่างกัน

สารบัญ

คำนำ
ประกาศคุณูปการ
บทคัดย่อรายงานการวิจัย
สารบัญ
สารบัญตาราง
สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	1
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	1
ขอบเขตของการวิจัย.....	2
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
บทที่ 1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
การมีวินัย.....	4
รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม.....	4
ปัจจัยลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ.....	6
ทฤษฎีต้นไม้วิจัยธรรม.....	6
ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม.....	14
ลักษณะชีวสังคมกับพฤติกรรมกรรมการมีวินัย.....	19
กรอบแนวคิด.....	19
สมมุติฐานการวิจัย.....	20
นิยามปฏิบัติการ.....	20
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	24
ประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	24
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	24
การรวบรวมข้อมูล.....	33
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา.....	35
ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการมีวินัยของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน และ ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการมีวินัยในแต่ละระดับชั้นระหว่างนักเรียนที่มี เพศต่างกัน.....	38

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4(ต่อ)	
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา.....	39
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดีในการทำนายพฤติกรรม การมีวินัย.....	41
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดีของแต่ละกลุ่มตัวแปร อิสระในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัย.....	45
ตอนที่ 6 ผลการเปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดู และการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา ด้านพฤติกรรมการมีวินัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัย ต่างกัน.....	61
ตอนที่ 7 ผลการเปรียบเทียบการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรม การมีวินัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่างกัน.....	67
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	81
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	81
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	81
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	81
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
สรุปผลการวิจัย.....	82
อภิปรายผล.....	85
บรรณานุกรม.....	88

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง

1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะชีวสังคม.....	36
2	ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา.....	37
3	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน...	38
4	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างนักเรียนที่เพศต่างกันในแต่ละระดับชั้นเรียน.....	38
5	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา.....	40
6	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรที่ละชั้นจากตัวแปรอิสระ 20 ตัวแปร.....	42
7	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรที่ละชั้นจากกลุ่มตัวแปรลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ 8 ตัวแปร.....	45
8	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรที่ละชั้นจากกลุ่มตัวแปรสภาพแวดล้อมทางสังคม 12 ตัวแปร.....	47
9	ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนพฤติกรรมการมีวินัยของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ และกาอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา ด้านพฤติกรรมการมีวินัย.....	50
10	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำบางตัวกับกาอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา ด้านพฤติกรรมการมีวินัย.....	51
11	ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนพฤติกรรมการมีวินัยของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำแนกตามลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ และกาอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา ด้านพฤติกรรมการมีวินัย.....	52
12	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำบางตัวกับกาอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา ด้านพฤติกรรมการมีวินัย.....	53
13	ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนพฤติกรรมการมีวินัยของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ และกาอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา ด้านพฤติกรรมการมีวินัย.....	54
14	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำบางตัวกับการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา ด้านพฤติกรรมการมีวินัย.....	55
15	ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนพฤติกรรมการมีวินัยของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ และกาอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครู.....	56

สารบัญตาราง(ต่อ)

หน้า

ตาราง

[illegible]

สารบัญตาราง(ต่อ)

หน้า

ตาราง

37	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรม การมีวินัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่างกันในกลุ่มนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มารดา มีระดับการศึกษาสูง.....	79
38	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรม การมีวินัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่างกันในกลุ่มนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มารดา มีระดับการศึกษาสูง.....	80

สารบัญภาพประกอบ

หน้า

ภาพ

1	แสดงรูปปฏิสัมพันธ์นิยมจากแนวคิดของ Magnusson and Endler.....	5
2	ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม แสดงจิตลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจ ของพฤติกรรมทางจริยธรรม.....	7

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่าสังคมใดจะมีความสงบเรียบร้อยย่อมมาจากบุคคลในสังคมนั้นมีระเบียบวินัยเป็นอย่างดี ดังนั้นในการพัฒนาสังคมจึงต้องพัฒนาคุณภาพของคนในสังคมโดยแพะอย่างยิ่งความมีวินัยเพราะวินัยเปรียบเสมือนกฎเกณฑ์ของสังคมที่ควรยึดและปฏิบัติตาม(บุญรับ คักคิมณี : 2532) ซึ่งจะทำให้สังคมมีความเรียบร้อยและเจริญรุ่งเรือง

จะเห็นได้ว่าการที่จะปลูกฝังความมีวินัยให้กับเด็ก มิใช่เป็นหน้าที่หรือความรับผิดชอบของผู้ใดผู้หนึ่งแต่เพียงผู้เดียวหรือเพียงสถาบันเดียว โดยเริ่มตั้งแต่ครอบครัวที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด ต่อมาก็คือครูซึ่งครูเป็นผู้อบรมสั่งสอนพร้อมทั้งเป็นผู้สั่งสอนจริยธรรม หรือแม้แต่กลุ่มเพื่อนก็มีความสำคัญในการพัฒนาการมีวินัยด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะสุพัตรา สุภาพ (2529 : 28,92) ได้อธิบายว่าสถาบันที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาวินัยให้เด็กมากที่สุดและเป็นแห่งแรก คือครอบครัว บิดามารดาเป็นบุคคลสำคัญเพราะมีความผูกพันกันอย่างลึกซึ้งและมีอิทธิพลต่ออารมณ์ ทัศนคติและกระบวนพฤติกรรมของเด็กมาก ต่อมาก็คือกลุ่มเพื่อนและโรงเรียน รวมทั้งสังคมแวดล้อมตัวเด็กด้วย

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายประถม) เป็นโรงเรียนสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา ซึ่งนักเรียนของโรงเรียนมีลักษณะพิเศษคือกล้าคิด กล้าแสดงออก อันเป็นลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนสาธิตโดยทั่วไป จนกระทั่งมีปัญหาในเรื่องความมีวินัยของนักเรียน โดยเฉพาะในกลุ่มอาจารย์ผู้สอนและผู้ปกครองมักจะพูดอยู่เสมอว่านักเรียนไม่มีวินัย การที่นักเรียนขาดระเบียบวินัยจะเป็นผลสืบเนื่องในสังคมชาติต่อไป ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เป็นสาเหตุของการมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายประถม) เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนที่จะเติบโตเข้าสู่สังคมไทยต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อค้นหาตัวพหุภาคย์ที่ดีในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย จำแนกตามลักษณะชีวิตสังคม
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างนักเรียนที่เรียนในระดับชั้นต่างกัน และศึกษาในแต่ละระดับชั้นเรียน ระหว่างนักเรียนที่เพศต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะได้ตัวพหุภาคย์ที่ดีในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยของแต่ละกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะประโยชน์ต่อบิดามารดา อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาลักษณะทางจิตใจและการรับรู้สภาพแวดล้อมทางสังคมได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดพฤติกรรมการมีวินัยต่อไป นอกจากนี้ผลการวิจัยยังทำให้ทราบว่าในกลุ่มตัวอย่างใดบ้างที่ควรได้รับการส่งเสริมพฤติกรรมการมีวินัยเป็นการเร่งด่วน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ปีการศึกษา 2542 จำนวน 656 คน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ก. ในการค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดีเพื่อการทำนายพฤติกรรมการมีวินัย

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก

1.1 ปัจจัยภายใน คือ ลักษณะทางจิตใจของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย

- 1.1.1 เหตุผลเชิงจริยธรรม
- 1.1.2 ลักษณะมุ่งอนาคตและความภูมิใจตน
- 1.1.3 ความเชื่ออำนาจในตน
- 1.1.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- 1.1.5 หักเหน็ดต่อพฤติกรรมการมีวินัย
- 1.1.6 สติปัญญา
- 1.1.7 การร่วมรู้สึก
- 1.1.8 สุขภาพจิต

1.2 ปัจจัยภายนอก คือ สภาพแวดล้อมทางสังคม ซึ่งประกอบด้วย

- 1.2.1 การอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรม
- 1.2.2 การอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของอาจารย์ด้านพฤติกรรมการมีวินัย
- 1.2.3 การสนับสนุนจากครูด้านสิ่งของ
- 1.2.4 การสนับสนุนจากครูด้านวาจา
- 1.2.5 การสนับสนุนจากครูด้านเบี่ยงพฤติกรรม
- 1.2.6 การสนับสนุนจากครูด้านสิทธิพิเศษ
- 1.2.7 การสนับสนุนจากเพื่อนด้านสิ่งของ
- 1.2.8 การสนับสนุนจากเพื่อนด้วยวาจา
- 1.2.9 การสนับสนุนจากเพื่อนด้านเบี่ยงพฤติกรรม
- 1.2.10 การสนับสนุนจากเพื่อนด้านสิทธิพิเศษ
- 1.2.11 การรับรู้กฎเกณฑ์ของโรงเรียน
- 1.2.12 การรับรู้ค่านิยมของโรงเรียน

กรรมการมีวินัย

วินัย

2. ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการมีวินัย

ข. ในการเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน และศึกษาในแต่ละระดับชั้นเรียน ระหว่างนักเรียนที่เพศต่างกัน

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1.1 เพศ

- ชาย
- หญิง

1.2 ระดับชั้นเรียน

- ประถมศึกษาปีที่ 4
- ประถมศึกษาปีที่ 5
- ประถมศึกษาปีที่ 6

1.3 ระดับการศึกษาของบิดาและระดับการศึกษาของมารดา แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

- ระดับสูง
- ระดับต่ำ

2. ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการมีวินัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา หมายถึง ปริมาณการศึกษาที่บิดาและมารดาได้รับแบ่งเป็น 8 ระดับ คือ ไม่จบประถมศึกษาปีที่ 4 จนถึง จบสูงกว่าปริญญาตรี ในการแบ่งระดับการศึกษาเป็นระดับสูงและต่ำ นั้นแบ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช 2542 คือการศึกษาพื้นฐาน 12 ปี ซึ่งระดับการศึกษาสูง หมายถึงผู้ที่จบการศึกษาดังแต่ปริญญาตรีขึ้นไป และระดับการศึกษาต่ำ หมายถึงผู้ที่จบหรือไม่จบการศึกษารั้งพื้นฐาน 12 ปี ทั้งในระบบโรงเรียน และการศึกษาออกโรงเรียน คือตั้งแต่ผู้ที่ไม่จบประถมศึกษาปีที่ 4 จนถึงจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การมีวินัย

วินัยหมายถึง กฎ ระเบียบ ข้อตกลง ที่สังคมกำหนดให้บุคคลประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้บุคคลอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข ส่วนการมีวินัย หมายถึง การที่บุคคลปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อตกลงที่สังคมกำหนดให้ เพื่อให้บุคคลอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข การมีวินัยเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ คือ (อันทนา ภาคบงกช และคณะ 2539 : 72)

1. การมีวินัยที่เกิดจากสังคมภายนอกหรือผู้อื่นควบคุมให้มีวินัย เป็นการกระทำตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ โดยได้รับการแนะนำ ชี้แนะ บอกลำนำ หรือบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามอย่างถูกต้องเหมาะสมในสังคม การแนะนำบอกลำนำอย่างมีเหตุผลช่วยให้เกิดการปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ นำไปสู่ความเคยชินที่ดี ซึ่งเป็นพื้นฐานของจริยธรรมที่จะนำไปสู่การมีวินัยในตนเอง เรียกว่า "วินัยภายนอก"
2. การมีวินัยที่เกิดจากบุคคลนั้นเป็นผู้ควบคุมตนเองให้เกิดวินัย เป็นการตัดสินใจและเลือกทำด้วยความสมัครใจของตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากความเคยชินที่ดี มีความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อหรือจริยธรรมในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ เพื่อแก้ปัญหาของส่วนรวม ซึ่งจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข เรียกว่า "วินัยในตนเอง"

จากนิยามข้างต้นจะเห็นได้ว่า การมีวินัยของบุคคลนั้นจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อบุคคลนั้นมีความสามารถในการควบคุมตนเอง ซึ่งจำเป็นต้องใช้เวลาในการพัฒนาการมีวินัยให้เกิดขึ้น โดยการพัฒนาวินัยจากสังคมภายนอกจนกระทั่งเกิดความเคยชินแนะนำไปสู่การปฏิบัติตามด้วยความเคยชิน จนกระทั่งเป็นบุคลิกภาพประจำตัวด้วยความสมัครใจ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะการมีวินัยภายนอก

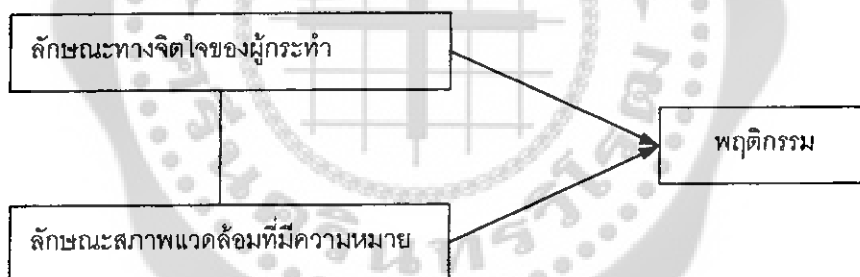
ทั้งนี้ในการพัฒนาคนให้เกิดพฤติกรรมการมีวินัยควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก เพราะเด็กยังไม่มีทิศทางที่แน่นอนในการปฏิบัติตน การพัฒนาเด็กจึงควรเริ่มที่การทำความเข้าใจกับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัยของเด็ก ซึ่งตามแนวคิดปฏิสัมพันธ์นิยมได้อธิบายถึงสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมว่ามาจากปัจจัยภายในตัวเด็ก และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เกี่ยวกับตัวเด็ก (Magnusson and Endler. 1977 : 4)

รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (An Interactionism model of behavior)

เป็นรูปแบบการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมจาก 2 สาเหตุใหญ่ๆ คือ สาเหตุภายในตัวมนุษย์เอง โดยใช้รูปแบบจิตลักษณะ (Traits Model) เป็นการศึกษาลักษณะที่อยู่ภายในตัวบุคคล ได้แก่ การศึกษาบุคลิกภาพของบุคคลซึ่งประกอบด้วยลักษณะทางจิตย่อยๆ หลายลักษณะที่คงสภาพอยู่ภายในตัวบุคคล และรูปแบบ

สถานการณ์นิยม (Situationism Model) ที่มีหลักการว่าพฤติกรรมย่อมเป็นไปตามสถานการณ์หนึ่ง ๆ มากกว่าจะเกิดจากลักษณะภายในตัวบุคคล เพราะสถานการณ์ภายนอกมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์ สามารถแก้ไข ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ได้ โดยสถานการณ์แวดล้อมภายนอก เงื่อนไขทางสังคม และสิ่งเร้าต่าง ๆ จะมีอิทธิพลให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะต่าง ๆ กัน รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมเน้นความสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสถานการณ์ที่เขาประสบอยู่ ซึ่งเป็นแหล่งริเริ่มและกำหนดพฤติกรรมของบุคคล หลักสำคัญของรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมคือ มีการกำหนดตัวแปรที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมไว้ 3 ประเภทได้แก่ 1) ลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ 2) ลักษณะของสถานการณ์ที่มีความหมายก่อให้เกิดการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดขึ้น และ 3) สาเหตุร่วมระหว่างลักษณะทางจิตใจกับลักษณะของสถานการณ์ ซึ่งอาจวัดและศึกษาได้ในรูปการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะของสถานการณ์ โดยการตีความหมายหรือการมองเห็นความสำคัญของสถานการณ์นั้น ๆ ของบุคคลผู้กระทำ ซึ่งสรุปได้ว่า รูปแบบการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมแบบปฏิสัมพันธ์นิยม มุ่งศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคล (Magnusson and Endler, 1997 : 4) จากแนวคิดดังกล่าวสามารถเขียนเป็นภาพได้ดังนี้

ภาพ 1 แสดงรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมจากแนวคิดของ Magnusson and Endler

งานวิจัยในต่างประเทศที่ใช้รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม Gonger and others (1984 : 2234 – 2247) ได้ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างมารดากับบุตร โดยวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมแบบปฏิสัมพันธ์นิยมเพื่อกำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรของมารดาชาวอเมริกัน 74 ครอบครัว ศึกษาตัวแปรเชิงสาเหตุสองกลุ่ม คือ 1) ความเครียดที่เกิดจากสภาพแวดล้อมในครอบครัว 3 ด้าน และ 2) ลักษณะทางจิตใจของมารดา 3 ด้าน ผลปรากฏว่า ความเครียดจากสภาพแวดล้อม 3 ด้าน ร่วมกันทำนายตัวแปรด้านจิตใจของมารดา รวมกันได้ถึง ร้อยละ 52 และสามารถทำนายพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวที่ศึกษาได้ร้อยละ 36 ส่วนลักษณะทางจิตของมารดา ร่วมกันทำนายการอบรมเลี้ยงดูบุตรได้ร้อยละ 16 จึงสรุปได้ว่า ความเครียดจากสภาพแวดล้อมเกี่ยวข้อง โดยมีลักษณะทางจิตของมารดาเป็นตัวแปรเชื่อมโยงแทรกที่สำคัญ ฉะนั้นรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมมีความหลากหลาย ครอบคลุมสาเหตุได้กว้างขวาง จึงสามารถใช้วิเคราะห์ปัจจัยเพื่อทำนายพฤติกรรมได้มากที่สุด ส่วนงานวิจัยในประเทศไทยที่ใช้รูปแบบนี้มาศึกษา เช่น งานวิจัยสาเหตุของพฤติกรรมการ

ศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา (จักรา วงศ์วัฒนามงคล. 2533) ลักษณะทางพุทธพฤติกรรมศาสตร์ (งามตา วณิชานนท์. 2536) และพฤติกรรมกรรมการขับชื้ออย่างปลอดภัย (วิสุทธิ์ อริยภิญโญ. 2539) เป็นต้น

ปัจจัยลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ

ลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำนั้นจัดเป็นปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรม ซึ่งในประเทศไทย ศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน พันธุมนาวิน ได้เสนอทฤษฎีต้นไม้วิจัยธรรม ที่แสดงถึงสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง ซึ่งในการวิจัยนี้พฤติกรรมการมีวินัยจัดได้ว่าเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งของคนดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำทฤษฎีต้นไม้วิจัยธรรมมาศึกษาปัจจัยลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ

ทฤษฎีต้นไม้วิจัยธรรม

ทฤษฎีนี้สร้างขึ้นจากการสรุปผลการวิจัยในเยาวชนและประชาชนไทย อายุ 6 ถึง 60 ปี ทฤษฎีต้นไม้วิจัยธรรมนี้แบ่งเป็น 3 ส่วน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2538, 2 – 4) คือส่วนที่เป็นดอกและผล ส่วนลำต้นและส่วนที่เป็นราก ในส่วนแรกคือ ดอกและผลซึ่งแสดงถึงพฤติกรรมการทำดีและพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวม ส่วนแรกนี้เป็นพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ที่รวมเข้าเป็นพฤติกรรมของพลเมืองดี พฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ และพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็ง ผลที่ออกมาเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ ที่น่าปรารถนานี้มีสาเหตุอยู่ 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือ สาเหตุทางจิตใจที่เป็นส่วนลำต้นอันประกอบด้วยลักษณะทางจิตใจ 5 ด้าน คือ

1. เหตุผลเชิงจริยธรรม
2. ลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น
3. ความเชื่ออำนาจในตน
4. แรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์
5. ทศนคติต่อพฤติกรรมนั้น ๆ

ถ้าต้องการที่จะเข้าใจ อธิบาย ทำนาย และพัฒนาพฤติกรรมชนิดใดจะต้องใช้ลักษณะทางจิตใจ บางด้านหรือทั้ง 5 ด้านนี้ประกอบกันจึงจะได้ผลดีที่สุด ส่วนที่สามของต้นไม้วิจัยธรรมคือ รากของต้นไม้วิจัยธรรม ซึ่งเป็นลักษณะทางจิตใจพื้นฐาน 3 ด้านคือ

1. สติปัญญา
2. ประสบการณ์ทางสังคม
3. สุขภาพจิต

ลักษณะทางจิตใจทั้งสามนี้อาจใช้เป็นสาเหตุของการพัฒนาลักษณะทางจิตใจ 5 ประการที่เป็นส่วนลำดับของต้นไม้ก็ได้กล่าวคือ บุคคลจะต้องมีลักษณะพื้นฐานทางจิตใจ 3 ด้านในปริมาณที่สูงเหมาะสมกับอายุจึงจะเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาลักษณะทางจิตใจทั้ง 5 ประการที่เป็นส่วนลำดับของต้นไม้ โดยมีลักษณะทางจิตใจทั้ง 5 นี้จะพัฒนาไปเองโดยอัตโนมัติ ถ้าบุคคลมีความพร้อมทางจิตใจ 3 ประการ จึงเป็นสาเหตุของสาเหตุของพฤติกรรมคนดีและคนเก่งนั่นเอง นอกจากนี้ลักษณะทางจิตใจพื้นฐาน 3 ประการที่รากนี้อาจเป็นสาเหตุร่วมกับลักษณะทางจิตใจ 5 ประการที่ลำต้น เพื่อใช้อธิบาย ทำนาย และพัฒนาพฤติกรรมดังกล่าวมาแล้ว ซึ่งแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของส่วนประกอบทั้ง 3 ส่วนของต้นไม้จริยธรรมในภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพ 2 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม แสดงจิตลักษณะพื้นฐาน และองค์ประกอบทางจิตใจของพฤติกรรมทางจริยธรรม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2538)

จากการวิเคราะห์พฤติกรรมเพื่อหาสาเหตุของพฤติกรรมคนดีและคนเก่ง พบว่ามีลักษณะทางจิตใจสำคัญ ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเหล่านั้นร่วมกันอย่างน้อย 8 ประการ คือ ลักษณะทางจิตใจส่วนที่เป็นลำดับอย่างน้อย 5 ด้านตามที่กล่าวไปแล้วกับลักษณะทางจิตใจส่วนที่เป็นรากของต้นไม้อันเป็นลักษณะทางจิตใจพื้นฐานของบุคคลตามทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมมี 3 ด้านคือ 1) สติปัญญา 2) ประสบการณ์ทางสังคม 3) สุขภาพจิต

สติปัญญาตามทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมนั้น ผู้มีสติปัญญาดี หมายถึงผู้ที่มีความเฉลียวฉลาดรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องแม่นยำอันจะนำไปสู่การกระทำพฤติกรรมอย่างเหมาะสม รู้จักคิดแบบนามธรรม นอกเหนือจากการคิดแบบรูปธรรม สามารถคิดแบบเอกนัยและอนนัยได้ ดังนั้น สติปัญญาจึงเป็นสาเหตุประการหนึ่งของการแสดงพฤติกรรมคนดีและคนเก่งได้

การวัดสติปัญญาสามารถทำได้หลายแบบเช่น อาจจะใช้คะแนนเฉลียสะสม ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้น ฯลฯ แต่ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือก Raven's Standard Progressive Matrices : SPM (Raven, 1938) เนื่องจากเป็นแบบวัดสติปัญญาที่สามารถใช้ทดสอบกับบุคคลในระดับอายุตั้งแต่ 6 - 60 ปี และเป็นแบบทดสอบที่ไม่มีปัญหาเรื่องภาษาและวัฒนธรรม จึงใช้กับคนทั่วไปได้อย่างเหมาะสม แบบทดสอบที่ไม่มีปัญหาเรื่องภาษาและวัฒนธรรม จึงใช้กับคนทั่วไปได้อย่างเหมาะสม แบบทดสอบฉบับนี้วัดความสามารถทางสติปัญญาของบุคคล โดยการให้บุคคลสังเกตและแก้ปัญหาในช่วงเวลาหนึ่ง ลักษณะของแบบทดสอบเป็นภาพจำนวน 5 ชุด ๆ ละ 12 ข้อรวม 60 ข้อแต่ละข้อจะมีรูปย่อย ๆ หลายรูปที่ไม่มีความหมาย ให้ผู้ตอบหาความสัมพันธ์ระหว่างรูปเหล่านั้น จะทำให้ผู้ตอบพัฒนาการคิดเหตุผลอย่างมีระบบ โดยปัญหาจะเริ่มจากง่ายไปหายาก

ประสบการณ์ทางสังคมตามทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมนั้น ผู้มีประสบการณ์ทางสังคม หมายถึง ผู้ที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับสภาพการดำเนินชีวิต อุปสรรคและปัญหา ความต้องการต่าง ๆ ในสังคมตลอดจนสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและทางสังคมของคนเหล่านั้น และทราบว่าการกระทำของตนนั้นจะส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่นอย่างไรบ้าง นอกจากนี้ยังเป็นการรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราเพื่อให้เกิดความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตนกับบุคคลอื่น ๆ ลักษณะดังกล่าวนี้อาจเรียกว่าเป็นการร่วมรู้สึกได้ทั้งนี้เพราะการร่วมรู้สึกตามที่ Mehrabian and Epstein (1972) และ Bryant (1982) ได้ให้ความหมายของการร่วมรู้สึกว่า หมายถึง ความสามารถในการตอบสนองเชิงอารมณ์ของบุคคลต่อประสบการณ์ทางอารมณ์ของบุคคลอื่น การตอบสนองนี้อาจหมายถึง การตระหนักถึงความรู้สึกของผู้อื่นการแบ่งปันความรู้สึก เช่น การแสดงความพอใจหรือไม่พอใจ

ดังนั้นการที่บุคคลมีการร่วมรู้สึกจะทำให้บุคคลเข้าใจและคาดหมายความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นได้ก่อนที่จะทำพฤติกรรมใด ๆ บุคคลจึงพยายามที่จะทำพฤติกรรมที่ไม่เกิดผลเสียต่อความรู้สึกของบุคคลอื่น

สุขภาพจิตตามทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมนั้น ผู้มีสุขภาพจิตดี หมายถึง ผู้ที่มีความไม่รู้สึกวิตกกังวลอันประกอบด้วยความกลัวในเรื่องต่าง ๆ โดยปราศจากเหตุผลอันควร ความกลัว ความโกรธง่าย ความตื่นตันทันง่ายขาดสมาธิ ขาดความกล้าและกลัวผิด นอกจากนี้ยังครอบคลุมถึงปัญหาทางกายด้วย คนที่มีสุขภาพจิตดีนั้นจะเป็นคนที่มองโลกในแง่ดี รับรู้ความจริงได้ถูกต้อง มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความมั่นคงทางจิตใจเหล่า

นี้เป็นต้น คนที่มีลักษณะเช่นนี้จึงสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างดีและมีพฤติกรรมที่เหมาะสม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, งามตา วรินทร์านนท์และคณะ. 2536)

ในส่วนที่เป็นลำดับตามทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมมี 5 ด้านคือ

เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึงการที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งกัน

Kohlberg. (1964) ได้แบ่งระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับโดยแต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ขั้นดังนี้คือ

ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional) เป็นระดับที่บุคคลยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ การกระทำ การกระทำสิ่งใดมักคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับเป็นส่วนใหญ่ โดยไม่คำนึงว่าการกระทำนั้นจะส่งผลต่อผู้อื่นอย่างไร ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้น 1 หลักการเชื่อฟังคำสั่งและหลบหลีกการถูกลงโทษ ผู้ที่ตัดสินใจว่าจะทำพฤติกรรมหรือไม่จะพิจารณาผลจากการกระทำว่าจะมีผลต่อตนเองอย่างไร หลบหลีกการถูกลงโทษทางกายเพราะกลัวความเจ็บปวด ยอมทำตามคำสั่งของผู้มีอำนาจทางกายเหนือตน ผู้ที่ใช้หลักการตัดสินใจในขั้นนี้มักเป็นเด็กอายุ 2 – 7 ปี

ขั้น 2 หลักการแสวงหารางวัล ผู้ที่ตัดสินใจว่าจะทำพฤติกรรมหรือไม่จะพิจารณาจากการกระทำที่สนองความต้องการของตนและทำให้ตนเกิดความพอใจ การสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นไปในลักษณะแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ผู้ที่ใช้หลักการตัดสินใจในขั้นนี้มักเป็นเด็กอายุ 7 – 10 ปี

ระดับตามกฎเกณฑ์ (conventional) เป็นระดับที่บุคคลเรียนรู้ที่จะกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อย การกระทำตามกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ของศาสนา รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีความสามารถที่จะแสดงบทบาทของตนได้อย่างเหมาะสมเมื่ออยู่ในสังคม ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้น 3 หลักการทำตามผู้อื่นชอบ ผู้ที่ตัดสินใจว่าจะทำพฤติกรรมหรือไม่จะพิจารณาจากการทำให้ผู้อื่นพอใจและยอมรับลักษณะที่เด่นก็คือ การคล้อยตามและพยายามทำตนให้ผู้อื่นรัก ผู้ที่ใช้หลักนี้ในการตัดสินใจมักเป็นเด็กอายุ 10 – 13 ปี

ขั้น 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม ผู้ที่ตัดสินใจว่าจะทำพฤติกรรมหรือไม่จะพิจารณาจากการที่บุคคลนั้นเริ่มมองเห็นความสำคัญของกฎเกณฑ์ระเบียบต่าง ๆ เห็นความสำคัญของการทำหน้าที่ของตนแสดงการยอมรับและมุ่งรักษาไว้ซึ่งกฎเกณฑ์ทางสังคม ผู้ที่มีการตัดสินใจในขั้นนี้มักเป็นเด็กช่วงอายุ 13- 16 ปี และผู้ใหญ่โดยทั่วไป

ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Postconventional) ในระดับนี้การทำพฤติกรรมใด ๆ เป็นไปตามความคิดและเหตุผลของตนเองแล้วตัดสินใจไปตามที่ตนคิดว่าเหมาะสม ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้น 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา ผู้ที่ตัดสินใจว่าจะทำพฤติกรรมหรือไม่จะพิจารณาจากประโยชน์และความถูกต้องเฉพาะเรื่อง เฉพาะกาลเทศะ เป็นการกระทำที่เป็นไปตามข้อตกลงและยอมรับกันของผู้ที่จิตใจสูง โดยจะต้องนำกฎเกณฑ์ของสังคม กฎหมาย ศาสนา และความคิดเห็นของบุคคลรอบด้านมาร่วมใน

การพิจารณาความเหมาะสมด้วยใจเป็นกลาง และตัดสินใจโดยยึดความถูกต้องที่ตนเองวินิจฉัยอีกทีหนึ่ง โดยยึดหลักความสำคัญของส่วนรวม เข้าใจสิทธิของตนเองและผู้อื่น สามารถควบคุมตนเอง ได้มีความภาคภูมิใจเมื่อทำดี และอายใจตนเองเมื่อทำชั่ว ผู้ที่มีการตัดสินใจโดยใช้หลักนี้มักเป็นผู้ใหญ่ตอนต้น

ขั้น 6 หลักการยึดอุดมคติสากล ผู้ที่ตัดสินใจว่าจะทำพฤติกรรมหรือไม่จะพิจารณาจากลักษณะแสดงถึงความเป็นสากลนอกเหนือกฎเกณฑ์ในสังคมของตน มีความยึดหยุ่นทางจริยธรรม เพื่อจุดมุ่งหมายอันปลายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่ มีหลักการประจำใจของตน มีความเกลียดกลัวความชั่ว เลื่อมใสศรัทธาในความดีงาม ผู้มีการตัดสินใจในขั้นนี้ส่วนมากเป็นวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง

จากการวิจัยหลายเรื่องในประเทศไทยพบว่า เด็กไทยอายุ 10 ขวบ ส่วนใหญ่จะมีเหตุผลเชิงจริยธรรมถึง ขั้น 2 และ 3 แล้ว แต่ที่สำคัญคือการพบว่าจิตใจของวัยรุ่นและผู้ใหญ่ไทยหยุดชะงักอยู่ในขั้น 3 เท่านั้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม 2520, ทวีวัฒน์ บุญชิต 2530) ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงปรับตัวเลือกของระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมให้สอดคล้องกับระดับอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน

ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถที่จะคาดการณ์ไกลและเห็นความสำคัญของผลดี ผลเสียที่จะเกิดในอนาคต สามารถวางแผนการปฏิบัติเพื่อรับผลดี หรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ ส่วนการควบคุมตนนั้น หมายถึง ความสามารถที่จะละเว้นการกระทำพฤติกรรมบางชนิดหรือความสามารถที่จะเริ่มกระทำพฤติกรรมที่ต้องใช้ความอดทนหรือเสียสละและทำพฤติกรรมนั้นได้อย่างมีปริมาณและคุณภาพเหมาะสมเป็นเวลานาน พอที่จะนำไปสู่ผลที่ต้องการในอนาคตได้ (บุญรับ คักคัมณี. 2532 : 6 อ้างอิงมาจาก Mischel. 1974 : 287)

ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนมีส่วนเกี่ยวข้องโดยเป็นสาเหตุของพฤติกรรมที่พึงปรารถนาในเยาวชน ทำให้เกิดความสามารถที่จะปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติ เพื่อผลที่ดีกว่าและมีคุณค่าสูงกว่าที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ความเชื่ออำนาจในตน เป็นลักษณะความเชื่อของบุคคลที่รับรู้และมีความเชื่อว่า ผลที่ตนได้รับนั้นเป็นผลเนื่องมาจากการกระทำของตนเองหรือความสามารถของตน (Rotter. 1996) ซึ่งความเชื่ออำนาจในตนเป็นผลจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ โดยที่บุคคลสามารถรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่แสดงออกกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นผลจากการกระทำนั้น (อติวัฒน์ พรหมสา 2533 อ้างอิงมาจาก Crowe. 1979)

strickland (1977. 233 – 252) ได้รวบรวมผลการวิจัยเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจในตนและสรุปว่าความเชื่ออำนาจในตนเป็นลักษณะทางจิตใจที่ส่งเสริมให้บุคคลกระทำพฤติกรรมที่พึงปรารถนา เช่นพวกที่เชื่ออำนาจในตนจะสูบบุหรี่น้อยกว่า และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสูบบุหรี่ได้มากกว่า เชื่อมั่นในตนเอง อดทนต่องานหนักและยากได้มากกว่า อดได้รอได้ดีกว่า เข้ากับคนอื่นได้ดีกว่า เมื่อประสบความล้มเหลวจะเชื่อ

ว่าเป็นเพราะตนได้ใช้ความพยายามในการทำงานนั้นน้อยไป และมีแนวโน้มว่าจะใช้ความพยายามเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้การทำงานนั้นประสบความสำเร็จ ความเชื่ออำนาจในตนจึงเป็นแรงผลักดันให้บุคคลกระทำในสิ่งที่ตนรับผิดชอบให้สัมฤทธิ์ผลเพราะคนที่เชื่ออำนาจในตนนั้นเชื่อว่าการกระทำของตนจะก่อให้เกิดผลตามความต้องการ

ทัศนคติต่อพฤติกรรมนั้น ๆ หมายถึงการที่บุคคลมีความรู้ซึ่งประเมินค่า มีความรู้สึกชอบหรือพอใจ ตลอดจนมีความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ทัศนคติต่อพฤติกรรมเป็นการศึกษาลักษณะทางจิตใจของบุคคลซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ (งามตา วณินทานนท์ 2535 ; 211 - 216 อ้างอิงจาก Meguire, 1969) คือ

องค์ประกอบทางการรู้คิด (Cognitive Component) คือความรู้ซึ่งประเมินค่าว่าสิ่งนั้นดีหรือเลว มีประโยชน์หรือโทษอย่างไร จึงมีลักษณะเป็นความรู้หรือความเชื่อที่บุคคลมีเกี่ยวกับเป้าหมายของทัศนคติ (Attitude Object)

องค์ประกอบทางความรู้สึก (Affective Component) คืออารมณ์ของบุคคลที่มีต่อเป้าหมาย ซึ่งหมายถึงความชอบไม่ชอบสิ่งหนึ่ง หรือความพอใจไม่พอใจสิ่งหนึ่ง

องค์ประกอบทางความพร้อมกระทำ (Action Tendency Component) เป็นการกำหนดล่วงหน้าที่จะกระทำต่อเป้าหมาย นั่นคือ เมื่อบุคคลมีความรู้ซึ่งประเมินค่า และมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นแล้วสิ่งที่สอดคล้องกันซึ่งติดตามมาคือ ความพร้อมที่จะทำการให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตนต่อสิ่งนั้นด้วย

องค์ประกอบทั้ง 3 ของทัศนคติดังกล่าวมีลักษณะสำคัญหลายประการต่าง ๆ กัน แต่ลักษณะทั้งองค์ประกอบทั้ง 3 มีร่วมกันซึ่งนักจิตวิทยาสังคมนิยมวัดคือ ทิศทาง (Direction) และ ปริมาณ (Magnitude) ขององค์ประกอบนั้น ๆ

ทิศทาง (Direction) ทัศนคติมี 2 ทิศทาง หมายถึงการประเมินค่าการรู้คิด การรู้สึก และการพร้อมกระทำไปในทางที่เป็นบวกหรือลบ ซึ่งหมายถึงดีหรือเลว เช่น เกี่ยวกับองค์ประกอบทางการรู้คิด สามารถวัดได้ว่าบุคคลมีความรู้ในประเด็นที่ต้องการวัดในทางที่ว่าสิ่งนั้นดีหรือเลวส่วนที่เกี่ยวกับองค์ประกอบทางความรู้สึกก็สามารถวัดว่าบุคคลมีความรู้สึกต่อสิ่งนั้นไปในทางบวกหรือลบคือ ในทางชอบ พอใจหรือไม่พอ ส่วนที่เกี่ยวกับองค์ประกอบทางการพร้อมกระทำ สามารถวัดได้ว่า บุคคลพร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งนั้นในทางบวกหรือลบ ซึ่งทางบวกหมายถึง การพร้อมที่จะให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือ ส่วนทางลบหมายถึง ความพร้อมที่จะทำลายหรือขัดขวาง

ปริมาณ (Magnitude) หมายถึงความเข้มข้นหรือปริมาณความรุนแรงของทัศนคติที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ไปในทิศทางบวกหรือลบ นั่นคือ บุคคลอาจมีทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งอย่างรุนแรงมากแต่มีทัศนคติต่ออีกสิ่งหนึ่งเพียงบางเบา ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความสำคัญของสิ่งนั้น หรือขึ้นอยู่กับความพัวพันของบุคคลกับสิ่งนั้น

การวิจัยครั้งนี้จะวัดทัศนคติทั้งสามองค์ประกอบคือความรู้ ความรู้สึกและความพร้อมที่จะกระทำ พฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึงความมุ่งมั่นของบุคคลที่ปรารถนาจะทำพฤติกรรมให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีตามมาตรฐานอันสูงสุดหรือเป็นไปตามที่บุคคลวางไว้ โดยที่บุคคลนั้นได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ เมื่อมีอุปสรรคก็คิดหาทางแก้ไขโดยไม่ย่อท้อ Atkinson (งามตา วณิทานนท์, 2535 : 351 – 359 อ้างอิงจาก Atkinson, 1966) ได้สรุปลักษณะของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ว่า เป็นบุคคลที่มักสนใจกิจกรรมที่จะกระทำได้สำเร็จด้วยความชำนาญ ไม่สนใจเรื่องโชคกลางชอบใช้ความสามารถและความพยายามในการทำงานให้ดีกว่าคนอื่น ๆ หรือให้ดีถึงมาตรฐานอันสูงสุด เขาสนใจที่จะทำงานที่มีความง่ายปานกลาง ถ้าเขาทำงานได้สำเร็จเขาจะขยันทำงานที่ยากกว่าขึ้นไปอีก แต่ถ้าทำงานล้มเหลวเขาจะลดลงมาทำงานที่ง่ายกว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงเป็นคนที่อยู่ในโลกของความเป็นจริง แม้ว่าเขาจะไม่สนใจงานที่ยากมากหรือง่ายมาก

จากการศึกษาเกี่ยวกับงานวิจัยในประเทศไทย พบว่ามีผู้นำทฤษฎีต้นไม้วิจัยธรรมไปใช้ในการทำนายพฤติกรรม เช่น งานวิจัยของผ่องพรรณ แววิเศษ (2534) ได้ศึกษาลักษณะทางจิตสังคมเพื่อป้องกันพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของวัยรุ่นในนักเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานครรวม 250 คน ศึกษาตัวแปรลักษณะทางจิตใจคือ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การมุ่งอนาคต สุขภาพจิต และทัศนคติต่อการทะเลาะวิวาท พบว่า ทัศนคติต่อการทะเลาะวิวาทสามารถทำนายพฤติกรรมทะเลาะวิวาทได้สูงสุด (10%) พนาลัย อยู่สำราญ (2535) ได้ศึกษาตัวแปรลักษณะทางจิตใจที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับวัตรกรรมการสอนของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 200 คน โดยแบ่งการยอมรับวัตรกรรมเป็นสองระดับคือ ความตั้งใจที่จะกระทำการสอนด้วยวิธีเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียน และพฤติกรรมการยอมรับวัตรกรรมทางการสอนด้วยวิธีเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ผลพบว่าเมื่อนำตัวแปรลักษณะทางจิตใจคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน และการรับรู้การสนับสนุนจากสังคม มาเป็นตัวทำนายร่วมกับตัวแปรทัศนคติต่อพฤติกรรมการยอมรับวัตรกรรมทางการสอน พบว่า สามารถเพิ่มอำนาจในการทำนายความตั้งใจที่จะกระทำการสอนด้วยวิธีเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนได้สูงขึ้นจาก 22% เป็น 45% และยังสามารถเพิ่มอำนาจในการทำนายพฤติกรรมการยอมรับวัตรกรรมทางการสอนด้วยวิธีเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางได้สูงจาก 9% เป็น 26% นอกจากนี้ยังพบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวแปรที่เข้าทำนายความตั้งใจที่จะกระทำการสอนด้วยวิธีเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนได้เป็นอันดับแรก และทำนายได้ 21% การรับรู้การสนับสนุนจากสังคมเข้าทำนายพฤติกรรมการสอนแบบเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนได้เป็นอันดับแรกและทำนายได้ 22% สนาน คุณประเสริฐ (2535) ศึกษาผลการใช้สารชักจูงในการยอมรับวัตรกรรมทางการศึกษาของครูคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 200 คน โดยแบ่งครูออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 100 คน จัดเป็นกลุ่มที่ได้รับสารชักจูงและกลุ่มที่ไม่ได้รับสารชักจูงและกลุ่มที่ไม่ได้รับสารชักจูง ผลพบว่า กลุ่มครูที่ได้รับสารชักจูงมีความตั้งใจที่จะใช้วัตรกรรมทางการศึกษามากกว่ากลุ่มอื่น นอกจากนี้จากการศึกษาปริมาณการทำนายความตั้งใจที่จะใช้วัตรกรรมทางการศึกษา โดยใช้ลักษณะทางจิตใจ 5 ด้าน คือ ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู ทัศนคติที่ดีต่อการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์การรับรู้การสนับสนุนทางสังคม และพฤติกรรมการใช้วัตรกรรมมาแต่เดิมเป็นตัวทำนาย พบว่าทัศนคติที่ดีต่อการสอนวิชาคณิตศาสตร์และพฤติกรรมใช้วัตรกรรมมาแต่เดิม ทำนายความตั้งใจที่จะใช้วัตรกรรมทาง

การศึกษาในกลุ่มครูที่ได้รับสารซิงก์ได้ 37% และในกลุ่มครูที่ไม่ได้รับสารซิงก์ได้ 20% อภิรติ จันทน์หอม (2535) ได้ค้นหาตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเล่นของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาจำนวน 432 คน ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่าตัวแปรที่สำคัญทางพฤติกรรมศาสตร์ทางด้านปัจจัยทางครอบครัว 2 ตัวแปรได้แก่ จำนวนบุคคลใกล้ชิดในบ้านที่เล่นการพนัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุน ปัจจัยทางโรงเรียนคือ จำนวนบุคคลใกล้ชิดในโรงเรียนที่เล่นการพนัน รวมทั้งปัจจัยด้านลักษณะของบุคคล 3 ตัวแปรคือ ทักษะติดต่อการพนัน การใช้เวลาว่าง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยทั้ง 3 ด้านนี้รวมกับทำนายพฤติกรรมการเล่นได้ 54% สุริยะ พันธดี (2536) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าวในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน 540 คน จากโรงเรียนที่เน้นพุทธศาสนาและโรงเรียนที่เน้นพุทธศาสนาน้อยในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าตัวแปร ทักษะติดต่อพฤติกรรมก้าวร้าว ลักษณะมุ่งอนาคตและความคุมตน และการรับรู้คุณค่าของศาสนา ร่วมกันทำนายพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้ 40% โดยมีทักษะติดต่อพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นตัวทำนายที่สำคัญที่สุด รองลงมาคือลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แสง ทวีคุณ (2538) ได้ศึกษามลของการเสริมสร้างลักษณะทางจิตใจโดยการเปลี่ยนทัศนคติและฝึกมุ่งอนาคตควบคุมตนเพื่อป้องกันพฤติกรรมทะเลาะวิวาทในนักเรียนอาชีวศึกษาเพศชายที่เข้าเรียนใหม่จำนวน 105 คน ซึ่งการศึกษพฤติกรรมทะเลาะวิวาทนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาในลักษณะของความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยงพฤติกรรมทะเลาะวิวาท และการเลือกคบเพื่อนอย่างเหมาะสม ผลการวิจัยพบว่า การเปลี่ยนทัศนคติและการฝึกมุ่งอนาคตควบคุมตนมีผลทำให้นักเรียนอาชีวศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการไม่ทะเลาะวิวาทและมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูงขึ้น นอกจากนี้จากการศึกษาปริมาณการทำนายความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยงพฤติกรรมทะเลาะวิวาท และการเลือกคบเพื่อนอย่างเหมาะสม โดยใช้ตัวทำนาย 6 ตัว คือ ทักษะที่ดีต่อการไม่ทะเลาะวิวาท ลักษณะมุ่งอนาคตและความคุมตน สถิติปัญญา สุขภาพจิต เหตุผลเชิงจริยธรรม และความเชื่ออำนาจในตน พบว่าตัวทำนายทั้ง 6 ตัวนี้ร่วมกันทำนายความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยงพฤติกรรมทะเลาะวิวาท (84%) การเลือกคบเพื่อนอย่างเหมาะสม (54%) ได้อย่างสูงสุดในกลุ่มที่ได้รับการเปลี่ยนทัศนคติอย่างเดียวก่อนและวิสุทธิ อริยภิญโญ (2539) ได้ศึกษาพฤติกรรมการขับชื้ออย่างปลอดภัยของผู้ขับขีรถยนต์ส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานครพบว่าทัศนคติต่อพฤติกรรมการขับชื้ออย่างปลอดภัยเป็นตัวทำนายที่ดีที่สุดร่วมกับตัวแปรอื่นคือ อายุ บุคลิกภาพชนิดเอ ระยะเวลาที่ได้ขับรถมา ระดับการศึกษาและสภาพของถนน ทำนายพฤติกรรมการขับชื้ออย่างปลอดภัยได้ 49%

ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม

สภาพแวดล้อมทางสังคมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในอธิบายพฤติกรรมการมีวินัย ทั้งนี้เพราะนักจิตวิทยามีความเชื่อว่ามนุษย์เรานั้นเป็นสัตว์สังคม ดังนั้นมนุษย์จึงต้องมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในสังคม ซึ่งผลจากการมีปฏิสัมพันธ์นี้เองทำให้มนุษย์เราพยายามปรับตัวเพื่อที่จะสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สภาพแวดล้อมที่มนุษย์เราจะต้องมีปฏิสัมพันธ์อยู่ด้วยตลอดเวลาสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 สภาพการณ์ที่สำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน คือ

1. สภาพการณ์ในครอบครัว ครอบครัวจัดได้ว่าเป็นสภาพแวดล้อมแรกของเด็กและเป็นสภาพแวดล้อมที่จัดได้ว่ามีอิทธิพลมากที่สุดต่อพฤติกรรมของเด็ก เพราะครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดในการฝึกอบรมสั่งสอนและสร้างบุคลิกภาพให้แก่เด็ก เช่นเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีความรักและความอบอุ่นจะเป็นเด็กที่มีความมั่นคงในอารมณ์สูง และสามารถปรับตัวได้ดีในสังคมทั้งไปในขณะเดียวกันเด็กที่มาจากครอบครัวแตกแยกมักจะมีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่มีความมั่นคงในอารมณ์ตลอดจนไม่สามารถปรับตัวในสังคมได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้เด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่เปิดโอกาสให้ซักถามก็จะมีคำถามที่จะแสดงออก ในขณะที่เด็กซึ่งมาจากครอบครัวที่พ่อแม่ดุว่าทุกครั้งทีถามก็จะถอยหนีและไม่กล้าแสดงออก จึงเห็นได้ว่าสภาพการณ์ในครอบครัวมีอิทธิพลอย่างมากต่อการแสดงพฤติกรรมของเด็ก (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2536) ซึ่งสภาพการณ์ในครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับการแสดงพฤติกรรมของเด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมการมีวินัย ในโครงการวิจัยนี้จะศึกษาตัวแปรสภาพการณ์ในครอบครัวได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมการมีวินัย

การอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมการมีวินัย หมายถึงพฤติกรรมของบิดามารดาหรือผู้ปกครองในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบและกิจวัตรประจำวันให้สอดคล้องกับค่านิยมของสังคม และช่วยสร้างเสริมความมีวินัยแก่เด็กอย่างสม่ำเสมอ โดยการกำหนดเป็นแบบอย่างที่ดี ชมเชยหรือให้กำลังใจเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม (สุชา จันทน์เอม, 2511 : 52) และฝึกให้เด็กพิจารณาแก้ปัญหาและสร้างข้อตกลงเพื่อปฏิบัติตาม (Walsh, 1980 : 43) ทั้งนี้ ต้องเน้นในเรื่องของการใช้เหตุผล การช่วยเหลือและการเสียสละเพื่อส่วนรวม การควบคุมตนเองและไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และการร่วมมือกับผู้อื่น

การส่งเสริมให้เด็กเกิดวินัยดังกล่าวข้างต้นนั้น กฤษณ์ ภูพัฒน์ (2538 : 10) ได้เสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติของบิดามารดา ดังนี้

1. ความแน่นอนสม่ำเสมอ ควรกำหนดกิจวัตรประจำวันที่แน่นอน เด็กจะรู้สึกสบายใจถ้าเขารู้กำหนดการที่แน่นอนของตนเองล่วงหน้า การตั้งกฎเกณฑ์ต้องคำนึงว่ามีความสำคัญและเด็กสามารถที่จะทำตามได้ เด็กต้องการรู้อย่างชัดเจนว่าผู้ใหญ่ต้องการอะไรจากตน ทั้งนี้เพื่อเด็กจะสามารถตัดสินใจแน่นอน หากมีการเปลี่ยนแปลง ต้องอธิบายเหตุผลว่าเป็นเพราะอะไร

2. ชมเชยให้กำลังใจ เด็ก ๆ ต้องการความสนใจและการยอมรับที่สม่ำเสมอจากบิดามารดาซึ่งควรบอกให้เด็กรู้ถึงความต้องการอย่างชัดเจนและชมเชยเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ดี

3. ทำเป็นตัวอย่าง เด็กจะเลียนแบบสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ดังนั้นบิดามารดาจึงควรทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีให้เด็กเห็น เพื่อให้เด็กเป็นไปตามความคาดหวัง

4. ให้เหตุผลที่ถูกต้องตามสถานการณ์ เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันและมีพัฒนาการทางร่างกายและอารมณ์แตกต่างกันขึ้นอยู่กับเวลาและสถานการณ์ก่อนที่จะใช้วินัยกับเด็ก ต้องพิจารณาว่า เด็กกำลังเหนื่อย ป่วย หิว กำลังไม่สบายใจ เด็กอาจจะเลิกเกินไปกว่าที่จะเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่

5. การลงโทษอาจทำได้ หากการพูดชี้แจงหรือกระทำโดยวิธีต่าง ๆ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ อาจจำเป็นต้องมีการลงโทษ แต่ไม่ควรรุนแรงนัก เช่นการไม่ยอมรับในสิ่งที่เด็กกระทำหรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง การงดการปฏิบัติบางอย่าง หรือสิทธิบางประการ การจำกัดบริเวณหรือการไม่พูดด้วยระยะเวลาหนึ่ง

จากวิธีการดังที่ได้กล่าวมาแล้ว อาจสรุปได้ว่า การส่งเสริมให้เด็กมีวินัย ควรเกิดจากความรัก ความอบอุ่น การให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น การให้เด็กมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหา การอธิบายด้วยเหตุผลและการรับฟังความคิดเห็นของเด็กรวมทั้งการเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับเด็กที่จะเลียนแบบ

2. สภาพการณ์ในโรงเรียน โรงเรียนจัดได้ว่าเป็นบ้านแห่งที่ 2 ของเด็ก เพราะใน 1 สัปดาห์เด็กต้องใช้เวลาอยู่ในโรงเรียนถึง 5 วัน และแต่ละวันต้องอยู่ที่โรงเรียนประมาณ 7 - 8 ชั่วโมง โดยมี ครู - อาจารย์ เป็นผู้คอยให้การดูแลเอาใจใส่ ทั้งนี้เพราะโรงเรียนมีหน้าที่หลักที่สำคัญคือการสร้างพลเมืองที่ดีของชาติ คอยอบรมสั่งสอน และพัฒนาพฤติกรรมที่ดีที่เหมาะสมให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้ โรงเรียนจึงเปรียบเสมือนสภาพสังคมที่ย่อส่วนลงมาเพื่อให้เด็กได้รู้จักปรับตัวให้เข้ากับครูและเพื่อน ๆ ได้ อันจะนำไปสู่การปรับตัวเข้าสู่สังคมในอนาคตนั่นเอง

ในการส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสมของเด็กโดยเฉพาะพฤติกรรมการมีวินัยนั้นโรงเรียนมีบทบาทในการพัฒนาเป็นอย่างมาก ดังเช่น การที่ครูเป็นแบบอย่างในการแสดงพฤติกรรมการมีวินัยเพื่อให้เด็กกระทำตาม และเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมการมีวินัยแล้ว ครูและเพื่อนก็ให้การสนับสนุนต่อการแสดงพฤติกรรมมีวินัยนั้น ๆ เพื่อเด็กจะแยกแยะได้ว่าควรแสดงพฤติกรรมอย่างไรและจะได้แสดงพฤติกรรมการมีวินัยอีกในเวลาต่อไป ในโครงการวิจัยนี้ได้ศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมีวินัยจากสภาพการณ์ในโรงเรียน 3 ตัวแปร คือการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัย การให้การสนับสนุนจากโรงเรียน และการรับรู้กฎเกณฑ์และค่านิยมของโรงเรียน

2.1 การอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัย หมายถึงพฤติกรรมของครูในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนให้สอดคล้องกับค่านิยมของสังคม และช่วยเสริมความมีวินัยแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยการทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีชมเชยหรือให้กำลังใจเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม (สุชา จันทน์เฒ 2511 : 52) และฝึกให้นักเรียนพิจารณาแก้ปัญหาและสร้างข้อตก

ลงเพื่อปฏิบัติตาม (Walsh, 1980 : 43) ทั้งนี้ต้องเน้นในเรื่องของการใช้เหตุผล การช่วยเหลือและการเสียสละเพื่อส่วนรวม การควบคุมตนเองการไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และการร่วมมือกับผู้อื่น

การส่งเสริมให้นักเรียนเกิดวินัยดังกล่าวข้างต้นนั้น กฤษณี ภูพัฒน์ (2538 : 10) ได้เสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติของครู ดังนี้

1. ความแน่นอนสม่ำเสมอ ครูควรมีตารางสอนและตารางกิจกรรมเสริมหลักสูตรในแต่ละภาคเรียนที่ชัดเจนแน่นอน นักเรียนจะรู้สึกสบายใจถ้าเขารู้กำหนดการที่แน่นอนของตนเองล่วงหน้าการตั้งกฎเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติต้องคำนึงว่ามีความสำคัญ และนักเรียนสามารถที่จะทำตามได้นักเรียนต้องการรู้อย่างชัดเจนว่าครูและโรงเรียนต้องการอะไรจากตน ทั้งนี้เพื่อนักเรียนจะสามารถตัดสินใจได้แน่นอน หากมีการเปลี่ยนแปลงครูต้องอธิบายเหตุผลว่าเป็นเพราะเหตุใด
2. ชมเชยให้กำลังใจ นักเรียนต้องการความสนใจและการยอมรับที่สม่ำเสมอจากครู ครูจึงควรบอกให้นักเรียนรู้ถึงความต้องการอย่างชัดเจนและชมเชยเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ดี
3. ทำเป็นตัวอย่าง นักเรียนจะเลียนแบบสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ดังนั้นครูจึงควรทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีให้นักเรียนเห็น เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมตามที่ครูคาดหวัง
4. ใช้เหตุผลที่ถูกต้องตามสถานการณ์ นักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันและมีพัฒนาการทางร่างกายและอารมณ์แตกต่างกันขึ้นอยู่กับเวลาและสถานการณ์ ก่อนที่จะใช้วินัยกับนักเรียนครูต้องพิจารณาว่า นักเรียนกำลังเหนื่อย ป่วย หิว กำลังไม่สบายใจหรือไม่ ครูต้องพยายามเข้าใจและให้อีกาสักนักเรียนได้ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ
5. การลงโทษ อาจทำได้หากครูพูดชี้แจงหรือกระทำโดยวิธีต่าง ๆ แล้วแต่ก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาของนักเรียนได้อาจจำเป็นต้องมีการลงโทษแต่ไม่ควรรุนแรงเกินเหตุ เช่น ครูอาจแสดงการไม่ยอมรับในสิ่งที่นักเรียนกระทำหรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องการงดปฏิบัติบางอย่างหรือสิทธิบางประการ การกำจัดบริเวณหรือการไม่มีปฏิสัมพันธ์ด้วยในช่วงเวลาที่เหมาะสม

จากวิธีการดังที่ได้กล่าวมาแล้ว อาจสรุปได้ว่า การอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูในด้านพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียน ควรเกิดจากความรัก ความอบอุ่นที่มีให้นักเรียนการให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหา การอธิบายด้วยเหตุผล และการรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน รวมทั้งการเป็นตัวอย่างที่ดีให้เด็กเลียนแบบในด้านพฤติกรรมการมีวินัยที่พึงปรารถนาได้

2.2 การให้การสนับสนุนจากโรงเรียน หมายถึงการแสดงออกของครูและเพื่อนนักเรียนด้วยการให้สิ่งที่พึงพอใจแก่นักเรียนภายหลังจากที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมการมีวินัย ซึ่งสิ่งที่พึงพอใจตามที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยได้ปรับมาจากประเภทของตัวเสริมแรงของ Rimm และ Masters (1979) ที่เสนอไว้ว่าสิ่งที่มีศักยภาพเป็นตัวเสริมแรงได้นั้น แบ่งเป็น 5 ประเภท คือ

1. ตัวเสริมแรงที่เป็นสิ่งของ (Material Reinforcers) เป็นตัวเสริมแรงที่ประกอบด้วยอาหาร ของที่เสพได้และสิ่งของต่าง ๆ เช่น ขนม บุหรี่ เหล้า ของเล่น น้ำหอม ฯลฯ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าตัวเสริมแรงประเภทนี้ มีประสิทธิภาพในการเพิ่มพฤติกรรมของนักเรียนมากที่สุด

2. ตัวเสริมแรงทางสังคม (Social Reinforcers) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะด้วยกัน คือ เป็นคำพูด ได้แก่ คำชมเชย ยกย่อง การใช้น้ำเสียงแสดงการยอมรับ เห็นด้วย ฯลฯ และเป็นการแสดงท่าทาง ได้แก่ การยิ้ม การพยักหน้ารับ การโอบกอด การแตะตัว ฯลฯ ตัวเสริมแรงทางสังคมนี้มีอยู่ในสภาพแวดล้อมใกล้ตัว และมีอยู่ในธรรมชาติอยู่แล้ว ซึ่งสามารถนำมาใช้ได้ตลอดเวลา และค่อนข้างจะมีประสิทธิภาพในการปรับพฤติกรรมของนักเรียน

3. ตัวเสริมแรงที่เป็นเบี้ยอรรถกร (Token Reinforcers) เบี้ยอรรถกรจะเป็นตัวเสริมแรงที่มีคุณค่าได้ก็ต่อเมื่อสามารถนำไปแลกเปลี่ยนตัวเสริมแรงอื่น ๆ ได้ ซึ่งตัวเสริมแรงที่นำไปแลกเปลี่ยนเรียกว่า ตัวเสริมแรงสนับสนุน (Back-up Reinforcers) เบี้ยอรรถกรนั้นมักจะอยู่ในรูปของ เงินเบี้ย แต้ม ดาว แสตมป์ คุปอง คะแนน เป็นต้น เป็นต้น ปัจจุบันจะเห็นว่า เบี้ยอรรถกรเป็นตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการปรับพฤติกรรมของนักเรียน

4. ตัวเสริมแรงที่เป็นกิจกรรม (Activity Reinforcers) เป็นตัวเสริมแรงที่นำเอากิจกรรมที่นักเรียนชอบมาใช้เป็นตัวเสริมแรงให้นักเรียนทำพฤติกรรมเป้าหมาย ซึ่งกิจกรรมที่ใช้เป็นตัวเสริมแรง อาจเป็น การดูโทรทัศน์ การฟังเพลง การระบายสี การเล่นเกมกีฬา หรือ อาจเป็นการให้สิทธิพิเศษบางอย่างแก่นักเรียนก็ได้

5. ตัวเสริมแรงภายใน (Covert Reinforcers) ตัวเสริมแรงภายในนี้ครอบคลุมถึงความคิด ความรู้สึกต่าง ๆ เช่น ความพึงพอใจ ความสุข หรือความภาคภูมิใจ เป็นต้น

จากแนวคิดดังกล่าวนี้ผู้วิจัยให้ความสนใจและนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้เป็นพื้นฐานและปรับให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่ครูและเพื่อนนักเรียนให้การสนับสนุนหลังจากที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมการมีวินัย ดังเช่น อุมพวรรณ ชูชื่นกลิ่น (2531) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางบวกของครูครูต่อนักเรียนกับพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียน ด้วยการให้การเสริมแรงทางบวก (การให้ข้อมูลป้อนกลับ) แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 9 คน ผลการทดลองพบว่า เมื่อครูให้การสนับสนุนด้วยการแสดงพฤติกรรมทางบวก (ให้การชมเชย ให้ข้อมูลป้อนกลับ) ต่อนักเรียนในขณะที่สอนเพิ่มมากขึ้น นักเรียนกลุ่มตัวอย่างก็แสดงพฤติกรรมตั้งใจเรียนเพิ่มมากขึ้นด้วยนอกจากนี้การเพิ่มพฤติกรรมการทำงานและความมีระเบียบวินัยในห้องเรียน Ayllon and Roberts (1974) ได้ทำการทดลองโดยการให้คะแนนแก่นักเรียนเกรด 5 จำนวน 5 คน ที่มีพฤติกรรมก่อวุ่นในชั้นเรียนได้แก่ การลุกจากที่นั่ง คุยเสียงดัง รบกวนผู้อื่นน้อยลง และมีพฤติกรรมการทำงานในชั้นเรียนติดต่อกับเป็นเวลา 15 นาที นักเรียนสามารถนำคะแนนที่ได้ไปแลกเปลี่ยนสิ่งของต่าง ๆ ได้ ผลพบว่านักเรียนสามารถทำงานในชั้นเรียนได้สูงขึ้นถึงร้อยละ 70 ในขณะที่เดียวกันพฤติกรรมก่อวุ่นในชั้นเรียนลดลงจากร้อยละ 40 เหลือเพียงร้อยละ 5 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Broden and others (1970) ที่ให้การสนับสนุนโดยให้การเสริม

แรงด้วยเบี้ยอรรถกรเพื่อเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของเด็กพิเศษระดับ 7 – 8 จำนวน 13 คน ที่มีพฤติกรรมไม่เชื่อฟังครู ไม่สนใจเรียน ขว้างปาอุปกรณ์การเรียน ต่อยตีกันในชั้นเรียน และไม่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ผลการทดลองพบว่า การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรสามารถเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ พรุสุติ อาชาวำรุง และสงบ ลักษณะ (2522) ได้ทำการวิจัยลดพฤติกรรมก่อนวันขึ้นเรียนเพื่อให้นักเรียนมีระเบียบวินัยมากขึ้น ด้วยการใช้กิจกรรมที่นักเรียนชอบมาเป็นตัวเสริมแรง โดยทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 45 คน กิจกรรมที่นักเรียนชอบนั้นจะจัดให้นักเรียนในเวลาพักของชั่วโมงศิลปะ หัตถศึกษา เช่น เล่นฟุตบอล ตีปิงปอง พักผ่อนตามสบาย เมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีระเบียบวินัยในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น ดวงแข ณ สงขลา (2534) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบผลการใช้แรงเสริมทางสังคมและการให้สัญญาเงื่อนไขที่มีต่อระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 9 จำนวน 16 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางสังคมและการให้สัญญาเงื่อนไขจะมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น

จากงานวิจัยข้างต้นที่ได้นำเสนอมานั้นแสดงให้เห็นว่า การที่ครูและเพื่อนนักเรียนสนับสนุนให้นักเรียนมีพฤติกรรมการมีวินัยด้วยการใช้ตัวเสริมแรงตามแนวคิดดังกล่าวสามารถทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการมีวินัยเพิ่มมากขึ้นได้ ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าจึงใช้การให้การสนับสนุนจากครูและเพื่อนนักเรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการศึกษาด้วย

2.3 การรับรู้กฎเกณฑ์และค่านิยมของโรงเรียนการที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมใดก็ตามสาเหตุประการหนึ่งน่าจะมาจากการที่บุคคลนั้นได้รับรู้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น ๆ หรือไม่มากนักเพียงใด ทั้งนี้เพราะการรับรู้เป็นกระบวนการที่บุคคลตีความต่อสิ่งที่ได้ยิน ได้เห็นที่ได้รับรู้จากประสาทสัมผัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจว่าสิ่งนั้นคืออะไร ดังนั้นการรับรู้จึงมีความสำคัญต่อการเกิดพฤติกรรมของบุคคลเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะพฤติกรรมการมีวินัยก็เช่นกัน บุคคลจะมีพฤติกรรมการมีวินัยหรือไม่ ขึ้นอยู่กับว่าเขาได้รับรู้เกี่ยวกับการมีวินัยหรือได้เคยฝึกอบรมเกี่ยวกับการมีวินัยมากน้อยเพียงใด ซึ่งบทบาทหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของโรงเรียนที่นอกเหนือจากการให้ความรู้ทางวิชาการก็คือ การอบรมให้นักเรียนได้รู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ระเบียบวินัยของการดำเนินชีวิตในสังคม พัฒนาบุคลิกภาพของสมาชิกทั้งการอบรมให้สมาชิกของสังคมด้วยการปลูกฝังลักษณะนิสัยเฉพาะตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสังคมนั้น ๆ รวมทั้งการอบรมให้สมาชิกของสังคมมีความคิด ทศนคติค่านิยม และจริยธรรมที่พึงประสงค์ด้วย โรงเรียนจึงเปรียบเสมือนเป็นสังคมจำลอง ที่มีลักษณะใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกับสภาพสังคมที่เป็นจริง เพราะโรงเรียนประกอบด้วยกลุ่มบุคคลหลากหลายกลุ่ม เช่น ผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่รวมทั้งนักเรียน ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะต้องมีความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับค่านิยมต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกให้นักเรียนได้รู้และปฏิบัติตามเพื่อจะได้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคมของโรงเรียนนั้น โดยที่การฝึกนั้นมีทั้งการฝึกอบรมทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งการปฏิบัติเช่นนี้บางครั้งอาจทำให้นักเรียนเกิดการรับรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์และค่านิยมของโรงเรียนแตกต่างกันไป ซึ่งอาจทำให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และค่านิยมของโรงเรียนแตกต่างกันไปได้เช่นกัน ดังนั้นในการ

ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัยจึงควรจะศึกษาตัวแปรการรับรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์และค่านิยมของโรงเรียนด้วย

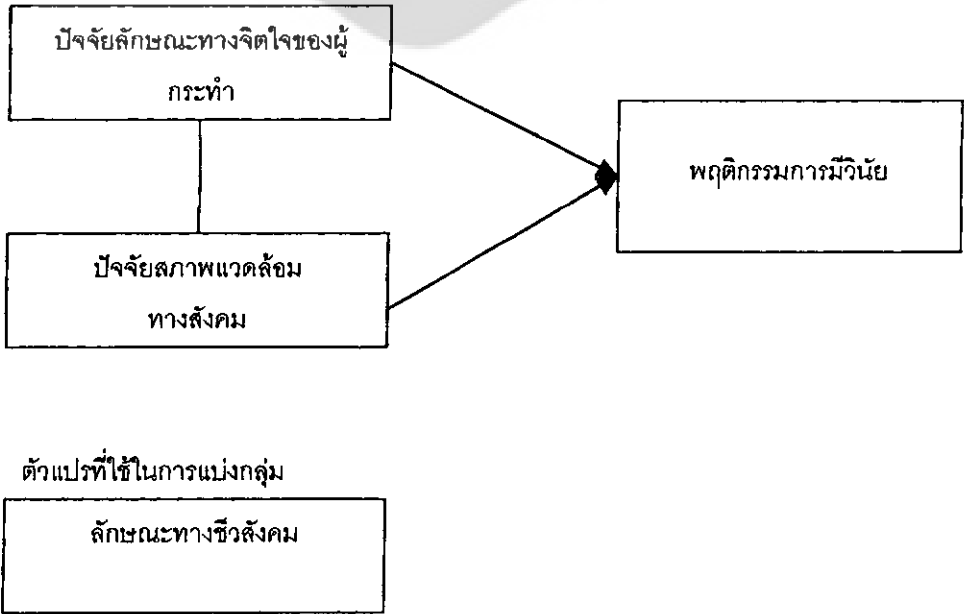
ลักษณะชีวิสังคมกับพฤติกรรมการมีวินัย

จากการศึกษาเรื่องวินัยของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ กรูณา กิจชยัน (2517) ได้ศึกษาความมีวินัยแห่งตนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลวิจัยพบว่านักเรียนหญิงมีวินัยแห่งตนสูงกว่านักเรียนชาย นอกจากนี้ ภทรา นิคมานนท์ (2517) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการถือศีลห้ากับวินัยในตนเองของนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นปีที่ 1 และ ปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ในกลุ่มนักศึกษาชายวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการถือศีลห้าแต่ละข้อและศีลรวม 5 ข้อ แต่ในกลุ่มนักศึกษาหญิงพบว่าวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการถือศีลห้าในข้อ 2 (เว้นจากการลักทรัพย์) ข้อ 3 (เว้นจากการประพฤตินิโคตในกาม) ข้อ 4 (เว้นจากการกล่าวเท็จ) ข้อ 5 (เว้นจากการเสพของมึนเมา) และศีลรวม 5 ข้อ

จากเอกสารอ้างอิงกล่าวมาแล้วทั้งหมดผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดและสมมติฐานของการวิจัยได้ดังนี้

กรอบแนวคิด

งานวิจัยใช้แนวคิดรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactional Model) ในการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรม

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกร่วมกันทำนายพฤติกรรมมิวินัยได้
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีพฤติกรรมมิวินัยมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
3. นักเรียนหญิงในแต่ละระดับชั้นเรียนมีพฤติกรรมการมิวินัยมากกว่านักเรียนชาย

นิยามปฏิบัติการ

พฤติกรรมการมิวินัย หมายถึงปริมาณการกระทำพฤติกรรมตามกฎเกณฑ์ หรือค่านิยมของโรงเรียน เพื่อให้สังคมของโรงเรียนนั้นอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข วัดโดยการให้ผู้ตอบระบุว่าเคยหรือไม่เคยทำพฤติกรรมตามประโยคข้อความ 10 ประโยคที่แสดงถึงการมี ไม่มีพฤติกรรม 5 ด้านคือ

1. การทำกิจกรรมร่วมกัน หมายถึงการที่บุคคลเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเพื่อทำงานตามที่ตั้งใจหรือทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย
2. การยอมรับและการปฏิบัติตามข้อคิดเห็นอย่างมีเหตุผล หมายถึงการที่บุคคลรับฟังอย่างตั้งใจ คิดและแสดงออกอย่างมีเหตุผล
3. การช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึงการที่บุคคลให้ความช่วยเหลืองานหรือกิจกรรมของเพื่อนและของครู
4. การเสียสละเพื่อส่วนรวม หมายถึงการที่บุคคลสมัครใจปฏิบัติงานหรือกิจกรรมของสังคม โดยทำงานหรือกิจกรรมเหล่านั้นมิได้เป็นบทบาทและหน้าที่ของตนเองโดยตรง
5. การไม่ละเมิดสิทธิ์ผู้อื่น หมายถึง การที่บุคคลแสดงอาการเคารพ ไม่ก้าวร้าวผู้อื่นทั้งด้านกาย วาจา และความคิด

โดยใช้สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงหมายความว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมการมิวินัยสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า และใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มระหว่างผู้ที่มีพฤติกรรมการมิวินัยสูงและต่ำ

เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึงการที่นักเรียนใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมการมิวินัยอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวถึงนี้ จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของนักเรียน การแบ่งระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมนี้ใช้ตามแนวคิดของ Kohlberg (1969) เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนวัดได้โดยให้นักเรียนเลือกเหตุผลที่ใช้เพื่อการตัดสินใจกระทำหรือไม่

กระทำพฤติกรรมการมีวินัยในเหตุการณ์ขัดแย้งทางจริยธรรม จำนวน 5 ข้อ ผู้ได้คะแนนรวมสูงหมายความว่า เป็นผู้ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับสูงกว่าได้คะแนนรวมต่ำกว่า

ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกล การเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตนในอนาคต และอดได้รอได้ของนักเรียนในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการมีวินัย วัดได้โดยให้นักเรียนระบุว่าจริงมากน้อยเพียงไรตามประโยคข้อความที่ให้ 10 ประโยค ผู้ได้คะแนนรวมสูงหมายความว่า เป็นผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนสูงกว่าผู้ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้และยอมรับว่า ผลที่ตนได้รับทั้งดีและไม่ดีจากการแสดงพฤติกรรมการมีวินัยนั้น เกิดจากการกระทำของตนเองหรือด้วยความสามารถของตนเอง วัดได้โดยให้ผู้ตอบระบุว่าจริงมากน้อยเพียงไร ตามประโยคข้อความที่ให้ 15 ประโยค ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงหมายความว่า เป็นผู้มีความเชื่ออำนาจในตนสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความมุ่งมั่นของนักเรียนที่จะทำพฤติกรรมการมีวินัยให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีตามมาตรฐานอันสูงสุด หรือเป็นไปตามที่นักเรียนวางไว้ โดยนักเรียนได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่เมื่อมีอุปสรรคก็คือคิดหาทางแก้ไขโดยไม่ย่อท้อ วัดได้โดยให้นักเรียนระบุว่ามีความมุ่งมั่นในการทำพฤติกรรมการมีวินัยมากน้อยเพียงไร โดยมีประโยคคำถามที่ให้ตอบจำนวน 9 ข้อ ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงหมายความว่า เป็นผู้มีความมุ่งมั่นใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

ทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีวินัย หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้เชิงประเมินค่า มีความรู้สึกชอบหรือพอใจ ตลอดจนมีความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรมการมีวินัย วัดได้โดยให้ผู้ตอบระบุว่าเห็นด้วยกับประโยคข้อความที่ให้ตอบจำนวน 15 ข้อ มากน้อยเพียงไร ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงหมายความว่า เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการมีวินัยมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

สติปัญญา หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการเรียนโดยคิดจากคะแนนเฉลี่ยสะสมของปลายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542

การร่วมรู้สึก หมายถึง ความสามารถในการตอบสนองเชิงอารมณ์ของนักเรียนต่อประสบการณ์ทางอารมณ์ของบุคคลอื่น ๆ การตอบสนองนี้อาจหมายถึง การตระหนักถึงความรู้สึกของผู้อื่น การแบ่งปันความรู้สึก เช่น การแสดงความพอใจหรือไม่พอใจ (Mehrabian and Epstein, 1972 ; Bryant, 1982) ในการวิจัยนี้วัดการร่วมรู้สึกในประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการมีวินัย 5 ด้าน และวัดการร่วมรู้สึกในสถานการณ์ทั่วๆ ไปในชีวิตประจำวัน โดยใช้คำถามจำนวน 20 ข้อ ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงหมายความว่า เป็นผู้มีความสามารถในการร่วมรู้สึกสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

สุขภาพจิตดี หมายถึงการไม่รู้สึกวิตกกังวลจนเกินเหตุ ไม่โกรธง่าย มีสมาธิ และมีความกล้าในสิ่งที่สมควร วัดได้โดยให้นักเรียนประเมินตนเองตามลักษณะที่กล่าวไว้ 20 ข้อ ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงหมายความว่า เป็นผู้สุขภาพจิตดีมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

การอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมการณ์วินัย หมายถึง การที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองทำตนเป็นแบบอย่างและอบรมสั่งสอนเด็กให้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบกิจวัตรประจำวัน และค่านิยมในสังคม เพื่อเสริมสร้างความมีวินัยแก่เด็กอย่างสม่ำเสมอโดยการแสดงพฤติกรรมต่อไปนี้เป็นคือ ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี ชมเชยหรือให้กำลังใจ ให้พิจารณาแก้ปัญหาและสร้างข้อตกลงเพื่อปฏิบัติร่วมกัน ทั้งนี้ต้องเน้นในเรื่องการใช้เหตุผล การช่วยเหลือและการเสียสละเพื่อส่วนรวม การควบคุมตนเอง การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นและการร่วมมือกับผู้อื่น ในการวิจัยนี้วัดการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา

ด้านพฤติกรรมการณ์วินัย โดยให้นักเรียนประเมินว่าบิดามารดา มีการทำพฤติกรรมตามคำถามที่ถาม 10 ข้อ มากน้อยเพียงไร ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงหมายความว่า เป็นผู้ที่รับรู้ว่ามีบิดามารดาที่มีการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างด้านพฤติกรรมการณ์วินัยมากกว่าผู้ที่ได้รวมต่ำกว่า

การอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการณ์วินัย หมายถึง การที่ครูทำตนเป็นแบบอย่างและอบรมสั่งสอนนักเรียนให้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบข้อบังคับ และค่านิยมของโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างความมีวินัยแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอโดยการแสดงพฤติกรรมและเน้นในเรื่องเดียวกับการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา มีวิธีการวัดและแปลความหมายคะแนนการวัดเช่นเดียวกับแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูและเป็นแบบอย่างของบิดามารดา

ด้านพฤติกรรมการณ์วินัย

การให้การสนับสนุนจากโรงเรียน หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้ว่ามีเมื่อตนแสดงพฤติกรรมการณ์วินัยแล้วได้รับการแสดงออกจากครูและเพื่อนนักเรียนด้วยการให้สิ่งที่พึงพอใจ ซึ่งการแสดงออกจะแบ่งเป็น 4 ลักษณะดังนี้

1. การแสดงออกด้วยสิ่งของ อาหารและขนม หมายถึง การที่ครูและเพื่อนนักเรียนให้สิ่งของ เช่น สิ่งของเครื่องใช้ ของเล่น ฯลฯ ตลอดจนอาหาร ขนม เครื่องดื่มและสิ่งที่เสพได้ภายหลังจากที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมการณ์วินัย
2. การแสดงออกด้วยวาจาและท่าทาง หมายถึง การที่ครูและเพื่อนนักเรียนกล่าวคำพูดหรือแสดงท่าทางการยอมรับในสิ่งที่นักเรียนกระทำ เช่น พุดชมเชย พุดแสดงการยอมรับและยินดีในการกระทำของนักเรียน หรือแสดงท่าทาง เช่น พกักหน้ายอมรับ สัมผัส แตะตัว โอบกอด ฯลฯ ภายหลังจากที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมการณ์วินัย

3. การแสดงออกด้วยเบี้ยจรรณกร หมายถึง การที่ครูและเพื่อนนักเรียนให้สิ่งให้นักเรียนสามารถนำไปแลกเปลี่ยนต้องการอื่น ๆ ได้ เช่น เงิน คะแนน ดาว คุปอง ฯลฯ ภายหลังจากที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมกรรมการมีวินัย

4. การแสดงออกด้วยสิทธิพิเศษ หมายถึง การที่ครูและเพื่อนนักเรียนให้นักเรียนได้มีสิทธิพิเศษในการทำกิจกรรมต่าง ได้ตามเงื่อนไขและเวลาที่กำหนด เช่น การให้ออกไปเล่น การได้ไปเที่ยวทัศนศึกษา การได้ดูโทรทัศน์ การขอยืมอุปกรณ์กีฬา การได้เล่นเกมคอมพิวเตอร์ การได้เวลาพิเศษ ฯลฯ ภายหลังจากที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมกรรมการมีวินัย

ในการวิจัยนี้วัดการรับรู้การให้การสนับสนุนจากโรงเรียน โดยการให้นักเรียนประเมินตนเองว่าได้รับการสนับสนุนจากครูจำนวน 5 ข้อ และจากเพื่อนนักเรียน จำนวน 5 ข้อ ด้วยการแสดงออกในแต่ละลักษณะภายหลังจากที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมกรรมการมีวินัยมากน้อยเพียงไร คิดคะแนนโดยแยกคะแนนรวมการได้รับการสนับสนุนจากครู กับคะแนนรวมการได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนนักเรียนในแต่ละลักษณะของการแสดงออก ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงหมายความว่า เป็นผู้รับรู้ว่าได้ได้รับการสนับสนุนมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

การรับรู้กฎเกณฑ์และค่านิยมของโรงเรียน หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้ภายในโรงเรียนของตนเองมีกฎเกณฑ์และค่านิยมอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการมีวินัย วัดได้โดยให้นักเรียนตอบว่าทราบหรือไม่ ทราบเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของโรงเรียนจำนวน 10 ข้อ และค่านิยมของโรงเรียนจำนวน 10 ข้อ การคิดคะแนนแยกคะแนนรวมการรับรู้กฎเกณฑ์ของโรงเรียน กับคะแนนรวมการรับรู้ค่านิยมของโรงเรียน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงหมายความว่า เป็นผู้ที่มีกรรับรู้กฎเกณฑ์หรือค่านิยมของโรงเรียนสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยที่พึงประสงค์ของนักเรียนทั้งระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แนวคิดรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactional Model) ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ปัจจัยที่ศึกษาแบ่งเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ดังมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ปีการศึกษา 2542 จำนวน 656 คน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ทุกคน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งแบ่งเนื้อหาเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ตอบ ได้แก่ ชื่อโรงเรียน ชั้น เพศ ระดับการศึกษาของบิดามารดา มีลักษณะเป็นแบบให้เติมคำ และเลือกคำตอบ

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคล

โรงเรียน ชั้น เพศ

การศึกษาของบิดา	การศึกษาของมารดา
.....ไม่จบประถมศึกษาปีที่ 4	ไม่จบประถมศึกษาปีที่ 4
.....จบประถมศึกษาปีที่ 4	จบประถมศึกษาปีที่ 4
.....จบประถมศึกษาปีที่ 7	จบประถมศึกษาปีที่ 7
.....จบมัธยมศึกษาตอนต้น	จบมัธยมศึกษาตอนต้น
.....จบมัธยมศึกษาตอนปลาย	จบมัธยมศึกษาตอนปลาย
.....จบระดับประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญา	จบระดับประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญา
.....จบปริญญาตรี	จบปริญญาตรี
.....จบสูงกว่าปริญญาตรี	จบสูงกว่าปริญญาตรี

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งแบ่งเป็นแบบสอบถามชุดย่อย ๆ 13 ชุด ดังมีรายละเอียดดังนี้

แบบสอบถามชุดที่ 1 แบบสอบถามวัดแรงจูงใจไม่ล้มฤทธิ์ เป็นการถามนักเรียนถึงความมุ่งมั่นในการทำพฤติกรรมการมีวินัยให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีตามมาตรฐานอันสูงสุด หรือเป็นไปตามที่นักเรียนวางไว้ ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ ตั้งใจทำมาก จนถึง น้อยกว่าที่ตั้งใจทำมาก จำนวน 9 ข้อ ผู้วิจัยปรับปรุงข้อความของข้อคำถามจากแบบสอบถามของดวงเดือน แซ่ตั้ง (2532) เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการมีวินัย แบบสอบถามชุดนี้มีค่าอำนาจจำแนก (ค่า t) ระหว่าง 2.14 – 5.71 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.56

ตัวอย่างแบบสอบถาม

0. โดยปกติฉันจะทำงานที่ได้รับมอบหมาย :
- มากกว่าที่ตั้งใจเอาไว้มาก
- มากกว่าที่ตั้งใจเอาไว้

- เท่ากับที่ฉันตั้งใจเอาไว้
- น้อยกว่าที่ฉันตั้งใจเอาไว้
- น้อยกว่าที่ฉันตั้งใจเอาไว้มาก
- 00. เมื่อฉันพยายามตั้งใจฟังเพื่อนในกลุ่มพูด
- ฉันไม่เคยทำสำเร็จเลย
- ฉันไม่ใคร่จะทำสำเร็จ
- ฉันทำสำเร็จเป็นบางครั้ง
- ฉันมักจะทำสำเร็จ
- ฉันทำสำเร็จเสมอ

แบบสอบถามชุดที่ 2 แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีวินัยเป็นการถามความรู้เชิงประเมินค่า ความรู้สึก และความพร้อมกระทำเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ เห็นด้วยอย่างยิ่งจนถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 15 ข้อ แบบสอบถามชุดนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยใช้หลักทฤษฎีการวัดทัศนคติแบบ 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านความรู้เชิงประเมินค่า องค์ประกอบด้านความรู้สึก และองค์ประกอบด้านความพร้อมกระทำ เนื้อหาของข้อคำถามเป็นเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีวินัย โดยในแต่ละพฤติกรรมจะมีข้อคำถามวัดครบทั้ง 3 องค์ประกอบ แบบสอบถามชุดนี้มีค่าอำนาจจำแนก (ค่า l) ระหว่าง 2.74 – 7.68 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72

ตัวอย่างแบบสอบถาม

- 0. การทำกิจกรรมร่วมกันทำให้ฉันรู้จักเพื่อนมากขึ้น
-
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 00. ฉันรู้สึกเบื่อง่ายที่ต้องรับทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลา
-
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 000. ฉันพร้อมที่จะแก้ไขงานตามที่ประชุมกลุ่มให้คำแนะนำ
-
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

แบบสอบถามชุดที่ 3 แบบสอบถามการให้การสนับสนุนจากโรงเรียน เป็นการถามการรับรู้ของนักเรียนว่าได้รับการสนับสนุนจากครูและเพื่อนนักเรียนภายหลังจากการทำพฤติกรรมการมีวินัยมากน้อยเพียงไร ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับตั้งแต่ระดับการแสดงออกที่ได้รับความนิยม จนถึง ไม้ได้รับเลย จำนวน 10 ข้อ แบ่งเป็นข้อคำถามการสนับสนุนจากครู 5 ข้อ และการสนับสนุนจากเพื่อน 5 ข้อ แบบสอบถามชุดนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยปรับจากแนวคิดเรื่องตัวเสริมแรงของ Rimm and Masters (1979) โดยแบ่งการสนับสนุนเป็น 4 ประเภท คือ การให้สิ่งของ การแสดงออกทางวาจาและท่าทาง การให้เบี่ยงรรถร และการให้สิทธิพิเศษ แบบสอบถามชุดที่ 3 แบ่งเป็นแบบสอบถามย่อย 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 วัดการรับรู้การสนับสนุนการแสดงพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนจากครู แบบสอบถามชุดนี้มีค่าอำนาจจำแนก (ค่า t) ระหว่าง 2.65 – 9.53 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 ชุดที่ 2 วัดการรับรู้การสนับสนุนการแสดงพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนจากเพื่อน แบบสอบถามชุดนี้มีค่าอำนาจจำแนก (ค่า t) ระหว่าง 2.67 – 11.97 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อคำถาม	ระดับการแสดงออก			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้รับเลย
0. เมื่อครูทราบว่ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มเพื่อทำงานตามที่ตั้งใจแล้วครูแสดงออกกับนักเรียนอย่างไร				
ก. ให้สิ่งของ				
ข. วาจาและท่าทาง				
ค. ให้เบี่ยงรรถร				
ง. ให้สิทธิพิเศษ				
00. เมื่อเพื่อนของนักเรียนทราบว่ นักเรียนเป็นผู้ที่เปิดโอกาสให้เพื่อน ๆ ได้เสนอความคิดเห็นในการทำกิจกรรมในขณะที่ประชุมกัน เพื่อนของนักเรียนแสดงออกกับนักเรียนอย่างไร				
ก. ให้สิ่งของ				
ข. วาจาและท่าทาง				
ค. ให้เบี่ยงรรถร				
ง. ให้สิทธิพิเศษ				

แบบสอบถามชุดที่ 4 แบบสอบถามวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นการถามการใช้เหตุผลในการเลือกกระทำหรือไม่เลือกกระทำพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดเลือกตอบ โดยมีตัวเลือกเป็นเหตุผลที่นักเรียนคิดว่าจะใช้ในการทำพฤติกรรมการมีวินัย 5 ตัวเลือก เรียงลำดับจากขั้นต่ำไปสู่ขั้นสูงสุด ตามแนวคิดในทฤษฎีของ Kohlberg จำนวน 5 ข้อ แบบสอบถามชุดนี้ผู้วิจัยปรับปรุงเนื้อหาข้อความให้สอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษาจากแบบวัดความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ ฉกาจ ช้วยโต และดวงเดือน พันธุมนาวิน (2533) แบบสอบถามชุดนี้มีค่าอำนาจจำแนก (ค่า I) ระหว่าง 2.50 – 5.37 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.34

ตัวอย่างแบบสอบถาม

0. สมมติว่าท่านและเพื่อน ๆ ต่างมีสิทธิ์เลือกตั้ง ในการเลือกตั้งประธานนักเรียนครั้งหนึ่ง มีผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งหลายคน ท่านได้ทราบว่าจะมีการทุจริตในการเลือกตั้งครั้งนี้ เพื่อน ๆ ของท่านส่วนใหญ่พากันไปใช้สิทธิ์ ซึ่งท่านก็ไปด้วย เหตุผลสำคัญที่น่าจะเป็นจริงเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ์ของท่านคืออะไร

..... ทำเพื่อพรรคพวก ถ้าไม่ไปเพื่อน ๆ อาจติเตียนเขาได้
 รักษาสิทธิ์ของตนเอง เพื่อส่วนรวม
 เกี่ยวกับผลประโยชน์ของตัวเอง
 สบายใจกับการทำตนเป็นประโยชน์แก่สังคม
 กลัวภัยถ้าไม่ให้ความร่วมมือกับผู้ลงสมัคร

00. ครูให้มานะและเพื่อน ๆ ร่วมกันจัดนิทรรศการวันแม่ โดยมอบหมายให้จัดบอร์ดในวันอาทิตย์ ก่อนถึงวันงาน มานะมีนัดกับพ่อแม่และน้อง ๆ จะไปเที่ยวชายทะเลกันในวันนั้นพอดี มานะตัดสินใจไปโรงเรียนจัดบอร์ด ถ้าท่านเป็นมานะ ท่านตัดสินใจเพราะ

..... อยากให้ใคร ๆ ชมว่ารับผิดชอบดี
 ครูจะรักเอ็นดูข้าพเจ้า
 กลัวถูกครูตำหนิว่าไม่รับผิดชอบ
 นักเรียนทุกคนควรทำงานตามที่ครูสั่ง
 เมื่อทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจ

แบบสอบถามชุดที่ 5 แบบสอบถามวัดความเชื่ออำนาจในตน เป็นการถามการรับรู้หรือความเชื่อของนักเรียนว่าผลที่เกิดขึ้นกับตนนั้นเนื่องมาจากการกระทำของตนเองหรือไม่ ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ จากจริงที่สุด ถึงไม่จริงเลย จำนวน 15 ข้อ แบบสอบถามชุดนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยใช้แนวคิดความเชื่ออำนาจในตนตามทฤษฎีของ Rotter (1966) เนื้อหาของข้อคำถามเป็นพฤติกรรมการณ์วินัย แบบสอบถามชุดนี้มีค่าอำนาจจำแนก (ค่า t) ระหว่าง 3.28 – 7.43 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อคำถาม	ระดับการแสดงออก			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้รับเลย
0. ความสำเร็จในการจัดบอร์ดเป็นผลเนื่องมาจากการทำงานที่ขยันตั้งใจปฏิบัติ				
00. การที่ครูชมว่าข้าพเจ้ามีความเชื่อเพื่อเมื่อแม่เป็นเพราะการทำความดีของข้าพเจ้า.....				

แบบสอบถามชุดที่ 6 แบบสอบถามวัดลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน เป็นการถามความสามารถในการคาดการณ์ไกล เห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตนในอนาคตและอดได้รอได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์วินัยของนักเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จากจริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย จำนวน 10 ข้อ แบบสอบถามชุดนี้ ผู้วิจัยนำข้อคำถามบางส่วนจากแบบสอบถามของดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2529) และมีค่าอำนาจจำแนก (ค่า t) ระหว่าง 2.55 – 7.10 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.66

ตัวอย่างแบบสอบถาม

0. อันหลักเลียงที่จะอาสาสมัครทำงานให้ผู้อื่นได้ประโยชน์
-
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

00. ถ้าฉันทำห้องเรียนสกปรก จะยังทำให้เพื่อนในห้องเหนียวเวลาทำความสะอาด

.....				
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

แบบสอบถามชุดที่ 7 แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมการมีวินัย เป็นการถามการรับรู้ของนักเรียนว่าบิดามารดาได้อบรมสั่งสอนและทำตนเป็นแบบอย่างให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และค่านิยมของสังคมมากน้อยเพียงใด ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ จากกระทำ มากที่สุด ถึง น้อยที่สุด จำนวน 10 ข้อ แบบสอบถามชุดนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยใช้แนวคิดจากการรวบรวมผลการวิจัยของกฤษณี ภูพัฒน์ (2538) แบบสอบถามชุดนี้มีค่าอำนาจจำแนก (ค่า t) ระหว่าง 3.15 – 7.54 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71

ตัวอย่างแบบสอบถาม

0. เมื่อฉันมีปัญหาพ่อแม่ช่วยฉันหาวิธีแก้ไขโดยช่วยกันสร้างข้อตกลงที่มีเหตุผลสมควร
- [] มากที่สุด

[] มาก

[] น้อย

[] น้อยที่สุด
00. พ่อแม่ชมเชยเมื่อฉันสอนการบ้านให้น้อง
- [] มากที่สุด

[] มาก

[] น้อย

[] น้อยที่สุด

แบบสอบถามชุดที่ 8 แบบสอบถามวัดการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัย เป็นการถามการรับรู้ของนักเรียนว่าครูได้อบรมสั่งสอนและทำตนเป็นแบบอย่างให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และค่านิยมของสังคมมากน้อยเพียงใดจำนวน 10 ข้อ แบบสอบถามชุดนี้มีลักษณะและแนวคิดในการสร้างเช่นเดียวกับแบบสอบถามชุดที่ 7 แบบสอบถามชุดนี้มีค่าอำนาจจำแนก (ค่า t) ระหว่าง 4.88 – 8.84 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80

ตัวอย่างแบบสอบถาม

0. ครูตำหนินักเรียนที่เอาหนังสือหรือของของเพื่อนไปใช้โดยมิได้รับอนุญาต
- [] มากที่สุด

[] มาก

[] น้อย

[] น้อยที่สุด
00. ครูส่งเสริมให้ปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น
- [] มากที่สุด

[] มาก

[] น้อย

[] น้อยที่สุด

แบบสอบถามชุดที่ 9 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการมีวินัย เป็นการถามนักเรียนว่ามีการกระทำพฤติกรรมตามกฎเกณฑ์และค่านิยมของโรงเรียนมากน้อยเพียงใด ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ จากการทำพฤติกรรมแทบทุกครั้ง จนถึงน้อยครั้ง จำนวน 10 ข้อ แบบสอบถามชุดนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยใช้ข้อมูลเบื้องต้นจากการสำรวจกิจกรรมที่นักเรียนกระทำ โดยให้ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน เขียนรายชื่อกิจกรรมและพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนในโรงเรียน แบบสอบถามชุดนี้มีค่าอำนาจจำแนก (ค่า t) ระหว่าง 2.55 – 5.60 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.66

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อความ	แทบทุกครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง
0. ร่วมทำรายงานอย่างเต็มที่.....			
00. ล้อเล่นกับเพื่อนขณะที่ครูสอน			

แบบสอบถามชุดที่ 10 แบบวัดการรับรู้กฎเกณฑ์และค่านิยมของโรงเรียน เป็นการถามการรับรู้กฎเกณฑ์และค่านิยมของโรงเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดเลือกตอบ 2 คำตอบ คือ ทราบ และไม่ทราบ จำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็นการรับรู้กฎเกณฑ์ของโรงเรียน 10 ข้อ และการรับรู้ค่านิยมของโรงเรียน 10 ข้อ แบบสอบถามชุดนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยใช้ข้อมูลเบื้องต้นชุดเดียวกับที่ใช้ในการสร้างแบบสอบถามชุดที่ 9 แบบสอบถามชุดที่ 10 ชุดย่อย การรับรู้กฎเกณฑ์ของโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.69 และแบบสอบถามชุดที่ 10 ชุดย่อย การรับรู้ค่านิยมของโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อความ	คำตอบ	
	ทราบ	ไม่ทราบ
นักเรียนทราบหรือไม่ว่า นักเรียนควร		
0. ทำเวร		
00. แต่งกายให้ถูกระเบียบของโรงเรียน		
000. ช่วยครูถือของ		

แบบสอบถามชุดที่ 11 แบบสอบถามวัดการร่วมรู้สึก เป็นการถามความสามารถในการตอบสนองเชิงอารมณ์ของนักเรียนต่อประสบการณ์ทางอารมณ์ของบุคคลอื่น ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ จากจริงที่สุด ถึงไม่จริงเลย จำนวน 20 ข้อ แบบสอบถามชุดนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยปรับปรุงจากแบบสอบถาม Mehrabian and Epstein (1972) กับ Bryant (1982) แบบสอบถามชุดนี้มีค่าอำนาจจำแนก (ค่า t) ระหว่าง 2.36 – 9.65 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

ตัวอย่างแบบสอบถาม

0. ฉันรู้สึกไม่สนุกไปกับเพื่อน ๆ ขณะที่ช่วยกันจัดกิจกรรมในงานของโรงเรียน

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง : ค่อนข้างจริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

00. ฉันพยายามฟังความคิดเห็นของเพื่อน ๆ เพื่อจะทำตัวเข้ากับเพื่อนได้

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง : ค่อนข้างจริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

แบบสอบถามชุดที่ 12 แบบสอบถามวัดสุขภาพจิต เป็นการถามความรู้สึกของนักเรียนด้านความเครียด ความวิตกกังวล และความหงุดหงิดของบุคคล ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ จากจริงที่สุด ถึงไม่จริงเลย จำนวน 20 ข้อ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามของดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2536) แบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

ตัวอย่างแบบสอบถาม

0. บางเวลาฉันรู้สึกอึดอัดอยากจะตะโกนออกไปดัง ๆ

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง : ค่อนข้างจริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

00. ฉันรู้สึกว่่าเพื่อน ๆ ไม่ใคร่อยากจะทำเล่นกับฉัน เพราะฉันเล่นผิดกติกาบ่อย ๆ

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง : ค่อนข้างจริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

แบบสอบถามชุดที่ 13 คะแนนเฉลี่ยสะสมของนักเรียนแต่ละคน ปลายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542

การรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เมื่อรวบรวมแบบสอบถามเสร็จแล้วได้คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ได้แบบสอบถามระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 154 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 68.18 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 195 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.64 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 176 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.48 เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาลักษณะทางจิตใจของนักเรียน การรับรู้สภาพแวดล้อมทางสังคม และพฤติกรรมการมีวินัยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน $\bar{X}$ และ SD
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน และศึกษาในแต่ละระดับชั้นเรียนระหว่างนักเรียนที่เพศต่างกัน
3. ศึกษาความสำคัญของตัวแปรกลุ่มลักษณะทางจิตใจของนักเรียนกลุ่มสภาพแวดล้อมทางสังคม เพื่อใช้ในการอธิบายพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) และค่า R^2 เป็นดัชนีการทำนาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกและความเข้าใจตรงกันในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์แทนตัวแปรและแทนความหมายดังนี้

- Y = พฤติกรรมการมีวินัย
- X_1 = เหตุผลเชิงจริยธรรม
- X_2 = ลักษณะมุ่งอนาคต
- X_3 = ความเชื่ออำนาจในตน
- X_4 = แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- X_5 = ทศนคติต่อพฤติกรรมการมีวินัย
- X_6 = สถิติปัญญา
- X_7 = การร่วมรู้สึก
- X_8 = สุขภาพจิต
- X_9 = การอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาต้านพฤติกรรมการมีวินัย
- X_{10} = การอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของครูต้านพฤติกรรมการมีวินัย
- X_{11} = การสนับสนุนจากครูด้านสิ่งของ
- X_{12} = การสนับสนุนจากครูด้านวาจา
- X_{13} = การสนับสนุนจากครูด้านเบี่ยงพฤติกรรม
- X_{14} = การสนับสนุนจากครูด้านสิทธิพิเศษ
- X_{15} = การสนับสนุนจากเพื่อนนักเรียนด้านสิ่งของ
- X_{16} = การสนับสนุนจากเพื่อนนักเรียนด้านวาจา
- X_{17} = การสนับสนุนจากเพื่อนนักเรียนด้านเบี่ยงพฤติกรรม
- X_{18} = การสนับสนุนจากเพื่อนนักเรียนด้านสิทธิพิเศษ
- X_{19} = การรับรู้กฎเกณฑ์ของโรงเรียน

X_{20} = การรับรู้ค่านิยมของโรงเรียน

สำหรับการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอแยกเป็นตอนๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการมีวินัยระหว่างนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน และผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการมีวินัยในแต่ละระดับชั้นเรียนระหว่างนักเรียนที่มีเพศต่างกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์หาค่าคงที่เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดีในการทำนายพฤติกรรมกรรมการมีวินัย

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์หาค่าคงที่เพื่อศึกษาตัวพยากรณ์ที่ดีของแต่ละกลุ่มตัวแปรอิสระในการทำนายพฤติกรรมกรรมการมีวินัย

ตอนที่ 6 ผลการเปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมกรรมการมีวินัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมกรรมการมีวินัยต่างกัน

ตอนที่ 7 ผลการเปรียบเทียบการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมกรรมการมีวินัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมกรรมการมีวินัยต่างกัน

สัญลักษณ์และความหมายของค่าสถิติที่ใช้มีดังนี้

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย

SD = ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

R = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

R^2 = ค่าอำนาจในการทำนาย

β = ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา

เป็นการนำเสนอข้อมูลการแจกแจงของตัวแปรที่ศึกษา แบ่งเป็นตัวแปรลักษณะเชิงสังคมของกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ใช้เป็นตัวแปรเกนซ์ ดังผลในตาราง 1 – 2 ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะชีวสังคม

ลักษณะชีวสังคม	ระดับชั้นเรียน						รวม	%
	ป.4		ป.5		ป.6			
	ก	%	ก	%	ก	%		
เพศ								
ชาย	84	16.0	108	20.5	94	18.0	286	54.5
หญิง	70	13.3	87	16.6	82	15.6	239	45.5
รวม	154	29.3	195	37.1	176	33.6	525	100
ระดับการศึกษาของบิดา								
จบ ป.4	0	0.0	1	0.2	0	0.0	1	0.2
จบ ป.7	1	0.2	0	0.0	3	0.6	4	0.8
จบ ม. ต้น	3	0.6	7	1.3	2	0.4	12	2.3
จบ ม. ปสาย	12	2.3	14	2.7	16	3.0	42	8.0
อนุปริญญา	10	1.9	21	4.0	14	2.7	45	8.6
ปริญญาตรี	74	14.1	94	17.9	79	15.0	247	47.0
สูงกว่าปริญญาตรี	54	10.3	58	11.0	62	11.8	174	33.1
รวม	154	29.2	195	37.1	176	33.5	525	100.0
ระดับการศึกษาของมารดา								
จบ ป.4	1	0.2	1	0.2	2	0.4	4	0.8
จบ ป.7	1	0.2	1	0.2	3	0.6	5	1.0
จบ ม. ต้น	0	0.0	2	0.4	2	0.4	4	0.8
จบ ม. ปสาย	11	2.1	24	4.5	12	2.3	47	9.0
อนุปริญญา	15	2.8	21	4.0	14	2.7	50	9.5
ปริญญาตรี	76	14.5	95	18.1	95	18.1	266	50.7
สูงกว่าปริญญาตรี	50	9.5	51	9.7	48	9.1	149	28.4
รวม	154	29.3	195	37.1	176	33.5	525	100.0

จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสามชั้นมีจำนวนเพศชายมากกว่าเพศหญิงทุกระดับชั้น ระดับการศึกษาของบิดา และการศึกษาของมารดาค่อนข้างสูง คือจบระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปร	ช่วงคะแนน	คะแนน		$\bar{X}$	SD
		ต่ำสุด	สูงสุด		
พฤติกรรมกรรมการมีวินัย	10 - 30	13	29	21.27	2.61
เหตุผลเชิงจริยธรรม	5 - 25	2	23	14.52	3.38
ลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น	10 - 60	27	60	46.50	5.84
ความเชื่ออำนาจในตน	15 - 75	28	75	49.92	8.28
แรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์	9 - 45	24	45	35.21	3.35
ทัศนคติต่อพฤติกรรมกรรมการมีวินัย	15 - 75	32	75	58.41	6.34
สติปัญญา	0 - 4	1	4	3.18	0.68
การร่วมรู้สึก	20 - 120	52	115	82.83	11.03
สุขภาพจิต	20 - 120	20	118	74.65	14.67
การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา	10 - 40	10	40	30.24	4.51
การสั่งสอนของครูฯ	10 - 40	13	40	28.42	4.79
การสนับสนุนจากครูด้านสิ่งของ	0 - 15	0	15	5.29	3.50
การสนับสนุนจากครูด้านวาจา	0 - 15	0	15	11.13	3.10
การสนับสนุนจากครูด้านเบี่ยงรกรกร	0 - 15	0	15	4.75	4.04
การสนับสนุนจากครูด้านสิทธิพิเศษ	0 - 15	0	15	5.15	3.80
การสนับสนุนจากเพื่อนด้านสิ่งของ	0 - 15	0	15	5.28	3.72
การสนับสนุนจากเพื่อนด้านวาจา	0 - 15	0	15	10.26	3.22
การสนับสนุนจากเพื่อนด้านเบี่ยงรกรกร	0 - 15	0	15	3.54	3.57
การสนับสนุนจากเพื่อนด้านสิทธิพิเศษ	0 - 15	0	15	5.31	3.82
การรับรู้กฎเกณฑ์ของโรงเรียน	0 - 10	3	10	9.58	0.81
การรับรู้ค่านิยมของโรงเรียน	0 - 10	2	10	8.22	1.80

จากตาราง 2 พบว่า ในกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการมีวินัย คะแนนเฉลี่ยตัวแปรคุณลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำทั้ง 8 ตัวแปร และคะแนนเฉลี่ยการรับรู้การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาฯ การรับรู้การอบรมสั่งสอนของครูฯ อยู่ในปริมาณปานกลางค่อนข้างมาก ส่วนตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนการแสดงพฤติกรรมกรรมการมีวินัยของนักเรียนจากครูและเพื่อนพบว่า คะแนนเฉลี่ยการสนับสนุนด้านวาจามากกว่าด้านอื่นๆ และคะแนนเฉลี่ยการรับรู้กฎเกณฑ์ของโรงเรียนจะมากกว่าการรับรู้ค่านิยมของโรงเรียนเล็กน้อย

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกันและผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างนักเรียนที่มีเพศต่างกันในแต่ละระดับชั้นเรียน

กานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนี้ จะแสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีลักษณะชีวสังคมต่างกันจะมีพฤติกรรมการมีวินัยต่างกันมากน้อยเพียงใด ผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 3 - 4 ดังนี้

ตาราง 3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	19.48	9.74	1.43
ภายในกลุ่ม	522	3563.19	6.83	
รวม	524	3582.67		

จากตาราง 3 พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมการมีวินัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างนักเรียนที่เพศต่างกันในแต่ละระดับชั้นเรียน

ชั้น	กลุ่ม	n	$\bar{X}$	SD	t
ป.4	ชาย	84	20.95	2.70	2.01*
	หญิง	70	21.86	2.88	
	รวม	154	21.36	2.81	
ป.5	ชาย	108	20.60	2.59	2.48*
	หญิง	87	21.54	2.68	
	รวม	195	21.02	2.36	
ป.6	ชาย	94	21.28	2.64	1.07
	หญิง	82	21.66	2.00	
	รวม	176	21.45	2.36	
รวม	ชาย	286	20.93	2.65	3.29*
	หญิง	239	21.67	2.52	
	รวม	525	21.27	2.61	

* P < .05

จากตาราง 4 พบว่านักเรียนหญิงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีพฤติกรรมการมีวินัยมากกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่นักเรียนชาย และนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมการมีวินัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่านักเรียนหญิงมีพฤติกรรมการมีวินัยมากกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ตัวแปรอิสระที่ศึกษามี 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มตัวแปรลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ ประกอบด้วยตัวแปรย่อย 8 ตัวแปร และกลุ่มตัวแปรสภาพแวดล้อมทางสังคม ประกอบด้วยตัวแปรย่อย 12 ตัวแปร ตัวแปรตามคือพฤติกรรมการมีวินัย การนำเสนอผลการวิเคราะห์หรือมูลในตอนนี้จะเสนอความสัมพันธ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรทั้งหมดเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน และระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13	X14	X15	X16	X17	X18	X19	X20	Y
X1	1.00	.38	-.00	.10*	.10*	.14*	.10*	.01	.10*	-.04	-.06	.07	-.02	-.07	.05	.09*	-.05	-.04	.08	-.01	-.01
X2		1.00	.31*	.42*	.59*	.22*	.54*	.24*	.44*	.32*	-.08	.30*	-.06	-.03	-.13*	.26*	-.17*	-.04	.13*	.17*	.39*
X3			1.00	.25*	.35*	.07	.10*	.05	.36*	.30*	.18*	.24*	.16*	.13*	.17*	.26*	.14*	.13*	.09*	.18*	.27*
X4				1.00	.56*	.27*	.41*	.19*	.32*	.25*	.03	.24*	-.00	.00	.00	.19*	-.02	.02	.17*	.19*	.38*
X5					1.00	.29*	.51*	.21*	.39*	.32*	-.02	.33*	-.07	-.03	-.07	.27*	-.11*	-.03	.18*	.22	.37*
X6						1.00	.33*	.17*	.12*	.08	-.07	.20*	-.04	-.05	-.08	.14*	-.12*	.01	.13*	.00	.10*
X7							1.00	.25*	.30*	.34*	-.11*	.25*	-.18*	-.01	-.16*	.20*	-.17*	-.00	.23*	.20*	.41*
X8								1.00	.10*	.10*	.03	.13*	-.01	.05	.06	.11*	.02	.04	.12*	.08	.16*
X9									1.00	.51*	.10*	.27*	.08	.10*	.08	.27*	.04	.10*	.16*	.18*	.31*
X10										1.00	.19*	.27*	.04	.17*	.10*	.28*	.10*	.18*	.15*	.23*	.37*
X11											1.00	.23*	.59*	.56*	.80*	.27*	.63*	.52*	-.00	-.01	.10*
X12												1.00	.21*	.25*	.19*	.70*	.09*	.27*	.11*	.04	.17*
X13													1.00	.55*	.55*	.21*	.74*	.52*	-.04	-.11*	-.05
X14														1.00	.51*	.29*	.59*	.81*	.00	.02	.08
X15															1.00	.31*	.69*	.56*	.00	-.02	.09*
X16																1.00	.20*	.33*	.08	.10*	.19*
X17																	1.00	.62*	-.03	-.03	.06
X18																		1.00	-.01	-.01	.09*
X19																			1.00	.46*	.16*
X20																				1.00	.36*
Y																					1.00

* $P < .05$

จากตาราง 5 พบว่าลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจไม่ล้มฤทธิ์ ทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีวินัย สถิติปัญญา การร่วมรู้สึก สุขภาพจิต การอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา การอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครู การสนับสนุนจากครูด้านสิ่งของการสนับสนุนจากครูด้านวาจา การสนับสนุนจากเพื่อนด้านสิ่งของการสนับสนุนจากเพื่อนด้านวาจา การสนับสนุนจากเพื่อนด้านสถิติพิเศษ การรับรู้กฎเกณฑ์ของโรงเรียน การรับรู้ค่านิยมของโรงเรียน มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับพฤติกรรมการมีวินัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น แรงจูงใจไม่ล้มฤทธิ์ ทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีวินัย การร่วมรู้สึก การอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครู การรับรู้ค่านิยมของโรงเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีวินัยสูงกว่าคู่อื่น ๆ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ 8 ตัว พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .01 - .59 ซึ่งมีเพียง 23 ค่า จาก 28 ค่า ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรสภาพแวดล้อมทางสังคม 12 ตัว พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง -.04 - .81 ซึ่งมีเพียง 44 ค่า จาก 66 ค่า ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมด 20 ตัว พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง -.05 - .81 ซึ่งเพียง 121 ค่า จาก 190 ค่า ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดีในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ในตอนนี้ จะแสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระตัวใดบ้างจากตัวแปรอิสระทั้งหมด 20 ตัวแปร เป็นตัวแปรสำคัญในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา โดยนำเสนอผลทั้งในกลุ่มตัวอย่างรวมและกลุ่มตัวอย่างย่อย จำแนกตามลักษณะชีวสังคม ผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 6 ดังนี้

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์หาคัดกรองพหุนามเพิ่มตัวแปรที่ละชั้นจากตัวแปรอิสระ 20 ตัวแปร

กลุ่ม	n	ตัวทำนาย	R	R^2	β
รวม	525	$X_2, X_4, X_7, X_{10},$ X_{15}, X_{20}	.5875	.3452	.1521, .1564, .1818, .1506, .1245, .2393
ป.4	153	X_2, X_{10}, X_{20}	.6294	.3962	.4245, .1426, .3449
ป.5	194	$X_4, X_7, X_{10}, X_{13},$ X_{15}, X_{20}	.6414	.4114	.1991, .2254, .1594, .1801, .2589, .2452
ป.6	175	$X_2, X_3, X_4, X_6,$ X_7, X_{11}	.5744	.3300	.2162, .1723, .2136, .1698, .2735
ป.4(ชาย)	84	X_2, X_{18}, X_{20}	.3744	.3510	.4646, .2025, .2964
ป.4(หญิง)	70	X_2, X_{20}	.6621	.4383	.4127, .4729
ป.5(ชาย)	108	X_{10}, X_{18}, X_{20}	.5255	.2761	.2635, .1743, .2883
ป.5(หญิง)	87	$X_4, X_7, X_{10}, X_{14},$ X_{15}	.7247	.5253	.2395, .4095, .2230, .2503, .2528
ป.6(ชาย)	94	$X_2, X_4, X_7, X_{11},$ X_{20}	.6053	.3664	.2052, .2229, .2148, .2578, .2091
ป.6(หญิง)	82	X_5, X_{10}	.5050	.2550	.3526, .2589

ตาราง 6 (ต่อ)

กลุ่ม	N	ตัวทำนาย	R	R ²	β
ป.4 ระดับการศึกษา ของบิดาต่ำ	16	-	-	-	-
ป.4 ระดับการศึกษา ของบิดาสูง	138	X_2, X_{10}, X_{20}	.6311	.3982	.4254, .1560, .3324
ป.5 ระดับการศึกษา ของบิดาต่ำ	22	X_7, X_{10}	.7623	.5811	-.4762, .7621
ป.5 ระดับการศึกษา ของบิดาสูง	173	$X_4, X_7, X_{13},$ X_{15}, X_{20}	.6393	.4087	.2099, .3166, -.1922, .2875, .2515
ป.6 ระดับการศึกษา ของบิดาต่ำ	21	X_3, X_7, X_{18}	.8215	.6748	.3772, .6821, .4997
ป.6 ระดับการศึกษา ของบิดาสูง	155	$X_2, X_3, X_4, X_6,$ X_7, X_{11}	.5819	.3386	.1978, .1686, .2353, -.1975, .2800, .1886
ป.4 ระดับการศึกษา ของมารดาต่ำ	13	X_2, X_4, X_6	.9503	.9030	.6892, .4558, .3689
ป.4 ระดับการศึกษา ของมารดาสูง	141	X_2, X_{10}, X_{20}	.6158	.3792	.4140, .1551, .3425
ป.5 ระดับการศึกษา ของมารดาต่ำ	28	X_6, X_{10}	.5933	.3520	.4536, .4338
ป.5 ระดับการศึกษา ของมารดาสูง	167	$X_4, X_7, X_{10}, X_{13},$ X_{15}, X_{20}	.6691	.4477	.2171, .2123, .1483, -.1985, .2956, .2523
ป.6 ระดับการศึกษา ของมารดาต่ำ	19	X_2, X_{20}	.7304	.5334	.6383, .3741
ป.6 ระดับการศึกษา ของมารดาสูง	157	$X_2, X_3, X_4, X_6,$ X_7, X_{11}, X_{20}	.5910	.3493	.1518, .1605, .2888, -.1758, .2363, .1606, .1232

จากตาราง 6 พบว่าลักษณะมุ่งอนาคตเป็นตัวแปรอิสระที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัย เป็นลำดับแรกของกลุ่มตัวอย่างมากกว่าตัวแปรอิสระตัวอื่น ส่วนตัวแปรที่สำคัญรองลงไป ได้แก่ แรงจูงใจไม่ล้มฤทธิ์ การอบรมสั่งสอนและเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัย ทักษะติดต่อพฤติกรรมการมีวินัย

สติปัญญา ความเชื่ออำนาจในตน การร่วมรู้สึก นอกจากนั้นพบว่ามิกซ์ตัวแปรอิสระที่มีค่าอำนาจในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยมากกว่าร้อยละ 50 คือ

กลุ่มนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีตัวแปรอิสระเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ แรงจูงใจในใฝ่สัมฤทธิ์ การร่วมรู้สึก การอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัย การสนับสนุนจากครูด้านสิทธิพิเศษ การสนับสนุนจากเพื่อนด้านสิ่งของ ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการมีวินัยได้ ร้อยละ 52.53 และมีสมการวิเคราะห์การถดถอยมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = .2395X_4 + .4095X_7 + .2230X_{10} + .2503X_{14} + .2528X_{15}$$

กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ระดับการศึกษาของบิดาต่ำ มีตัวแปรอิสระเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ การร่วมรู้สึก การอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัย ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการมีวินัยได้ร้อยละ 58.11 และมีสมการวิเคราะห์การถดถอยมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = -.4762X_7 + .7621X_{10}$$

กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ระดับการศึกษาของบิดาต่ำ มีตัวแปรอิสระเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ความเชื่ออำนาจในตน การร่วมรู้สึก การสนับสนุนจากเพื่อนด้านสิทธิพิเศษร่วมกันทำนายพฤติกรรมการมีวินัยได้ร้อยละ 58.11 และมีสมการวิเคราะห์การถดถอยมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = .3772X_3 + .6821X_7 + .4997X_{18}$$

กลุ่มนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ระดับการศึกษาของมารดาต่ำ มีตัวแปรอิสระเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตและความภูมิใจตน แรงจูงใจในใฝ่สัมฤทธิ์ สติปัญญา ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการมีวินัยได้ร้อยละ 90.30 และมีสมการวิเคราะห์การถดถอยมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = .6892X_2 + .4558X_4 + .3689X_6$$

กลุ่มนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ระดับการศึกษาของมารดาต่ำ มีตัวแปรอิสระเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตและความภูมิใจตน การรับรู้ค่านิยมของโรงเรียนร่วมกันทำนายพฤติกรรมการมีวินัยได้ ร้อยละ 53.34 และมีสมการวิเคราะห์การถดถอยมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = .6383X_2 + .3741X_{20}$$

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดีของแต่ละกลุ่มตัวแปรในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ในตอนนี้ จะแยกผลการวิเคราะห์ในแต่ละกลุ่มตัวแปรอิสระ คือกลุ่มตัวแปรลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ ซึ่งประกอบด้วยตัวแปร 8 ตัวแปร ในทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม และกลุ่มตัวแปรสภาพแวดล้อมทางสังคม ซึ่งประกอบด้วยตัวแปร 12 ตัวแปร โดยจะแสดงให้เห็นทราบว่าตัวแปรอิสระตัวใดบ้างจากตัวแปรในแต่ละกลุ่มเป็นตัวแปรสำคัญในการทำนายตัวแปรตาม โดยนำผลเสนอทั้งในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและในกลุ่มตัวอย่างย่อยจำแนกตามลักษณะชีวิตสังคม ผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 7- 8 ดังนี้

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้นจากกลุ่มตัวแปรลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ 8 ตัวแปร

กลุ่ม	n	ตัวทำนาย	R	R ²	β
รวม	525	X ₂ , X ₃ , X ₄ , X ₇	.5119	.2620	.1312, .1569, .1830, .2454
ป.4	153	X ₂ , X ₄	.5194	.2698	.4327, .1681
ป.5	194	X ₃ , X ₄ , X ₇	.5254	.2761	.1431, .2605, .2983
ป.6	175	X ₂ , X ₃ , X ₄ , X ₆ , X ₇	.5530	.3058	.1900, .2076, .2278, -.1914, .2512
ป.4(ชาย)	84	X ₂ , X ₇	.5425	.2943	.3261, .2796
ป.4(หญิง)	70	X ₃ , X ₅	.5821	.3388	.3166, .4374
ป.5(ชาย)	108	X ₁ , X ₃ , X ₇	.4465	.1994	.2191, .2851, .2735
ป.5(หญิง)	87	X ₄ , X ₇	.6415	.4115	.3400, .4123
ป.6(ชาย)	94	X ₃ , X ₄ , X ₆ , X ₇	.5875	.3451	.2825, .3243, -.2325, .3890
ป.6(หญิง)	82	X ₂ , X ₅	.4920	.2420	.2597, .2962

ตาราง 7 (ต่อ)

กลุ่ม	n	ตัวทำนาย	R	R ²	β
ป.4 ระดับการศึกษา ของบิดาต่ำ	16	-	-	-	-
ป.4 ระดับการศึกษา ของบิดาสูง	138	X ₂ , X ₄	.5284	.2794	.4333, .1807
ป.5 ระดับการศึกษา ของบิดาต่ำ	22	X ₁ , X ₄ , X ₇ , X ₈	.8137	.6621	.5748, .9289, -.6907, -.3113
ป.5 ระดับการศึกษา ของบิดาสูง	173	X ₄ , X ₇	.5390	.2901	.2741, .3742
ป.6 ระดับการศึกษา ของบิดาต่ำ	21	X ₇	.6082	.3699	.6082
ป.6 ระดับการศึกษา ของบิดาสูง	155	X ₂ , X ₃ , X ₄ , X ₆ , X ₇	.5560	.3091	.1737, .2116, .2599, -.2160, .2282
ป.4 ระดับการศึกษา ของมารดาต่ำ	13	X ₂ , X ₄ , X ₆	.9503	.9030	.6892, .4458, -.3689
ป.4 ระดับการศึกษา ของมารดาสูง	141	X ₂	.4743	.2250	.4743
ป.5 ระดับการศึกษา ของมารดาต่ำ	28	X ₆ , X ₇	.5409	.2926	.4743, .3620
ป.5 ระดับการศึกษา ของมารดาสูง	167	X ₄ , X ₇	.5166	.2670	.3056, .3170
ป.6 ระดับการศึกษา ของมารดาต่ำ	19	X ₂	.6274	.3937	.6273
ป.6 ระดับการศึกษา ของมารดาสูง	157	X ₂ , X ₃ , X ₄	.5198	.2702	.2297, .1836, .2953

จากตาราง 7 พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตและความคุมตนเป็นตัวแปรอิสระที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยของกลุ่มตัวโดยส่วนใหญ่เป็นลำดับแรก ส่วนตัวแปรที่สำคัญรองลงไปคือ ความเชื่ออำนาจในตน และแรงจูงใจไม่ล้มฤทธิ์ นอกนั้นพบว่ามิกกลุ่มตัวแปรอิสระที่ทำนายพฤติกรรมการมีวินัยได้มากกว่าร้อยละ 50 คือ

กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ระดับการศึกษาของบิดาต่ำ ตัวแปรอิสระเรียงตามลำดับความสำคัญคือ เหตุผลเชิงจริยธรรม แรงจูงใจไม่ล้มฤทธิ์ การร่วมรู้ลึก และ สุขภาพจิตร่วมกันทำนายพฤติกรรมการมีวินัยได้ร้อยละ 66.21 และมีสมการวิเคราะห์การถดถอยมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = .5748X_1 + .9289X_4 - .6907X_7 - .3113X_8$$

กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ระดับการศึกษาของมารดาต่ำ ตัวแปรอิสระเรียงตามลำดับความสำคัญคือ ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสติปัญญาการร่วมรู้สึก ร่วมกันทำนาย พฤติกรรมการมีวินัยได้ร้อยละ 90.30 และมีสมการวิเคราะห์การถดถอยมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = .6892X_2 + .4458X_4 - .3689 X_6$$

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้นจากกลุ่มตัวแปรสภาพแวดล้อมทางสังคม 12 ตัวแปร

กลุ่ม	n	ตัวทำนาย	R	R ²	β
รวม	525	X ₉ , X ₁₀ , X ₂₀	.4819	.2322	.1430, .2298, .2846
ป.4	153	X ₉ , X ₁₂ , X ₂₀	.5302	.2811	.3001, .1428, .3390
ป.5	194	X ₁₀ , X ₁₃ , X ₁₅ , X ₂₀	.5633	.3172	.2973, .2099, .2340
ป.6	175	X ₁₀ , X ₂₀	.3591	.1289	.2535, .2193
ป.4(ชาย)	84	X ₁₀ , X ₁₂ , X ₂₀	.5164	.2666	.2982, .2676
ป.4(หญิง)	70	X ₉ , X ₂₀	.6469	.4184	.3907, .4538
ป.5(ชาย)	108	X ₁₀ , X ₁₈ , X ₂₀	.5255	.2764	.2635, .1743, .2883
ป.5(หญิง)	87	X ₁₀ , X ₂₀	.5297	.2806	.4140 .2858
ป.6(ชาย)	94	X ₁₁ , X ₂₀	.3732	.1393	.2097, .3321
ป.6(หญิง)	82	X ₁₀	.3817	.1457	.3817

ตาราง 8 (ต่อ)

กลุ่ม	N	ตัวทำนาย	R	R ²	β
ป.4 ระดับการศึกษา ของบิดาต่ำ	16	-	-	-	-
ป.4 ระดับการศึกษา ของบิดาสูง	138	X ₉ , X ₂₀	.5195	.2699	.3534, .3274
ป.5 ระดับการศึกษา ของบิดาต่ำ	22	X ₁₀	.7590	.5761	.7590
ป.5 ระดับการศึกษา ของบิดาสูง	173	X ₁₀ , X ₁₃ , X ₁₅ , X ₂₀	.5533	.3062	.2809, -.2140, .2348, .3070
ป.6 ระดับการศึกษา ของบิดาต่ำ	21	-	-	-	-
ป.6 ระดับการศึกษา ของบิดาสูง	155	X ₁₀ , X ₂₀	.3494	.1221	.2401, .2225
ป.4 ระดับการศึกษา ของมารดาต่ำ	13	-	-	-	-
ป.4 ระดับการศึกษา ของมารดาสูง	141	X ₉ , X ₁₂ , X ₂₀	.5219	.2723	.2939, .1417, .3382
ป.5 ระดับการศึกษา ของมารดาต่ำ	28	-	-	-	-
ป.5 ระดับการศึกษา ของมารดาสูง	167	X ₁₀ , X ₁₃ , X ₁₅ , X ₂₀	.5649	.3191	.3067, .2138, .2321, .2955
ป.6 ระดับการศึกษา ของมารดาต่ำ	19	-	-	-	-
ป.6 ระดับการศึกษา ของมารดาสูง	157	X ₁₀ , X ₂₀	.3594	.1292	.2549, .2207

จากตาราง 8 พบว่าการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมกรรมวิธีนัย การอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมกรรมวิธีนัย และการสนับสนุนจากครูด้านสิ่งของเป็นตัวแปรอิสระที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมกรรมวิธีนัยเป็นลำดับแรกในหลายกลุ่มตัวอย่าง นอกนั้นพบว่ามียกลุ่มตัวแปรอิสระที่ทำนายพฤติกรรมกรรมวิธีนัยได้มากกว่าร้อยละ 50 คือกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ระดับการศึกษาของบิดาต่ำ ตัวแปรอิสระที่สำคัญ คือ การอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมกรรมวิธีนัย สามารถทำนายพฤติกรรมกรรมวิธีนัยได้ร้อยละ 57.61 และมีสมการวิเคราะห์การถดถอยมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = .7590X_{10}$$

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 5 เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดีของกลุ่มตัวแปรในการทำนายพฤติกรรมกรรมการมิวินัย พบว่าในกลุ่มตัวแปรลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ ตัวแปรแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ และลักษณะมุ่งอนาคต เป็นตัวแปรอิสระที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมกรรมการมิวินัย 2 อันดับแรกเรียงตามลำดับ และกลุ่มตัวแปรสภาพแวดล้อมทางสังคม พบว่าตัวแปรที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมกรรมการมิวินัย 2 อันดับแรก คือ การอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมกรรมการมิวินัย และการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมกรรมการมิวินัย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองกลุ่มดังกล่าว โดยคำนึงถึงกลุ่มตัวอย่างย่อยที่ตัวแปรอิสระดังกล่าวมีความสำคัญในการทำนายพฤติกรรมกรรมการมิวินัย กล่าวคือ

1. ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ หรือลักษณะมุ่งอนาคตและความคุมตน กับการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมกรรมการมิวินัย ที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการมิวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทาง (Two-way Analysis of Variance) แบ่งกลุ่มตัวแปรอิสระที่ศึกษาโดยใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ได้ผลดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนพฤติกรรมการมีวินัยของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ และการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา ด้านพฤติกรรมการมีวินัย

ลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ	การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา					รวม	
	ระดับ	น้อย		มาก			
ลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น	น้อย	$\bar{X}$	19.56	$\bar{X}$	20.43	$\bar{X}$	19.85
		SD	2.58	SD	2.84	SD	2.68
		n	41	n	21	n	62
	มาก	$\bar{X}$	21.61	$\bar{X}$	22.81	$\bar{X}$	22.38
		SD	2.85	SD	2.05	SD	2.42
		n	33	n	59	n	92
รวม						$\bar{X}$	21.36
						SD	2.81
						n	154
แรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์	น้อย	$\bar{X}$	19.98	$\bar{X}$	21.60	$\bar{X}$	20.61
		SD	2.68	SD	2.59	SD	2.75
		n	55	n	35	n	90
	มาก	$\bar{X}$	21.89	$\bar{X}$	22.64	$\bar{X}$	22.42
		SD	3.02	SD	2.35	SD	2.56
		n	19	n	45	n	64
รวม						$\bar{X}$	21.36
						SD	2.81
						n	154

จากตาราง 9 พบว่ากลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา ด้านพฤติกรรมการมีวินัยในปริมาณมาก และลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น หรือแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีวินัยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

และเพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า “มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา ด้านพฤติกรรมการมีวินัยและลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำบางตัวที่มีต่อพฤติกรรมการมีวินัย” ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ได้ผลดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำบางตัวกับะการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมการมีวินัย

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น (ก)	1	164.56	22.07*
การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาฯ (ข)	1	36.11	26.54*
ก × ข	1	.97	5.82*
ภายในกลุ่ม	150	6.20	
รวม	153	7.89	
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ก)	1	71.92	12.96*
การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาฯ (ข)	1	46.11	10.56*
ก × ข	1	6.20	6.77*
ภายในกลุ่ม	150	6.81	
รวม	153	7.89	

* P < .05

จากตาราง 10 พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น หรือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมการมีวินัย ที่มีต่อพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น หรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมการมีวินัย ที่มีต่อพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทาง (Tow- way Analysis of Variance) แบ่งกลุ่มตัวแปรอิสระที่ศึกษาโดยใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ได้ผลดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนพฤติกรรมการมีวินัยของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำแนกตามลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ และการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา ด้านพฤติกรรมการมีวินัย

ลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ	การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา						รวม	
	ระดับ	น้อย		มาก				
ลักษณะมุ่งอนาคตและความภูมิใจตน	น้อย	$\bar{X}$	20.16	$\bar{X}$	20.89	$\bar{X}$	20.39	
		SD	2.66	SD	2.45	SD	2.61	
		n	62	n	28	n	90	
	มาก	$\bar{X}$	20.90	$\bar{X}$	21.98	$\bar{X}$	21.56	
		SD	2.72	SD	2.46	SD	2.61	
		n	41	n	64	n	105	
	รวม						$\bar{X}$	21.02
							SD	2.67
							n	195
แรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์	น้อย	$\bar{X}$	19.60	$\bar{X}$	20.74	$\bar{X}$	20.05	
		SD	2.63	SD	2.65	SD	2.68	
		n	58	n	38	n	96	
	มาก	$\bar{X}$	21.56	$\bar{X}$	22.30	$\bar{X}$	21.96	
		SD	2.39	SD	2.19	SD	2.30	
		n	45	n	54	n	99	
	รวม						$\bar{X}$	21.02
							SD	2.67
							n	195

จากตาราง 11 พบว่ากลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา ด้านพฤติกรรมการมีวินัยในปริมาณมาก และลักษณะมุ่งอนาคตและความภูมิใจตน หรือแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีวินัยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

และเพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า “มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา ด้านพฤติกรรมการมีวินัยและลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำบางตัวที่มีต่อพฤติกรรมการมีวินัย” ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ได้ผลดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำบางตัวกับคะแนนการเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาตามพฤติกรรมการมีวินัย

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน (ก)	1	36.56	7.86*
การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาฯ (ข)	1	35.80	5.49*
ก × ข	1	1.34	5.38*
ภายในกลุ่ม	191.	6.66	
รวม	194	7.10	
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ก)	1	146.28	17.87*
การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาฯ (ข)	1	41.67	24.14*
ก × ข	1	1.83	6.88*
ภายในกลุ่ม	191	6.06	
รวม	194	7.10	

* P < .05

จากตาราง 12 พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หรือลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนกับการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาตามพฤติกรรมการมีวินัย ที่มีต่อพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน หรือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาตามพฤติกรรมการมีวินัย ที่มีต่อพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทาง (Two- way Analysis of Variance) แบ่งกลุ่มตัวแปรอิสระที่ศึกษาโดยใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ได้ผลดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนพฤติกรรมการมีวินัยของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ และการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้้นพฤติกรรมการมีวินัย

ลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ	การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา						รวม	
	ระดับ	น้อย		มาก				
ลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น	น้อย	$\bar{X}$	20.95	$\bar{X}$	20.29	$\bar{X}$	20.71	
		SD	2.56	SD	2.26	SD	2.46	
		n	62	n	35	n	97	
	มาก	$\bar{X}$	21.72	$\bar{X}$	22.74	$\bar{X}$	22.37	
		SD	2.15	SD	1.61	SD	1.88	
		n	29	n	50	n	79	
รวม						$\bar{X}$	21.45	
						SD	2.36	
						n	176	
แรงจูงใจไม่ล้มฤทธิ์	น้อย	$\bar{X}$	20.79	$\bar{X}$	20.88	$\bar{X}$	20.83	
		SD	2.67	SD	2.03	SD	2.41	
		n	58	n	42	n	100	
	มาก	$\bar{X}$	21.91	$\bar{X}$	22.56	$\bar{X}$	22.28	
		SD	1.84	SD	2.16	SD	2.04	
		n	33	n	43	n	76	
รวม						$\bar{X}$	21.45	
						SD	2.36	
						n	176	

จากตาราง 13 พบว่ากลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้้นพฤติกรรมการมีวินัยในปริมาณมาก และลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น หรือแรงจูงใจไม่ล้มฤทธิ์ มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีวินัยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

และเพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า "มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้้นพฤติกรรมการมีวินัยและลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำบางตัวที่มีต่อพฤติกรรมการมีวินัย" ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ได้ผลดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำบางตัวกับะกอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมการมีวินัย

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ลักษณะมุ่งอนาคตและความคุมตน (ก)	1	104.98	21.77*
การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาฯ (ข)	1	1.24	.26
ก X ข	1	28.52	5.91*
ภายในกลุ่ม	172	4.82	
รวม	175	5.59	
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ก)	1	108.87	21.89*
การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาฯ (ข)	1	1.54	.31
ก X ข	1	.98	.98
ภายในกลุ่ม	172	4.97	
รวม	175	5.59	

* P < .05

จากตาราง 14 พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตและความคุมตน กับการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมการมีวินัย ที่มีต่อพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างด้านพฤติกรรมการมีวินัย ที่มีต่อพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียน

4. ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตและความคุมตน หรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัย ที่มีต่อพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทาง (Two- way Analysis of Variance) แบ่งกลุ่มตัวแปรอิสระที่ศึกษาโดยใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ได้ผลดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนพฤติกรรมการมีวินัยของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ และกาอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูฯ

ลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ	กาอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครู ฯ					รวม	
	ระดับ	น้อย		มาก			
ลักษณะมุ่งอนาคตและความคุมตน	น้อย	$\bar{X}$	19.43	$\bar{X}$	20.75	$\bar{X}$	19.85
		SD	2.44	SD	2.99	SD	2.68
		n	42	n	20	n	62
	มาก	$\bar{X}$	21.63	$\bar{X}$	22.91	$\bar{X}$	22.38
		SD	2.45	SD	2.28	SD	2.42
		n	38	n	54	n	92
รวม						$\bar{X}$	21.36
						SD	2.81
						n	154
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	น้อย	$\bar{X}$	20.05	$\bar{X}$	21.53	$\bar{X}$	20.61
		SD	2.65	SD	2.69	SD	2.75
		n	56	n	34	n	90
	มาก	$\bar{X}$	21.46	$\bar{X}$	23.00	$\bar{X}$	22.42
		SD	2.50	SD	2.45	SD	2.56
		n	24	n	40	n	64
รวม						$\bar{X}$	21.36
						SD	2.81
						n	154

จากตาราง 15 พบว่ากลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัยในปริมาณมาก และลักษณะมุ่งอนาคตและความคุมตน หรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีวินัยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

และเพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า “มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกาอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัยและลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำบางตัวที่มีต่อพฤติกรรมการมีวินัย” ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ได้ผลดังแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำบางตัวกับกาอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูฯ

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น (ก)	1	160.26	26.38**
กาอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูฯ (ข)	1	56.86	9.36**
ก × ข	1	.02	.00
ภายในกลุ่ม	150	6.08	
รวม	153	7.89	
แรงจูงใจไม่ล้มถอย (ก)	1	72.56	10.85**
กาอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูฯ (ข)	1	79.92	11.95**
ก × ข	1	.04	.01
ภายในกลุ่ม	150	6.69	
รวม	153	7.89	

* P < .05

จากตาราง 16 พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น หรือแรงจูงใจไม่ล้มถอยกับการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัย ที่มีต่อพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น หรือแรงจูงใจไม่ล้มถอยกับการ อบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัย ที่มีต่อพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทาง (Two-way Analysis of Variance) แบ่งกลุ่มตัวแปรอิสระที่ศึกษาโดยใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ได้ผลดังแสดงในตาราง 17

ตาราง 17 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนพฤติกรรมการมีวินัยของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำแนกตามลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ และกาอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครู

ลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ	กาอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครู					รวม	
	ระดับ	น้อย		มาก			
ลักษณะมุ่งอนาคตและความคุมตน	น้อย	$\bar{X}$	19.92	$\bar{X}$	21.05	$\bar{X}$	20.39
		SD	2.82	SD	2.13	SD	2.61
		n	53	n	37	n	90
	มาก	$\bar{X}$	20.73	$\bar{X}$	22.18	$\bar{X}$	21.56
		SD	2.81	SD	2.27	SD	2.61
		n	45	n	60	n	105
	รวม					$\bar{X}$	21.02
						SD	2.67
						n	195
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	น้อย	$\bar{X}$	19.31	$\bar{X}$	21.00	$\bar{X}$	20.05
		SD	2.85	SD	2.13	SD	2.68
		n	54	n	42	n	96
	มาก	$\bar{X}$	21.20	$\bar{X}$	22.33	$\bar{X}$	21.96
		SD	2.33	SD	2.23	SD	2.30
		n	44	n	55	n	99
	รวม					$\bar{X}$	21.02
						SD	2.67
						n	195

จากตาราง 17 พบว่ากลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัยในปริมาณมาก และลักษณะมุ่งอนาคตและความคุมตน หรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีวินัยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

และเพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า “มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัยและลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำบางตัวที่มีต่อพฤติกรรมการมีวินัย” ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ได้ผลดังแสดงในตาราง 18

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำบางตัวกับกาอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูฯ

แหล่งความแปรปรวน	Df	MS	F
ลักษณะมุ่งอนาคตและความคุมตน (ก)	1	44.30	6.88**
กาอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูฯ (ข)	1	78.48	12.19**
ก × ข	1	1.21	.19
ภายในกลุ่ม	191	6.44	
รวม	194	7.10	
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ก)	1	148.22	25.35**
กาอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูฯ (ข)	1	75.84	12.97**
ก × ข	1	8.84	1.51
ภายในกลุ่ม	191	5.85	
รวม	194	7.10	

* P < .05

จากตาราง 18 พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตและความคุมตน หรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัย ที่มีต่อพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตและความคุมตน กับกา หรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับกา อบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัย ที่มีต่อพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทาง (Two-way Analysis of Variance) แบ่งกลุ่มตัวแปรอิสระที่ศึกษาโดยใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ได้ผลดังแสดงในตาราง 19

ตาราง 19 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนพฤติกรรมการมีวินัยของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ และกาอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครู

ลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ	กาอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครู					รวม	
	ระดับ	น้อย		มาก			
ลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น	น้อย	$\bar{X}$	20.51	$\bar{X}$	20.98	$\bar{X}$	20.71
		SD	2.59	SD	2.29	SD	2.46
		n	55	n	42	N	97
	มาก	$\bar{X}$	21.80	$\bar{X}$	22.71	$\bar{X}$	22.37
		SD	1.79	SD	1.87	SD	1.88
		n	30	n	49	N	79
รวม						$\bar{X}$	21.45
						SD	2.36
						n	176
แรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์	น้อย	$\bar{X}$	20.27	$\bar{X}$	21.22	$\bar{X}$	20.71
		SD	2.33	SD	2.11	SD	2.27
		n	52	n	45	N	94
	มาก	$\bar{X}$	22.06	$\bar{X}$	22.59	$\bar{X}$	22.37
		SD	2.14	SD	2.18	SD	2.16
		n	33	n	46	N	79
รวม						$\bar{X}$	21.45
						SD	2.36
						n	176

จากตาราง 19 พบว่ากลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัยในปริมาณมาก และลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น หรือแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีวินัยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

และเพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า “มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัยและลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำบางตัวที่มีต่อพฤติกรรมการมีวินัย” ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ได้ผลดังแสดงในตาราง 20

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำบางตัวกับกาอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูฯ

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ลักษณะมุ่งอนาคตและความคุมตน (ก)	1	95.84	14.16**
กาอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูฯ (ข)	1	19.93	19.68**
ก × ข	1	2.09	.43
ภายในกลุ่ม	172	4.87	
รวม	175	5.59	
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ก)	1	106.54	14.95**
กาอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูฯ (ข)	1	23.41	22.05**
ก × ข	1	1.95	.40
ภายในกลุ่ม	172	4.83	
รวม	175	5.59	

* P < .05

จากตาราง 20 พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตและความคุมตน หรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัย ที่มีต่อพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 6 ผลการเปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมการมีวินัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่างกัน

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้นจากกลุ่มตัวแปรสภาพแวดล้อมทางสังคม (ตาราง 8) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมการมีวินัยเป็นตัวทำนายสำคัญมากตัวหนึ่ง ซึ่งบิดามารดาสามารถกระทำได้ด้วยการปรับปรุงวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรให้ดีขึ้นได้ด้วยตนเอง จึงชี้ให้เห็นแนวทางที่ชัดเจนในการที่บิดามารดาจะนำผลการวิจัยไปใช้ในการอบรมสั่งสอนบุตร ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมการมีวินัยเป็นรายข้อระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่างกัน โดยศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่ตัวแปรอิสระตัวนี้เป็นตัวทำนายเท่านั้น ซึ่งได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ระดับการศึกษาของบิดาสูง และกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ระดับการศึกษาของมารดาสูง ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง 21 - 25 ดังนี้

ตาราง 21 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมการมีวินัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่างกันในกลุ่มรวม

ข้อความ	พฤติกรรมการมีวินัย				t
	สูง(n =247)		ต่ำ(n = 278)		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. พ่อแม่ตำหนิฉันเมื่อฉันหยิบเงินไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต	2.89	1.07	2.82	1.09	.67
2. พ่อแม่ส่งเสริมให้ฉันปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	3.55	.55	3.34	.64	3.96*
3. พ่อแม่และฉันร่วมกันคิดหาทางช่วยเหลือสัตว์ที่เดือดร้อน	2.89	.75	2.58	.77	4.73*
4. พ่อแม่หาขนมอร่อยมาเลี้ยงเมื่อฉันกับพี่น้องช่วยกันทำความสะอาดบ้าน	2.72	.84	2.38	.91	4.42*
5. พ่อแม่กับฉันช่วยกันคิดเตรียมตัวที่จะเดินทางไปเที่ยวต่างจังหวัด	3.28	.78	2.96	.85	4.48*
6. พ่อแม่ชมฉันว่าดีเมื่อฉันใช้เงินอย่างประหยัด	3.28	.75	3.05	.86	3.27*
7. พ่อแม่ไม่ยอมให้ฉันเด็ดดอกไม้จากสวนสาธารณะหรือหน้าบ้านของผู้อื่น	3.26	.83	2.98	.96	3.62*
8. เมื่อฉันมีปัญหาพ่อแม่ช่วยฉันหาวิธีแก้ไขโดยช่วยกันสร้างข้อตกลงที่มีเหตุผลสมควร	3.36	.72	3.16	.87	2.83*
9. พ่อแม่ชมเชยเมื่อฉันสอนการบ้านให้น้อง	2.83	1.00	2.61	1.02	2.56*
10. พ่อแม่ของฉันพูดจริงทำจริงโดยอธิบายถึงความสำคัญของการมีสัจจะด้วย	3.44	.67	3.24	.77	3.15*

* P < .05

จากตาราง 21 พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยสูงรับรู้ว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาในเรื่องปฏิบัติตามกฎและกิจวัตร (ข้อ 2 และ 7) การชมเชย (ข้อ 4, 6 และ 9) การทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี (ข้อ 10) และการสร้างข้อตกลง(ข้อ 3, 5 และ 8) มากกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมการมีวินัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่างกันในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ข้อความ	พฤติกรรมการมีวินัย				t
	สูง(n = 77)		ต่ำ(n = 77)		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. พ่อแม่ตำหนิฉันเมื่อฉันหยิบเงินไปใช้โดยไม่ได้ขออนุญาต	2.99	1.02	2.79	1.15	1.11
2. พ่อแม่ส่งเสริมให้ฉันปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	3.61	.52	3.26	.70	3.55*
3. พ่อแม่และฉันร่วมกันคิดหาทางช่วยเหลือสัตว์ที่เดือดร้อน	2.90	.79	2.65	.70	2.05*
4. พ่อแม่หาขนมหรือมาเลี้ยงเมื่อฉันกับพี่น้องช่วยกันทำความสะอาดบ้าน	2.79	.73	2.39	.88	3.10*
5. พ่อแม่กับฉันช่วยกันคิดเตรียมตัวที่จะเดินทางไปเที่ยวต่างจังหวัด	3.35	.74	2.79	.88	4.27*
6. พ่อแม่ชมฉันว่าดีเมื่อฉันใช้เงินอย่างประหยัด	3.29	.74	3.16	.84	1.01
7. พ่อแม่ไม่ยอมให้ฉันเด็ดดอกไม้จากสวนสาธารณะหรือหน้าบ้านของผู้อื่น	3.40	.80	2.78	1.06	4.12*
8. เมื่อฉันมีปัญหาพ่อแม่ช่วยฉันหาวิธีแก้ไขโดยช่วยกันสร้างข้อตกลงที่มีเหตุผลสมควร	3.38	.80	2.91	.91	3.40*
9. พ่อแม่ชมเชยเมื่อฉันสอนการบ้านให้น้อง	2.99	.98	2.60	.98	2.47*
10. พ่อแม่ของฉันพูดจริงทำจริงโดยอธิบายถึงความสำคัญของการมีสัจจะด้วย	3.51	.64	3.19	.74	2.78*

* P < .05

จากตาราง 22 พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยสูงรับรู้ว่าได้รับการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาในเรื่องปฏิบัติตามกฎและกิจวัตร (ข้อ 2 และ 7) การชมเชย (ข้อ 4 และ 9) การทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี (ข้อ 10) และการสร้างข้อตกลง(ข้อ 3, 5 และ 8) มากกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 23 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมการมีวินัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่างกันในกลุ่มนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ข้อความ	พฤติกรรมการมีวินัย				t
	สูง(n = 42)		ต่ำ(n = 28)		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. พ่อแม่ตำหนิฉันเมื่อฉันหยิบเงินไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต	2.95	1.04	2.75	1.01	.81
2. พ่อแม่ส่งเสริมให้ฉันปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	3.64	.49	3.14	.85	3.13*
3. พ่อแม่และฉันร่วมกันคิดหาทางช่วยเหลือสัตว์ที่เดือดร้อน	2.74	.80	2.50	.75	1.25
4. พ่อแม่หาชมอวยมาเลี้ยงเมื่อฉันกับพี่น้องช่วยกันทำความสะอาดบ้าน	2.83	.73	2.29	.76	3.02*
5. พ่อแม่กับฉันช่วยกันคิดเตรียมตัวที่จะเดินทางไปเที่ยวต่างจังหวัด	3.38	.73	2.64	.91	3.75*
6. พ่อแม่ชมฉันว่าดีเมื่อฉันใช้เงินอย่างประหยัด	3.33	.65	3.04	.92	1.58
7. พ่อแม่ไม่ยอมให้ฉันเด็ดดอกไม้จากสวนสาธารณะหรือหน้าบ้านของผู้อื่น	3.01	.84	2.93	.94	1.77
8. เมื่อฉันมีปัญหาพ่อแม่ช่วยฉันหาวิธีแก้ไขโดยช่วยกันสร้างข้อตกลงที่มีเหตุผลสมควร	3.38	.80	2.75	.97	2.98*
9. พ่อแม่ชมเชยเมื่อฉันสอนการบ้านให้น้อง	3.00	.94	2.61	.92	1.73
10. พ่อแม่ของฉันพูดจริงทำจริงโดยอธิบายถึงความสำคัญของการมีสัจจะด้วย	3.52	.63	3.01	.79	2.85*

* P < .05

จากตาราง 23 พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยสูงรับรู้ว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาในเรื่องปฏิบัติตามกฎและกิจวัตร (ข้อ 2) การชมเชย (ข้อ 4) การทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี (ข้อ 10) และการสร้างข้อตกลง(ข้อ 5 และ 8) มากกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 24 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมการมีวินัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่างกันในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่บิดามีระดับการศึกษาสูง

ข้อความ	พฤติกรรมการมีวินัย				t
	สูง(n = 67)		ต่ำ(n = 71)		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. พ่อแม่ตำหนิฉันเมื่อฉันหยิบเงินไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต	3.01	1.01	2.76	1.15	1.38
2. พ่อแม่ส่งเสริมให้ฉันปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	3.61	.52	3.25	.71	3.36*
3. พ่อแม่และฉันร่วมกันคิดหาทางช่วยเหลือสัตว์ที่เดือดร้อน	2.93	.80	2.66	.68	2.09*
4. พ่อแม่หาขนมหรือมาเลี้ยงเมื่อฉันกับพี่น้องช่วยกันทำความสะอาดบ้าน	2.82	.72	2.42	.91	2.86*
5. พ่อแม่กับฉันช่วยกันคิดเตรียมตัวที่จะเดินทางไปเที่ยวต่างจังหวัด	3.40	.70	2.77	.90	4.57*
6. พ่อแม่ชมฉันว่าดีเมื่อฉันใช้เงินอย่างประหยัด	3.27	.77	3.15	.86	.82
7. พ่อแม่ไม่ยอมให้ฉันเด็ดดอกไม้จากสวนสาธารณะหรือหน้าบ้านของผู้อื่น	3.42	.82	2.79	1.07	3.87*
8. เมื่อฉันมีปัญหาพ่อแม่ช่วยฉันหาวิธีแก้ไขโดยช่วยกันสร้างข้อตกลงที่มีเหตุผลสมควร	3.36	.83	2.97	.89	2.63*
9. พ่อแม่ชมเชยเมื่อฉันสอนการบ้านให้น้อง	2.97	1.00	2.58	1.00	2.31*
10. พ่อแม่ของฉันพูดจริงทำจริงโดยอธิบายถึงความสำคัญของการมีสัจจะด้วย	3.52	.64	3.24	.73	2.43*

* P < .05

จากตาราง 24 พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยสูงรับรู้ว่าได้รับการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาในเรื่องปฏิบัติตามกฎและกิจวัตร (ข้อ 2 และ 7) การชมเชย (ข้อ 4 และ 9) การทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี (ข้อ 10) และการสร้างข้อตกลง(ข้อ 3, 5 และ 8) มากกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 25 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมการมีวินัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่างกันในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มารดามีระดับการศึกษาสูง

ข้อความ	พฤติกรรมการมีวินัย				t
	สูง(n = 42)		ต่ำ(n = 40)		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. พ่อแม่กำหนดเงินเมื่อฉันหยิบเงินไปใช้โดยไม่ได้ขออนุญาต	2.93	1.03	2.79	1.16	.76
2. พ่อแม่ส่งเสริมให้ฉันปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	3.60	.52	3.27	.70	3.20*
3. พ่อแม่และฉันร่วมกันคิดหาทางช่วยเหลือสัตว์ที่เดือดร้อน	2.89	.81	2.68	.69	1.65
4. พ่อแม่หาขนมอร่อยมาเลี้ยงเมื่อฉันกับพี่น้องช่วยกันทำความสะอาดบ้าน	2.80	.69	2.42	.89	2.81*
5. พ่อแม่กับฉันช่วยกันเตรียมตัวที่จะเดินทางไปเที่ยวต่างจังหวัด	3.34	.76	2.77	.87	4.14*
6. พ่อแม่ชมฉันว่าดีเมื่อฉันใช้เงินอย่างประหยัด	3.27	.74	3.16	.86	.76
7. พ่อแม่ไม่ยอมให้ฉันเด็ดดอกไม้จากสวนสาธารณะหรือหน้าบ้านของผู้อื่น	3.37	.80	2.77	1.07	3.74*
8. เมื่อฉันมีปัญหาพ่อแม่ช่วยฉันหาวิธีแก้ไขโดยช่วยกันสร้างข้อตกลงที่มีเหตุผลสมควร	3.31	.81	3.00	.86	2.23*
9. พ่อแม่ชมเชยเมื่อฉันสอนการบ้านให้น้อง	3.01	.96	2.59	.99	2.57*
10. พ่อแม่ของฉันพูดจริงทำจริงโดยอธิบายถึงความสำคัญของการมีสัจจะด้วย	3.49	.65	3.20	.73	2.47*

* P < .05

จากตาราง 25 พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยสูงรับรู้ว่าได้รับการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาในเรื่องปฏิบัติตามกฎและกิจวัตร (ข้อ 2 และ 7) การชมเชย (ข้อ 4 และ 9) การทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี (ข้อ 10) และการสร้างข้อตกลง(ข้อ 5 และ 8) มากกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 7 ผลการเปรียบเทียบการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมกรรมวินัยเป็นรายข้อระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมกรรมวินัยต่างกัน

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้นจากกลุ่มตัวแปรสภาพแวดล้อมทางสังคม (ตาราง 8) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมกรรมวินัยเป็นตัวทำนายสำคัญมากตัวหนึ่ง ซึ่งบิดามารดาสามารถกระทำได้ด้วย การปรับปรุงวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรให้ดีขึ้นได้ด้วยตนเอง ดังนั้นเพื่อให้เห็นแนวทางที่ชัดเจนในการที่บิดามารดาจะนำผลการวิจัยไปใช้ในการอบรมสั่งสอนบุตร ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมกรรมวินัยเป็นรายข้อระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมกรรมวินัยต่างกัน โดยศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่ตัวแปรอิสระตัวนี้เป็นตัวทำนายเท่านั้น ซึ่งได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ระดับการศึกษาของบิดาต่ำ กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ระดับการศึกษาของบิดาสูง ต่ำ กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ระดับการศึกษาของบิดาสูง กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ระดับการศึกษาของมารดาสูง และกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ระดับการศึกษาของมารดาสูง ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง 26 - 36 ดังนี้

ตาราง 26 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่างกันในกลุ่มรวม

ข้อความ	พฤติกรรมการมีวินัย				t
	สูง(n =247)		ต่ำ(n = 278)		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ครูตำหนินักเรียนที่เอาหนังสือของเพื่อนไปใช้โดยมิได้รับอนุญาต	2.95	.96	2.80	.93	1.90
2. ครูส่งเสริมให้อ่านปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	3.32	.65	2.99	.76	5.32*
3. ครูและนักเรียนร่วมกันคิดหาทางช่วยเหลือสัตว์ที่เดือดร้อน	2.63	.82	2.27	.81	5.12*
4. ครูชมมอว์รอยมาเลี้ยงเมื่อนักเรียนมาช่วยกันพัฒนาโรงเรียน	2.51	.84	2.23	.87	3.75*
5. ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดกิจกรรมในการจัดงานวันแม่ที่โรงเรียน	2.92	.83	2.59	.84	4.55*
6. ครูชื่นชมผู้ที่ไม่ลอกการบ้านจากเพื่อน	3.10	.90	2.73	.94	4.64*
7. ครูกดดันมิให้นักเรียนหยิบสิ่งของของผู้อื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต	3.18	.80	3.02	.80	2.29*
8. เมื่อนักเรียนมีปัญหาครูช่วยนักเรียนหาวิธีแก้โดยสร้างข้อตกลงที่มีเหตุผลสมควร	3.11	.72	2.79	.73	5.02*
9. ครูชมเชยเมื่อนักเรียนที่เรียนดีช่วยอธิบายการบ้านให้เพื่อนที่เรียนอ่อน	3.07	.77	2.81	.74	3.98*
10. ครูรักษาความยุติธรรมและอธิบายความสำคัญของความยุติธรรมให้นักเรียนเข้าใจ	3.17	.76	2.84	.83	4.81*

* P < .05

จากตาราง 26 พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยสูงกับรู้ว่าได้รับการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาในเรื่องปฏิบัติตามกฎและกิจวัตร (ข้อ 2 และ 7) การชมเชย (ข้อ 4, 6 และ 9) การทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี (ข้อ 10) และการสร้างข้อตกลง(ข้อ 3, 5 และ 8) มากกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 27 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการยอมรับและความเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมกรรมวินัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมกรรมวินัยต่างกันในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อความ	พฤติกรรมกรรมวินัย				t
	สูง(n = 85)		ต่ำ(n = 110)		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ครูตำหนินักเรียนที่เอาหนังสือของเพื่อนไปใช้โดยมิได้รับอนุญาต	3.06	.89	2.97	.84	.69
2. ครูส่งเสริมให้ฉันปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	3.40	.62	2.95	.82	4.18*
3. ครูและนักเรียนร่วมกันคิดหาทางช่วยเหลือสัตว์ที่เดือดร้อน	2.45	.85	2.08	.89	2.90*
4. ครูชมเอาร้อยมาเลี้ยงเมื่อนักเรียนมาช่วยกันพัฒนาโรงเรียน	2.55	.88	2.28	.89	2.12*
5. ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดกิจกรรมในการจัดงานวันแม่ที่โรงเรียน	2.86	.93	2.35	.89	3.91*
6. ครูชื่นชมผู้ที่ไม่ลอกการบ้านจากเพื่อน	3.06	.93	2.56	1.05	3.42*
7. ครูกวดชั้นไม่ให้นักเรียนหยิบสิ่งของของผู้อื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต	3.24	.77	3.18	.74	.49
8. เมื่อนักเรียนมีปัญหาครูช่วยนักเรียนหาวิธีแก้โดยสร้างข้อตกลงที่มีเหตุผลสมควร	3.05	.74	2.88	.74	1.55
9. ครูชมเชยเมื่อนักเรียนที่เรียนดีช่วยอธิบายการบ้านให้เพื่อนที่เรียนอ่อน	3.01	.79	2.89	.77	1.07
10. ครูรักความยุติธรรมและอธิบายความสำคัญของความยุติธรรมให้นักเรียนเข้าใจ	3.14	.80	2.77	.94	2.90*

* P < .05

จากตาราง 27 พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมกรรมวินัยสูงรับรู้ว่าได้รับการยอมรับและความเป็นแบบอย่างของบิดามารดาในเรื่องปฏิบัติตามกฎและกิจวัตร (ข้อ 2) การชมเชย (ข้อ 4 และ 6) การทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี (ข้อ 10) และการสร้างข้อตกลง (ข้อ 3 และ 5) มากกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมกรรมวินัยต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 28 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่างกันในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อความ	พฤติกรรมการมีวินัย				t
	สูง(n = 85)		ต่ำ(n = 91)		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ครูตำหนินักเรียนที่เอาหนังสือของเพื่อนไปใช้โดยมิได้รับอนุญาต	2.88	.99	2.67	.96	1.44
2. ครูส่งเสริมให้อันปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	3.27	.66	3.04	.73	2.15*
3. ครูและนักเรียนร่วมกันคิดหาทางช่วยเหลือสัตว์ที่เดือดร้อน	2.64	.78	2.46	.74	1.52
4. ครูชมเชยมาเลี้ยงเมื่อนักเรียนมาช่วยกันพัฒนาโรงเรียน	2.46	.85	2.35	.79	.86
5. ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดกิจกรรมในการจัดงานวันแม่ที่โรงเรียน	2.95	.80	2.75	.71	1.81
6. ครูชื่นชมผู้ที่ไม่ลอกการบ้านจากเพื่อน	3.18	.85	2.85	.86	2.57*
7. ครูกวดขันมิให้นักเรียนหยิบสิ่งของของผู้อื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต	3.20	.78	2.87	.81	2.77*
8. เมื่อนักเรียนมีปัญหาครูช่วยนักเรียนหาวิธีแก้โดยสร้างข้อตกลงที่มีเหตุผลสมควร	3.16	.78	2.77	.68	3.57*
9. ครูชมเชยเมื่อนักเรียนที่เรียนดีช่วยอธิบายการบ้านให้เพื่อนที่เรียนอ่อน	3.13	.78	2.79	.68	3.07*
10. ครูรักความยุติธรรมและอธิบายความสำคัญของความยุติธรรมให้นักเรียนเข้าใจ	3.21	.76	2.91	.76	2.63*

* P < .05

จากตาราง 28 พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยสูงรับรู้ว่าการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาในเรื่องปฏิบัติตามกฎและกิจวัตร (ข้อ 2 และ 7) การชมเชย (ข้อ 6 และ 9) การทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี (ข้อ 10) และการสร้างข้อตกลง(ข้อ 8) มากกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 29 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่างกันในกลุ่มนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ข้อความ	พฤติกรรมการมีวินัย				t
	สูง(n = 35)		ต่ำ(n = 49)		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ครูตำหนินักเรียนที่เอาหนังสือของเพื่อนไปใช้โดยมิได้รับอนุญาต	2.94	1.03	2.76	1.03	.82
2. ครูส่งเสริมให้ฉันปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	3.37	.65	3.08	.76	1.83
3. ครูและนักเรียนร่วมกันคิดหาทางช่วยเหลือสัตว์ที่เดือดร้อน	2.86	.81	2.43	.76	2.47*
4. ครูแนะนำรอยมาเลี้ยงเมื่อนักเรียนมาช่วยกันพัฒนาโรงเรียน	2.60	.76	1.98	.95	3.19*
5. ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดกิจกรรมในการจัดงานวันแม่ที่โรงเรียน	3.03	.75	2.73	.91	1.57
6. ครูชื่นชมผู้ที่ไม่ลอกการบ้านจากเพื่อน	3.17	1.01	2.88	.83	1.46
7. ครูกวดขันไม่ให้นักเรียนหยิบสิ่งของของผู้อื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต	3.09	.92	2.92	.86	.85
8. เมื่อนักเรียนมีปัญหาครูช่วยนักเรียนหาวิธีแก้โดยสร้างข้อตกลงที่มีเหตุผลสมควร	3.17	.62	2.71	.71	3.08*
9. ครูชมเชยเมื่อนักเรียนที่เรียนดีช่วยอธิบายการบ้านให้เพื่อนที่เรียนอ่อน	3.23	.81	2.61	.70	3.73*
10. ครูรักษาความยุติธรรมและอธิบายความสำคัญของความยุติธรรมให้นักเรียนเข้าใจ	3.31	.72	2.98	.69	2.15*

* P < .05

จากตาราง 29 พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยสูงรับรู้ว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาในเรื่องการชมเชย (ข้อ 4 และ 9) การทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี (ข้อ 10) และการสร้างข้อตกลง(ข้อ 3 และ 8) มากกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 30 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการยอมรับและความเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมกรรมวิธีนัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมกรรมวิธีนัยต่างกันในกลุ่มนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อความ	พฤติกรรมกรรมวิธีนัย				t
	สูง(n = 32)		ต่ำ(n = 76)		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ครูตำหนินักเรียนที่เขาหนังสือของเพื่อนไปใช้โดยมิได้รับอนุญาต	3.19	.86	3.01	.84	.98
2. ครูส่งเสริมให้อันปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	3.44	.67	3.07	.75	2.42*
3. ครูและนักเรียนร่วมกันคิดหาทางช่วยเหลือสัตว์ที่เดือดร้อน	2.56	.91	2.13	.87	2.32*
4. ครูขอเมอร้อยมาเลี้ยงเมื่อนักเรียนมาช่วยกันพัฒนาโรงเรียน	2.63	.87	2.32	.88	1.67
5. ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดกิจกรรมในการจัดงานวันแม่ที่โรงเรียน	2.91	.96	2.39	.85	2.75*
6. ครูชื่นชมผู้ที่ไม่ลอกการบ้านจากเพื่อน	2.91	1.09	2.58	1.06	1.45
7. ครูกวาดขันไม่ให้นักเรียนหยิบสิ่งของของผู้อื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต	3.19	.86	3.24	.71	-.31
8. เมื่อนักเรียนมีปัญหาครูช่วยนักเรียนหาวิธีแก้โดยสร้างข้อตกลงที่มีเหตุผลสมควร	3.00	.76	2.84	.69	1.05
9. ครูชมเชยเมื่อนักเรียนที่เรียนดีช่วยอธิบายการบ้านให้เพื่อนที่เรียนอ่อน	2.84	.81	2.89	.78	-.31
10. ครูรักความยุติธรรมและอธิบายความสำคัญของความยุติธรรมให้นักเรียนเข้าใจ	3.13	.98	2.88	.85	1.30

* P < .05

จากตาราง 30 พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมกรรมวิธีนัยสูงรับรู้ว่าการยอมรับและความเป็นแบบอย่างของบิดามารดาในเรื่องปฏิบัติตามกฎและกิจวัตร (ข้อ 2) และการสร้างข้อดกลง(ข้อ 3 และ 5) มากกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมกรรมวิธีนัยต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 31 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่างกันในกลุ่มนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อความ	พฤติกรรมการมีวินัย				t
	สูง(n = 34)		ต่ำ(n = 53)		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ครูตำหนินักเรียนที่เอาหนังสือของเพื่อนไปใช้โดยมิได้รับอนุญาต	2.98	.91	2.88	.84	.51
2. ครูส่งเสริมให้อ่านปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	3.38	.60	2.71	.91	4.18*
3. ครูและนักเรียนร่วมกันคิดหาทางช่วยเหลือสัตว์ที่เดือดร้อน	2.38	.81	1.97	.94	2.14*
4. ครูชมเชยรอมมาเลี้ยงเมื่อนักเรียนมาช่วยกันพัฒนาโรงเรียน	2.51	.89	2.21	.91	1.54
5. ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดกิจกรรมในการจัดงานวันแม่ที่โรงเรียน	2.83	.91	2.24	.99	2.87*
6. ครูชื่นชมผู้ที่ไม่ลอกการบ้านจากเพื่อน	3.15	.82	2.53	1.05	3.09*
7. ครูกวดขันไม่ให้นักเรียนหยิบสิ่งของของผู้อื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต	3.26	.71	3.06	.81	1.24
8. เมื่อนักเรียนมีปัญหาครูช่วยนักเรียนหาวิธีแก้โดยสร้างข้อตกลงที่มีเหตุผลสมควร	3.08	.73	2.97	.83	.62
9. ครูชมเชยเมื่อนักเรียนที่เรียนดีช่วยอธิบายการบ้านให้เพื่อนที่เรียนอ่อน	3.11	.78	2.88	.77	1.36
10. ครูรักความยุติธรรมและอธิบายความสำคัญของความยุติธรรมให้นักเรียนเข้าใจ	3.15	.69	2.53	1.08	3.28*

* P < .05

จากตาราง 31 พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยสูงกับรู้ว่าได้รับการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาในเรื่องปฏิบัติตามกฎและกิจวัตร (ข้อ 2) การชมเชย (ข้อ 6) การทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี (ข้อ 10) และการสร้างข้อตกลง(ข้อ 3 และ 5) มากกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 32 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมกรรมมีวินัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมกรรมมีวินัยต่างกันในกลุ่มนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อความ	พฤติกรรมกรรมมีวินัย				t
	สูง(n = 42)		ต่ำ(n = 40)		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ครูตำหนินักเรียนที่เอาหนังสือของเพื่อนไปใช้โดยมิได้รับอนุญาต	3.07	.87	2.68	.92	2.01*
2. ครูส่งเสริมให้อ่านปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	3.31	.68	2.85	.66	3.10*
3. ครูและนักเรียนร่วมกันคิดหาทางช่วยเหลือสัตว์ที่เดือดร้อน	2.57	.70	2.43	.78	.89
4. ครูชมเชยมาเลี้ยงเมื่อนักเรียนมาช่วยกันพัฒนาโรงเรียน	2.50	.74	2.28	.78	1.34
5. ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดกิจกรรมในการจัดงานวันแม่ที่โรงเรียน	3.10	.73	2.70	.72	2.47*
6. ครูชื่นชมผู้ที่ไม่ลอกการบ้านจากเพื่อน	3.24	.79	2.95	.78	1.66
7. ครูกวดขันไม่ให้นักเรียนหยิบสิ่งของของผู้อื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต	3.24	.73	2.88	.76	2.22*
8. เมื่อนักเรียนมีปัญหาครูช่วยนักเรียนหาวิธีแก้โดยสร้างข้อตกลงที่มีเหตุผลสมควร	3.07	.81	2.80	.76	1.57
9. ครูชมเชยเมื่อนักเรียนที่เรียนดีช่วยอธิบายการบ้านให้เพื่อนที่เรียนอ่อน	3.21	.65	2.85	.58	2.68*
10. ครูรักษาคุณธรรมและอธิบายความสำคัญของความยุติธรรมให้นักเรียนเข้าใจ	3.10	.79	2.85	.70	1.48

* P < .05

จากตาราง 32 พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมกรรมมีวินัยสูงกับรู้ว่าได้รับการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาในเรื่องปฏิบัติตามกฎและกิจวัตร (ข้อ 2 และ 7) การชมเชย (ข้อ 1, และ 9) และการสร้างข้อตกลง(ข้อ 5) มากกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมกรรมมีวินัยต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 33 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่างกันในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่บิดามีระดับการศึกษาต่ำ

ข้อความ	พฤติกรรมการมีวินัย				t
	สูง(n = 67)		ต่ำ(n = 71)		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ครูตำหนินักเรียนที่เอาหนังสือของเพื่อนไปใช้โดยมิได้รับอนุญาต	2.93	.99	2.69	.99	1.39
2. ครูส่งเสริมให้ฉันปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	3.28	.67	2.97	.72	2.64*
3. ครูและนักเรียนร่วมกันคิดหาทางช่วยเหลือสัตว์ที่เดือดร้อน	2.84	.81	2.32	.73	3.90*
4. ครูชมเชยรอยมาเลี้ยงเมื่อนักเรียนมาช่วยกันพัฒนาโรงเรียน	2.52	.79	2.01	.89	3.56*
5. ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดกิจกรรมในการจัดงานวันแม่ที่โรงเรียน	2.97	.74	2.70	.85	1.96
6. ครูชื่นชมผู้ที่ไม่ลอกการบ้านจากเพื่อน	3.13	.92	2.83	.83	2.04*
7. ครูกดดันไม่ให้นักเรียนหยิบสิ่งของของผู้อื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต	3.06	.89	2.96	.84	.70
8. เมื่อนักเรียนมีปัญหาครูช่วยนักเรียนหาวิธีแก้โดยสร้างข้อตกลงที่มีเหตุผลสมควร	3.16	.64	2.70	.76	3.82*
9. ครูชมเชยเมื่อนักเรียนที่เรียนดีช่วยอธิบายการบ้านให้เพื่อนที่เรียนอ่อน	3.06	.76	2.68	.79	2.91*
10. ครูรักความยุติธรรมและอธิบายความสำคัญของความยุติธรรมให้นักเรียนเข้าใจ	3.19	.70	2.85	.79	2.74*

* P < .05

จากตาราง 33 พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยสูงรับรู้ว่าได้รับการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาในเรื่องปฏิบัติตามกฎและกิจวัตร (ข้อ 2) การชมเชย (ข้อ 4, 6 และ 9) การทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี (ข้อ 10) และการสร้างข้อตกลง(ข้อ 3 และ 8) มากกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 34 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการณ์วินัย เป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมการณ์วินัยต่างกันในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่บิดามาระดับ การศึกษาสูง

ข้อความ	พฤติกรรมการณ์วินัย				t
	สูง(n = 78)		ต่ำ(n = 95)		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ครูตำหนินักเรียนที่เอาหนังสือของเพื่อนไปใช้โดยมิได้รับอนุญาต	3.05	.91	2.98	.84	.54
2. ครูส่งเสริมให้ฉันปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	3.40	.63	2.95	.82	3.99*
3. ครูและนักเรียนร่วมกันคิดหาทางช่วยเหลือสัตว์ที่เดือดร้อน	2.42	.83	2.03	.86	3.03*
4. ครูแนะนำอวยมาเลี้ยงเมื่อนักเรียนมาช่วยกันพัฒนาโรงเรียน	2.54	.89	2.27	.83	2.02*
5. ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดกิจกรรมในการจัดงานวันแม่ที่โรงเรียน	2.81	.93	2.37	.88	3.20*
6. ครูชื่นชมผู้ที่ไม่ลอกการบ้านจากเพื่อน	3.03	.94	2.55	1.05	3.13*
7. ครูกวดขันไม่ให้นักเรียนหยิบสิ่งของของผู้อื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต	3.24	.72	3.19	.75	.48
8. เมื่อนักเรียนมีปัญหาครูช่วยนักเรียนหาวิธีแก้โดยสร้างข้อตกลงที่มีเหตุผลสมควร	3.04	.73	2.86	.71	1.60
9. ครูชมเชยเมื่อนักเรียนที่เรียนดีช่วยอธิบายการบ้านให้เพื่อนที่เรียนอ่อน	3.00	.81	2.87	.76	1.06
10. ครูรักความยุติธรรมและอธิบายความสำคัญของความยุติธรรมให้นักเรียนเข้าใจ	3.12	.81	2.78	.96	2.47*

* P < .05

จากตาราง 34 พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการณ์วินัยสูงกับรู้ว่าได้รับการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาในเรื่องปฏิบัติตามกฎและกิจวัตร (ข้อ 2) การชมเชย (ข้อ 4 และ 6) การทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี (ข้อ 10) และการสร้างข้อตกลง(ข้อ 3 และ 5) มากกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการณ์วินัยต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 35 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการยอมรับและความเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่างกันในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่บิดามีระดับการศึกษาสูง

ข้อความ	พฤติกรรมการมีวินัย				t
	สูง(n = 74)		ต่ำ(n = 81)		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ครูตำหนินักเรียนที่เอาหนังสือของเพื่อนไปใช้โดยมิได้รับอนุญาต	2.86	1.03	2.64	.98	1.38
2. ครูส่งเสริมให้ฉันปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	3.23	.67	3.02	.74	1.80
3. ครูและนักเรียนร่วมกันคิดหาทางช่วยเหลือสัตว์ที่เดือดร้อน	2.59	.79	2.49	.74	.82
4. ครูแนะนำหรือมาเลี้ยงเมื่อนักเรียนมาช่วยกันพัฒนาโรงเรียน	2.49	.88	2.36	.80	.95
5. ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดกิจกรรมในการจัดงานวันแม่ที่โรงเรียน	2.95	.83	2.77	.71	1.46
6. ครูชื่นชมผู้ที่ไม่ลอกการบ้านจากเพื่อน	3.15	.89	2.81	.84	2.41*
7. ครูกดดันไม่ให้นักเรียนหยิบสิ่งของของผู้อื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต	3.18	.82	2.86	.82	2.37*
8. เมื่อนักเรียนมีปัญหาครูช่วยนักเรียนหาวิธีแก้โดยสร้างข้อตกลงที่มีเหตุผลสมควร	3.16	.81	2.83	.67	2.82**
9. ครูชมเชยเมื่อนักเรียนที่เรียนดีช่วยอธิบายการบ้านให้เพื่อนที่เรียนอ่อน	3.11	.79	2.83	.69	2.38*
10. ครูรักความยุติธรรมและอธิบายความสำคัญของความยุติธรรมให้นักเรียนเข้าใจ	3.18	.78	2.94	.75	1.93

* P < .05

จากตาราง 35 พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยสูงรับรู้ได้รับการยอมรับและความเป็นแบบอย่างของบิดามารดาในเรื่องปฏิบัติตามกฎและกิจวัตร (ข้อ 7) การชมเชย (ข้อ 6 และ 9) และการสร้างข้อตกลง (ข้อ 8) มากกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 36 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่างกันในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มารดามีระดับการศึกษาสูง

ข้อความ	พฤติกรรมการมีวินัย				t
	สูง(n = 70)		ต่ำ(n = 71)		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ครูตำหนินักเรียนที่เอาหนังสือของเพื่อนไปใช้โดยมิได้รับอนุญาต	2.86	1.01	2.69	.98	1.00
2. ครูส่งเสริมให้อื่นปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	3.24	.67	3.00	.68	2.14*
3. ครูและนักเรียนร่วมกันคิดหาทางช่วยเหลือสัตว์ที่เดือดร้อน	2.79	.78	2.30	.73	3.87*
4. ครูชมมอ ร้อยมาเลี้ยงเมื่อนักเรียนมาช่วยกันพัฒนาโรงเรียน	2.56	.75	2.03	.89	3.79*
5. ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดกิจกรรมในการจัดงานวันแม่ที่โรงเรียน	2.94	.74	2.72	.85	1.67
6. ครูชื่นชมผู้ที่ไม่ลอกการบ้านจากเพื่อน	3.06	.96	2.82	.83	1.59
7. ครูกวดขันไม่ให้นักเรียนหยิบสิ่งของของผู้อื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต	3.09	.88	2.97	.83	.79
8. เมื่อนักเรียนมีปัญหาครูช่วยนักเรียนหาวิธีแก้โดยสร้างข้อตกลงที่มีเหตุผลสมควร	3.09	.63	2.70	.76	3.23*
9. ครูชมเชยเมื่อนักเรียนที่เรียนดีช่วยอธิบายการบ้านให้เพื่อนที่เรียนอ่อน	3.06	.76	2.65	.78	3.16*
10. ครูรักความยุติธรรมและอธิบายความสำคัญของความยุติธรรมให้นักเรียนเข้าใจ	3.17	.72	2.87	.77	2.37*

* P < .05

จากตาราง 36 พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยสูงรับรู้ว่าได้รับการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาในเรื่องปฏิบัติตามกฎและกิจวัตร (ข้อ 2) การชมเชย (ข้อ 4 และ 9) การทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี (ข้อ 10) และการสร้างข้อตกลง(ข้อ 3 และ 8) มากกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 37 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่างกันในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มารตามีระดับการศึกษาสูง

ข้อความ	พฤติกรรมการมีวินัย				t
	สูง(n = 77)		ต่ำ(n = 90)		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ครูตักเตือนนักเรียนที่เอาหนังสือของเพื่อนไปใช้โดยมิได้รับอนุญาต	3.09	.88	2.99	.79	.79
2. ครูส่งเสริมให้ฉันปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	3.40	.63	2.97	.84	3.73*
3. ครูและนักเรียนร่วมกันคิดหาทางช่วยเหลือสัตว์ที่เดือดร้อน	2.47	.84	2.09	.88	2.83*
4. ครูชวนมอว์อัยมาเลี้ยงเมื่อนักเรียนมาช่วยกันพัฒนาโรงเรียน	2.58	.91	2.27	.85	2.34*
5. ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดกิจกรรมในการจัดงานวันแม่ที่โรงเรียน	2.87	.92	2.33	.90	3.80*
6. ครูชื่นชมผู้ที่ไม่ลอกการบ้านจากเพื่อน	3.05	.90	2.56	1.02	3.31*
7. ครูกดดันไม่ให้นักเรียนหยิบสิ่งของของผู้อื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต	3.25	.73	3.16	.75	.79
8. เมื่อนักเรียนมีปัญหาครูช่วยนักเรียนหาวิธีแก้โดยสร้างข้อตกลงที่มีเหตุผลสมควร	3.03	.74	2.88	.72	1.31
9. ครูชมเชยเมื่อนักเรียนที่เรียนดีช่วยอธิบายการบ้านให้เพื่อนที่เรียนอ่อน	3.00	.80	2.90	.78	.82
10. ครูรักความยุติธรรมและอธิบายความสำคัญของความยุติธรรมให้นักเรียนเข้าใจ	3.13	.80	2.74	.96	2.80*

* P < .05

จากตาราง 37 พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยสูงรับรู้ได้รับการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาในเรื่องปฏิบัติตามกฎและกิจวัตร (ข้อ 2) การชมเชย (ข้อ 4 และ 6) การทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี (ข้อ 10) และการสร้างข้อตกลง(ข้อ 3 และ 5) มากกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 38 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัยเป็นรายข้อ ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่างกันในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มารตามีระดับการศึกษาสูง

ข้อความ	พฤติกรรมการมีวินัย				t
	สูง(n = 42)		ต่ำ(n = 40)		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ครูตำหนินักเรียนที่เขาหนังสือของเพื่อนไปใช้โดยมิได้รับอนุญาต	2.87	1.02	2.60	.95	1.71
2. ครูส่งเสริมให้ฉันปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	3.25	.68	3.01	.73	2.14*
3. ครูและนักเรียนร่วมกันคิดหาทางช่วยเหลือสัตว์ที่เดือดร้อน	2.60	.81	2.50	.74	.81
4. ครูชมอวยร้อมมาเลี้ยงเมื่อนักเรียนมาช่วยกันพัฒนาโรงเรียน	2.45	.89	2.38	.80	.56
5. ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดกิจกรรมในการจัดงานวันแม่ที่โรงเรียน	2.93	.83	2.76	.73	1.43
6. ครูชื่นชมผู้ที่ไม่ลอกการบ้านจากเพื่อน	3.15	.88	2.79	.86	2.55*
7. ครูกวาดชั้นไม่ให้นักเรียนหยิบสิ่งของของผู้อื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต	3.17	.81	2.84	.78	2.62*
8. เมื่อนักเรียนมีปัญหาครูช่วยนักเรียนหาวิธีแก้โดยสร้างข้อตกลงที่มีเหตุผลสมควร	3.15	.82	2.78	.70	3.02*
9. ครูชมเชยเมื่อนักเรียนที่เรียนดีช่วยอธิบายการบ้านให้เพื่อนที่เรียนอ่อน	3.13	.78	2.83	.66	2.64*
10. ครูรักความยุติธรรมและอธิบายความสำคัญของความยุติธรรมให้นักเรียนเข้าใจ	3.16	.77	2.93	.75	1.92

* P < .05

จากตาราง 38 พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยสูงรับรู้ว่าได้มีการยอมรับเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาในเรื่องปฏิบัติตามกฎและกิจวัตร (ข้อ 2 และ 7) การชมเชย (ข้อ 6 และ 9) และการสร้างข้อตกลง(ข้อ 8) มากกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำและสภาพแวดล้อมทางสังคมกับพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ตัวแปรที่ใช้ในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยประกอบด้วย 1) ปัจจัยภายใน ได้แก่ กลุ่มตัวแปรลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ ประกอบด้วยตัวแปร 8 ตัวในทฤษฎีต้นไม้วินัยธรรม คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคตและความควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทศนคติต่อพฤติกรรมการมีวินัย สถิติปัญญา การร่วมรู้สึก และสุขภาพจิต 2) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ กลุ่มตัวแปรสภาพแวดล้อมทางสังคม ประกอบด้วยตัวแปร 12 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา ด้านพฤติกรรมการมีวินัย การอบรมสั่งและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัย การให้การสนับสนุนการแสดงพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนจากครู (ด้านสิ่งของ วาจา เบี้ยจรรยา และสิทธิพิเศษ) การให้การสนับสนุนการแสดงพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนจากเพื่อนของนักเรียน (ด้านสิ่งของ วาจา เบี้ยจรรยา และสิทธิพิเศษ) การรับรู้กฎเกณฑ์และค่านิยมของโรงเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดีในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย จำแนกตามลักษณะชีวสังคม
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างนักเรียนที่เรียนในระดับชั้นต่างกัน และศึกษาในแต่ละระดับชั้นเรียน ระหว่างนักเรียนที่เพศต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ปีการศึกษา 2542 จำนวน 664 คน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งแบ่งเนื้อหาเป็น 2 ส่วน คือ

1. แบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคมของผู้ตอบ
2. แบบสอบถามวัดตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งแบ่งเป็นแบบสอบถามชุดย่อยๆ 13 ชุด ได้แก่

- 2.1 แบบสอบถามวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม
- 2.2 แบบสอบถามวัดลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น
- 2.3 แบบสอบถามวัดความเชื่ออำนาจในตน
- 2.4 แบบสอบถามวัดแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์
- 2.5 แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีวินัย
- 2.6 คะแนนเฉลี่ยสะสมปลายภาคเรียนที่ 2
- 2.7 แบบสอบถามวัดการร่วมรู้สึก
- 2.8 แบบสอบถามวัดสุขภาพจิต
- 2.9 แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมการมีวินัย
- 2.10 แบบสอบถามวัดการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัย
- 2.11 แบบสอบถามการให้การสนับสนุนจากโรงเรียน
- 2.12 แบบสอบถามวัดการรับรู้กฎเกณฑ์และค่านิยมของโรงเรียน
- 2.13 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการมีวินัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาลักษณะทางจิตใจของนักเรียน การรับรู้สภาพแวดล้อมทางสังคม และพฤติกรรมการมีวินัยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน $\bar{X}$ และ SD
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกันโดยใช้การทดสอบแบบสองทาง และศึกษาในแต่ละระดับชั้นเรียนระหว่างนักเรียนที่เพศต่างกันโดยใช้ t -test
3. ศึกษาความสำคัญของตัวแปรกลุ่มลักษณะทางจิตใจของนักเรียนกลุ่มสภาพแวดล้อมทางสังคม เพื่อใช้ในการอธิบายพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) และค่า R^2 เป็นดัชนีการทำนาย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) วิเคราะห์ข้อมูลได้ผลสรุปดังนี้

1. ปัจจัยภายในที่เป็นลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำและปัจจัยภายนอกที่เป็นสภาพแวดล้อมทางสังคมร่วมกันทำนายพฤติกรรมการมีวินัยของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ศึกษาได้ร้อยละ 34.52
2. ผลการค้นหาดัชนีพยากรณ์ที่ดีในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยจากตัวแปรอิสระ 20 ตัวแปร พบว่าตัวแปรอิสระที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยลำดับแรกๆ ของทุกกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นตัวแปรอิสระที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยเป็นลำดับแรกของกลุ่มตัวอย่างมากกว่าตัว

แปริอิสระตัวอื่นส่วนตัวแปรที่สำคัญของลงไป ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การอบรมสั่งสอนและเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมกรรมการมีวินัย ทศนคติต่อพฤติกรรมกรรมการมีวินัย สติปัญญา ความเชื่ออำนาจในตน การร่วมรู้สึก

เมื่อพิจารณาอำนาจในการทำนายของตัวแปริอิสระเหล่านี้พบว่าอำนาจจำแนกในการทำนายพฤติกรรมกรรมการมีวินัยได้มากกว่าร้อยละ 50 ในกลุ่มย่อยที่จำแนกตามลักษณะชีวิตสังคม ดังนี้

กลุ่มนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีตัวแปริอิสระเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การร่วมรู้สึก การอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมกรรมการมีวินัย การสนับสนุนจากครูด้านลทธิพิเศษ การสนับสนุนจากเพื่อนด้านสิ่งของ ร่วมกันทำนายพฤติกรรมกรรมการมีวินัยได้ ร้อยละ 52.53 และมีสมการวิเคราะห์การถดถอยมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = .2395X_4 + .4095X_7 + .2230X_{10} + .2503X_{14} + .2528X_{15}$$

กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ระดับการศึกษาของบิดาต่ำ มีตัวแปริอิสระเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ การร่วมรู้สึก การอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมกรรมการมีวินัย ร่วมกันทำนายพฤติกรรมกรรมการมีวินัยได้ร้อยละ 58.11 และมีสมการวิเคราะห์การถดถอยมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = -.4762X_7 + .7621X_{10}$$

กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ระดับการศึกษาของบิดาต่ำ มีตัวแปริอิสระเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ความเชื่ออำนาจในตน การร่วมรู้สึก การสนับสนุนจากเพื่อนด้านลทธิพิเศษร่วมกันทำนายพฤติกรรมกรรมการมีวินัยได้ร้อยละ 58.11 และมีสมการวิเคราะห์การถดถอยมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = .3772X_3 + .6821X_7 + .4997X_{18}$$

กลุ่มนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ระดับการศึกษาของมารดาต่ำ มีตัวแปริอิสระเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สติปัญญาร่วมกันทำนายพฤติกรรมกรรมการมีวินัยได้ร้อยละ 90.30 และมีสมการวิเคราะห์การถดถอยมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = .6892X_2 + .4558X_4 + .3689X_6$$

กลุ่มนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ระดับการศึกษาของมารดาต่ำ มีตัวแปริอิสระเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน การรับรู้ค่านิยมของโรงเรียนร่วมกันทำนายพฤติกรรมกรรมการมีวินัยได้ ร้อยละ 53.34 และมีสมการวิเคราะห์การถดถอยมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = .6383X_2 + .3741X_{20}$$

3. ผลการค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดีในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยจากตัวแปรลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ จำนวน 8 ตัวแปร พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่นเป็นตัวแปรอิสระที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยของกลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่เป็นลำดับแรก ส่วนตัวแปรที่สำคัญรองลงไปคือ แรงจูงใจไม่ล้มฤทธิ์ นอกนั้นพบว่ามีกลุ่มตัวแปรอิสระที่ทำนายพฤติกรรมการมีวินัยได้มากกว่าร้อยละ 50 คือ

กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ระดับการศึกษาของบิดาต่ำ ตัวแปรอิสระเรียงตามลำดับความสำคัญคือ เหตุผลเชิงจริยธรรม แรงจูงใจไม่ล้มฤทธิ์ การร่วมรู้สึก และ สุขภาพจิตร่วมกันทำนายพฤติกรรมการมีวินัยได้ร้อยละ 66.21 และมีสมการวิเคราะห์การถดถอยมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = .5748X_1 + .9289X_4 - .6907X_7 - .3113X_8$$

กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ระดับการศึกษาของมารดาต่ำ ตัวแปรอิสระเรียงตามลำดับความสำคัญคือ ลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น แรงจูงใจไม่ล้มฤทธิ์ และสติปัญญาการร่วมรู้สึก ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการมีวินัยได้ร้อยละ 90.30 และมีสมการวิเคราะห์การถดถอยมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = .6892X_2 + .4458X_4 - .3689X_6$$

4. ผลการค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดีในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยจากตัวแปรการรับรู้สภาพแวดล้อมทางสังคม จำนวน 12 ตัวแปร พบว่าการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัย การอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมการมีวินัย และการสนับสนุนจากครูด้านสิ่งของเป็นตัวแปรอิสระที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยเป็นลำดับแรกในหลายกลุ่มตัวอย่าง นอกนั้นพบว่ามีกลุ่มตัวแปรอิสระที่ทำนายพฤติกรรมการมีวินัยได้มากกว่าร้อยละ 50 คือกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ระดับการศึกษาของบิดาต่ำ ตัวแปรอิสระที่สำคัญ คือ การอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัย สามารถทำนายพฤติกรรมการมีวินัยได้ร้อยละ 57.61 และมีสมการวิเคราะห์การถดถอยมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = .7590X_{10}$$

และเมื่อวิเคราะห์เพิ่มเติมในรายละเอียดของตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมการมีวินัย และตัวแปรการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัย มีผลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งพบว่า การอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมการมีวินัยเรื่องปฏิบัติตามกฎและกิจวัตร การทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี การช่วยกันสร้างข้อตกลง และการชมเชยให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยสูงมีการช่วยเหลือหรือร่วมมือกันมากกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่ำ

และการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัยมีผลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กล่าวคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมการมีวินัยสูงรับรู้ได้รับการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูในเรื่อง การ

เสริมแรงให้มีการควบคุมตนเอง การชวนให้มองปัญหาและคิดแก้ไขปัญหาโดยการสร้างข้อตกลงและทำตาม การทำตนเป็นแบบอย่างพร้อมทั้งอธิบายเหตุผล มากกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่ำ

และจากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำที่เป็นตัวพยากรณ์ที่สำคัญ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน กับตัวแปรสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เป็นตัวพยากรณ์ที่สำคัญได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา ด้านพฤติกรรมการมีวินัย ที่มีต่อพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หรือลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน กับการ อบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา ด้านพฤติกรรมการมีวินัย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และพบว่า การอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา ด้านพฤติกรรมการมีวินัย ที่มีต่อพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียน พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน กับการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามารดา ด้านพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

5. จากการเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยระหว่างนักเรียนที่มีลักษณะชีวสังคมต่างกันได้ผลสรุปว่า

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมการมีวินัยไม่แตกต่างกัน และนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีพฤติกรรมการมีวินัยมากกว่านักเรียนชาย แต่พฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกร่วมกันทำนายพฤติกรรมการมีวินัยนั้น ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้เป็นผลมาจากการที่บุคคลจะมีพฤติกรรมการมีวินัยได้นั้น สามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมที่เน้นความสำคัญของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม (Magnusson and Endler, 1977) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ Gonger and others (1984) ที่ศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรของชาวอเมริกัน ผลการวิจัยพบว่า ความตึงเครียดที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว 3 ด้าน ได้แก่ การเงิน โครงสร้างของครอบครัว และประวัติความเป็นมาของครอบครัว และตัวแปรลักษณะทางจิตใจของมารดา 3 ด้าน ได้แก่ ความกดดันทางอารมณ์ ค่านิยมการอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ และความคิดในเชิงปฏิเสธสูง ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูเด็กได้ร้อยละ 36

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ตัวแปรลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำเป็นตัวแปรที่สำคัญ(เมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน) ในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยในอันดับแรกๆ ได้แก่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และลักษณะมุ่งอนาคตมากกว่าตัวแปรสิ่งแวดล้อมทางสังคม ทั้งนี้เป็นเพราะความรู้สึกสำนึกภายในจิตใจของบุคคลเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การที่นักเรียนเห็นผลดีผลเสียของการกระทำที่เกิดขึ้นในอนาคต เป็นเหตุให้นักเรียนได้ตระหนักมรการที่จะแสดงพฤติกรรมและสามารถควบคุมตนเองไปสู่การมีวินัยในตนเองได้ดี

เมื่อศึกษาเฉพาะตัวแปรอิสระ 8 ตัวแปร ของปัจจัยลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวแปรที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยมากกว่าตัวแปรลักษณะทางจิตใจตัวอื่นๆ ทั้งในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2539) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมี

วินัย พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวแปรที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมกรรมการมิวไนซ์ของกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เมื่อศึกษาถึงตัวแปรอิสระ 12 ตัวแปร ของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม พบว่า การอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามาราด้านพฤติกรรมกรรมการมิวไนซ์ และการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมกรรมการมิวไนซ์ เป็นตัวแปรที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมกรรมการมิวไนซ์มากกว่าตัวแปรอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2539) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมิวไนซ์ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามาราด้านพฤติกรรมกรรมการมิวไนซ์ และการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมกรรมการมิวไนซ์ เป็นตัวแปรที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมกรรมการมิวไนซ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เมื่อพิจารณาเป็นระดับชั้นพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามาราด้านพฤติกรรมกรรมการมิวไนซ์ เป็นตัวแปรที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมกรรมการมิวไนซ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ยังอยู่ในวัยเด็กยังมีความผูกพันกับบิดามารดาค่อนข้างมาก

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมกรรมการมิวไนซ์เป็นตัวแปรที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมกรรมการมิวไนซ์ ทั้งนี้เพราะในวัยนี้เริ่มที่จะเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น ครูจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะเข้ามาช่วยแนะแนวทาง อบรมสั่งสอน และเป็นแบบอย่างแก่นักเรียน

จากสมมุติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีพฤติกรรมกรรมการมิวไนซ์มากกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลที่ได้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะนักเรียนอยู่ในวัยที่ใกล้เคียงกัน

จากสมมุติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า นักเรียนหญิงในแต่ละระดับชั้นมีพฤติกรรมกรรมการมิวไนซ์มากกว่านักเรียนชาย พบว่าผลที่ได้เป็นไปตามสมมุติฐาน ทั้งนี้เพราะว่าลักษณะการอบรมเลี้ยงดูเด็กหญิงกับเด็กชาย โดยทั่วไปแตกต่างกัน กล่าวคือ เด็กหญิงจะได้รับการเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด และคาดหวังว่าเด็กหญิงจะประพฤติตนอยู่ในกรอบระเบียบ ประเพณี มากกว่าเด็กชาย ส่วนเด็กชายจะได้รับการสนับสนุนให้รู้จักค้นหาสิ่งต่าง ด้วยตนเอง มีความอิสระมากกว่าเด็กหญิง (Bee, 1989) ซึ่งสอดคล้องซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2539) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมิวไนซ์ พบว่า นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมกรรมการมิวไนซ์มากกว่านักเรียนชาย

ข้อเสนอแนะนำไปปฏิบัติ

จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนทุกระดับชั้นมีพฤติกรรมกรรมการมิวไนซ์ใกล้เคียงกัน และนักเรียนมีพฤติกรรมกรรมการมิวไนซ์อยู่ในระดับหนึ่งแล้วโรงเรียนก็ควรส่งเสริมสร้างให้นักเรียนมีพฤติกรรมกรรมการมิวไนซ์อย่างถาวรยิ่งขึ้นไปอีก โดยครูจะต้องเป็นผู้อบรมสั่งสอนพร้อมทั้งทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องการชักชวนให้นักเรียนรู้จักมองปัญหาและคิดแก้ปัญหาโดยการสร้างข้อตกลงและทำตาม การทำตนเป็นแบบอย่างพร้อมทั้งอธิบายเหตุผลตลอดจนให้แรงเสริมต่อพฤติกรรมกรรมการมิวไนซ์ เพื่อให้ให้นักเรียนพัฒนาไปสู่การมิวไนซ์ในตนเอง ซึ่งการที่ครูจะพัฒนานักเรียนให้ได้ผลนั้นครูจะต้องคำนึงถึงลักษณะทางจิตใจที่สำคัญในด้านลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ควบคู่กันไปด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. จากผลการวิจัยนี้ พบว่าการอบรมเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของบิดามาราด้านพฤติกรรมกรรมการมีวินัย กับการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมกรรมการมีวินัย ต่างก็เป็นตัวแปรสำคัญในการทำนายพฤติกรรมกรรมการมีวินัยของนักเรียน ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาให้ลึกลงไปในเรื่องละเอียดของวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาและการอบรมสั่งสอนของครู เพื่อจะได้เห็นแนวทางที่ชัดเจนในการนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้
2. ในการที่พัฒนาพฤติกรรมกรรมการมีวินัยควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำที่สำคัญ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น และแรงจูงใจไม่ล้มเหลว

บรรณานุกรม

- กนิษฐา ไทเดชะวัฒน์. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่อยู่ในครอบครัวที่มีเฉพาะบิดาหรือมารดาและที่มีทั้งบิดาและมารดา. วิทยานิพนธ์. ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.
- กรรณา กิจขยัน. ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายในนอกตนและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.
- กฤษณี ภูพัฒน์. การศึกษาวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้ชุดให้ความรู้แก่ผู้ปกครองส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันเรื่อง "ขอให้หนูคิด" และผู้ปกครองใช้กิจกรรมตามปกติในชีวิตประจำวัน. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. การเสริมสร้างวินัย คู่มือแนะแนวทางการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2537.
- งามตา วานิชานนท์. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
- _____. ลักษณะทางพุทธศาสนา และพฤติกรรมศาสตร์ของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร. รายงานการวิจัยฉบับที่ 50. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536.
- จรัส พรหมอยู่. สังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2519.
- เจลา ประเสริฐสังข์. จิตวิทยาพัฒนาการ. สุรินทร์ : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสุรินทร์. 2524.
- เชิดพงษ์ ดีสุคนธ์, ร้อยโท. "การพัฒนานิสัยของประชาชนเพื่อความมั่นคงของชาติ", วารสารเสนาสนเทศ. 25 (2) : 21 – 24 ; ตุลาคม 2527.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. จิตวิทยาการปลูกฝังวินัยแห่งตน. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. เอกสารโรเนียว.
- _____. ประมวลบทความทางวิชาการ. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. ทฤษฎีต้นไม้วินัยธรรมการวิจัยและการพัฒนาบุคคล. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน งามตา วณิชทานนท์ และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่อง ลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2536.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม. จริยธรรมของเยาวชนคนไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 21 กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- ดวงแข ณ สงขลา. เปรียบเทียบผลของการใช้แรงเสริมทางสังคม และการใช้สัญญาเงื่อนไขที่มีต่อระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ 2534.
- ทวีวัฒน์ บุญชิต. ผลของการชักจูงโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการเปลี่ยนเจตคติ. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- ธีระพร อุวรรณโณ "เด็กกับสังคม". ในเอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยเด็กหน่วยที่ 6. นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2536.
- นพนธ์ สัมมา. จิตลักษณะสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- บุญรับ ดักดิมณี. การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานราชการ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
- ประดินันท์ อุปรมัย. เอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างเสริมลักษณะนิสัย ระดับปฐมวัยศึกษาหน่วยที่ 12 – 13. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2526.
- ผ่องพรรณ แว่วพิเศษ. ลักษณะจิตสังคมเพื่อการป้องกันพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของวัยรุ่น. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.
- พนาลัย อยู่สำราญ. ตัวแปรทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับนวัตกรรมทางการสอนของครูผู้สอนสังคมศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
- พรชูลี อาชาวอำรุง และสงบ ลักษณะ. "การปรับพฤติกรรมก่อนนอนในห้องเรียน", วารสารครุศาสตร์. 6 : 49 – 55 ; กรกฎาคม – สิงหาคม 2522.
- พันคำ มีโพทอง. การศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของครูผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดขอนแก่น. ปรินญาณิพนธ์. วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- ภัทรา นิคมานนท์. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ ต่อการถือศีลห้า ความรู้สึกกับผิดชอบวินัยในตนเอง ความเกรงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517.

- รัตนา ประเสริฐสม. การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยของนักเรียนประถมศึกษา. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ. รายงานการวิจัย ฉบับที่ 60 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539.
- ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี. ครอบครัวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจของไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 25. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.
- วรรณะ บรรจง. ลักษณะทางศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของเยาวชนไทย จากชุมชนแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ในภาคใต้. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.
- วิเชียร รักการ. การวิจัยเปรียบเทียบจิตลักษณะของนิสิตและนิสิตอาสาศาสตร์ : ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522.
- วิสุทธิ อธิปไตย. ตัวแปรทางจิต และสถานการณ์ในการรับซื้อที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการรับซื้ออย่างปลอดภัย ของผู้ขับขี่ยานยนต์ส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539.
- สนาน คุณประเสริฐ. ผลของการใช้สารชักจูงในการยอมรับนวัตกรรมการศึกษาของครูคณิตศาสตร์ในโรงเรียน มัธยมศึกษา. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
- สมโภชน์ เข้มมสุภาสิต. "การปรับพฤติกรรม" ในเอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยเด็ก หน่วยที่ 14. นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2536.
- _____ . ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- สมร ทองดี. "การพัฒนานาคลิกภาพอารมณ์และสังคมของนักเรียนวัยรุ่น" ในเอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรม วัยรุ่น หน่วยที่ 4. นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2534.
- สุขสมร ประพัฒน์ทอง. อิทธิพลของการใช้นิทานสำหรับเด็กและการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อพฤติกรรมไม่สัมฤทธิ์ของ เด็กไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521.
- สุชา จันทน์เอม. "เด็กกับการสร้างระเบียบวินัย." วารสารแนะแนว. 2 : 49 – 53 ; กรกฎาคม – กันยายน 2511.
- สุเชษฐ์ มาเหม. อิทธิพลของการเป็นแบบอย่างต่อการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชนไทย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.
- สุนีย์ อิศากร. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครู พระนคร, 2523.

- สุนันทา แก้วสุข. การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับจริยธรรมของนักศึกษาครู. กรุงเทพฯ : ภาควิชาทดสอบและ
วิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2539. (อยู่ระหว่างการพิมพ์รายงานการวิจัย)
- สุพัตรา สุภาพ. ปัญหาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2529.
- สุพจน์ จักขุทิพย์. ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการประพฤติตนไม่สมควรแก่สภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลายในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521.
- แสวง ทวีคุณ. การฝึกเพื่อเสริมสร้างจิตลักษณะในการป้องกันพฤติกรรมทะเลาะวิวาทในนักเรียนอาชีวศึกษา.
ปริญญาโท วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538.
- อติวัฒน์ พรหมสา. ผลของการศึกษาการควบคุมตนเองที่มีต่อความถูกต้องในการทำแบบฝึกหัดวิชา
คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีคะแนนจากแบบวัดไอเจอาร์ต่างกัน. วิทยานิพนธ์
ศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- อภิรดี จันทน์หอม. ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์ของนักเรียนชายระดับมัธยม
ศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. ปริญญาโท วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
- อัจฉรา วงศ์วัฒนมังคล. ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา.
ปริญญาโท วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- อุมพวรรณ ชูชื่นกลิ่น. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางบวกของครูต่อนักเรียนกับพฤติกรรมตั้งใจเรียนของ
นักเรียน. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531
- Ayllon, T. and M.D. Roberts, "Eliminating Discipline Problems by Strengthening Academic
Performance," Journal of Applied Behavior Analysis. 7 : 71 – 76, 1974.
- Bee, Helen. The Developing Child. 5 th ed : New York : Harper and Row. 1989.
- Broden, M, et al "Effect of Teacher Attention and A Token Reinforcement System in a Junior High
School Special Education Class. "Exceptional Children". 36 : 341 – 349 ; 1970.